Republica Serbia
MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ŞI ŞTIINȚEI
INSTITUTUL PENTRU EVALUAREA
CALITĂȚII ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ŞI EDUCAȚIEI
INSTITUTUL PEDAGOGIC AL VOIVODINEI

CULEGERE DE EXERCIȚII

LA LIMBA ROMÂNĂ

PENTRU EXAMENUL FINAL ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ŞI EDUCAȚIA ELEMENTARĂ
DIN ANUL ŞCOLAR 2011/2012

2011

Republica Serbia

MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ŞI ŞTIINȚEI

INSTITUTUL PENTRU EVALUAREA CALITĂȚII ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ŞI EDUCAȚIEI

INSTITUTUL PEDAGOGIC AL VOIVODINEI

CULEGERE DE EXERCIȚII

LA LIMBA ROMÂNĂ

PENTRU EXAMENUL FINAL ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ŞI EDUCAȚIA ELEMENTARĂ
DIN ANUL ŞCOLAR 2011/2012

Autori

mr. Rodica Ursulescu Miličić, Facultatea de Filosofie, Novi Sad
Ionel Agadișan, Ş.E. „Dositej Obradović", Barițe - Plandište
Elena Cojocar, Ş.E. „Sfântul Gheorghe", Uzdin
Romanța Glanda-Crăciun, Ş.E. „2 Octombrie", Nicolinț
Maria Miclea, Ş.E. „Frăție și unitate", Seleuș - Alibunar
mr. Marinel Negru, Facultatea de Învățători, Belgrad, Departamentul din Vârșeț
dr. Laura Spăriosu, Facultatea de Filosofie, Novi Sad
Lenuța Urzescu, Ş.E. „Olga Petrov-Radišić", Vârșeț

Belgrad, 2011

CULEGERE DE EXERCIȚII LA LIMBA ROMÂNĂ
PENTRU EXAMENUL FINAL ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ŞI EDUCAȚIA ELEMENTARĂ
DIN ANUL ŞCOLAR 2011/2012

Editura:
Ministerul Învățământului şi Ştiinței din Republica Serbia
Institutul pentru Evaluarea Calității Învățământului şi Educației
Institutul Pedagogic al Voivodinei

Pentru editură:
Dr. Žarko Obradović, ministrul învățământului şi științei
Mr. Dragan Banićević, directorul Institutului pentru Evaluarea Calității Învățământului şi Educației
Lenke Erdely, directoarea Institutului Pedagogic al Voivodinei

Redactor
Mr. Rodica Ursulescu Miličić

Lector
Dr. Romanța Iovanovici

Elaborarea Culegerii de exerciții a fost finanțată din bugetul Republicii Serbia, în cadrul Proiectului 2601-08 IPA 2008 *Sprijin pentru asigurarea calității examenelor finale la nivel național din învățământul elementar şi mediu.*

Dragi elevi şi eleve,

Vă oferim o Culegere de exerciţii la limba română. Culegerea este menită exersării şi pregătirii pentru susținerea examenului final. Exercițiile din culegere sunt clasificate după complexitate, pe niveluri: de bază, mediu şi avansat. În cadrul fiecărui nivel, exercițiile sunt repartizate pe următoarele domenii: Abilități de citire şi înțelegere a textului citit, Exprimarea în scris, Gramatica, Lexicul, Limba română literară şi Literatura.

La examenul final, vor fi date exerciții complet identice cu cele din Culegere sau parțial schimbate. În partea finală a Culegerii sunt date soluțiile şi lista standardelor de învățământ după care sunt alcătuite exercițiile din Culegere.

Pe lângă exercițiile din Culegere, în test vor fi introduse şi exerciții noi. Testul pe care îl veți rezolva la examenul final va conține exerciții prin care se va examina realizarea standardelor de învățământ pe cele trei niveluri: de bază, mediu şi avansat. La examenul final pentru fiecare exercițiu din test se va obține cel mult un punct.

Vă dorim spor la muncă!

Autorii

CUPRINS

NIVELUL DE BAZĂ 7
- **Abilități de citire și înțelegere a textului citit** 7
- **Exprimarea în scris** 16
- **Gramatica** 22
- **Lexicul** 32
- **Limba română literară** 36
- **Literatura** 40

NIVELUL MEDIU 48
- **Abilități de citire și înțelegerea textului citit** 48
- **Exprimarea în scris** 56
- **Gramatica** 60
- **Lexicul** 67
- **Limba română literară** 71
- **Literatura** 73

NIVELUL AVANSAT 82
- **Abilități de citire și înțelegerea textului citit** 82
- **Exprimarea în scris** 85
- **Gramatica** 87
- **Lexicul** 91
- **Limba română literară** 93
- **Literatura** 95

Soluțiile 103

Lista standardelor de învățământ după care sunt alcătuite exercițiile pentru examenul final 131

NIVELUL DE BAZĂ
Abilități de citire și înțelegere a textului citit

1. Citiți textul de mai jos:

„Era odată o babă, care avea trei feciori nalți ca niște brazi și tari de vârtute, dar slabi de minte. O răzășie destul de mare, casa părintească, o vie cu livadă frumoasă, vite și multe paseri alcătuiau gospodăria babei. Pe lângă acestea mai avea strânse și părăluțe albe pentru zile negre; căci lega paraua cu zece noduri și tremura după ban."

(I.Creangă – *Soacra cu trei nurori*)

Textul respectiv reprezintă:

a) expoziționea

b) expoziționea și intriga

c) punctul culminant

2. Citiți cu atenție următorul text:

- De ce n-ai învățat lecția?
- N-am avut chef... în plus, am fost și bolnav.
- Ce-nseamna asta – n-am avut chef?! Cum așa?!... se poate?
- Așa, simplu – n-am avut chef... Și de ce să am întrucât nu mă interesează materia!
- Tu de fapt nu-nțelegi? Rămâi corigent!
- Și ce dacă? Nu e toată lumea deșteapta sau harnică!

Textul de mai sus este o:

a) descriere;

b) dialog;

c) narațiune.

Încercuiți răspunsul corect.

3. Sunt date câteva constatări referitoare la textul Crăiasa din poveşti de Mihai Eminescu. Citiți cu atenție textul de mai jos, iar apoi în tabel încercuiți DA sau NU.

Crăiasa este o metaforă pentru întruchiparea dragostei, a iubirii armonizate cu natura feerică, natura sensibilizată față de care poetul era profund legat încă din copilărie.

În această poezie, totul este frumos și romantic. Deci, este o **idilă**, dar cu elemente de **pastel**; sentimentele sunt legate de un colț de natură, iar în partea finală este idilizată frumusețea și grația iubitei care provine din lumea basmelor.

În *"Crăiasa din poveşti"* se împletesc lumea realului, a frumuseților naturii și al sentimentelor, deci al interiorului. Unul este planul terestru (ape, câmpii, flori, păianjeni…), altul cel cosmic (luna – stăpâna nopții, a misterelor, a iubirii).

Luna întinde ceața pe câmpie și peste lacuri (imagine poetică vizuală) întinzând peste natură un văl ce poate ascunde multe taine. În această lume misterioasă și neprevăzută, poetul vede că:

"S'adun' flori în şezătoare
De painjen tort să rumpă,
Şi anină'n haina nopţii
Boabe mari de piatră scumpă."

Această strofă minunată redă un tablou imaginar, feeric, cum nimeni altul nu poate să-şi imagineze, cu elemente de folclor (şezătoarea, tortul) şi elemente de basm (boabe mari de piatră scumpă), personificând florile (fetele) şi păianjenii (băieţii). Pietrele scumpe pot simboliza bogăţia – dragostea feerică.

1. Textul de mai sus este scris în stil artistic.	DA	NU
2. Acest text este un comentar prin care se argumentează elementele idilice şi de pastel.	DA	NU
3. Textul are toate momentele unei opere literare începând cu expoziţiunea.	DA	NU
4. Textul nu este artistic, ci o analiză.	DA	NU

4. Citiţi cu atenţie fragmentul de mai jos, iar apoi înconjuraţi DA sau NU, citind constatările referitoare la textul Bunica Safta de Ion Agârbiceanu:

„Se împrăştiase de mult, topindu-se în văzduhul limpede, fără nicio urmă, fumul ce se înălţase dis-de-dimineaţă peste sat, când femeile pregătiseră mâncarea pentru prânz, înainte de a pleca la lucru pe câmp (...)

Oamenii îşi isprăviră treburile de dimineaţă din gospodării: îşi dădură în stavă caii, scoaseră sub biciul lung al ciurdarilor vitele, fugăriră porcii flămânzi în uliţă când răsună cornul porcarului. Dar caprele? Cine avea, şi nu prea mulţi aveau, trebuiau să se scoale cu noaptea în cap: căprarul tutuia mai întâi din corn, scurt şi subţire, numai în falseturi, cât se trezeau câinii din somn şi lătrau ca la alte alea.

Femeile se grăbiră să pună masa pentru prânz, să prindă oamenii o mâncare caldă, căci, la hotar, la lucru, nu putea fiecare gospodină să se îngrijească de fierturi. Şi care putea nu lăsa dimineaţa să plece oamenii nemâncaţi. Era lege: dimineaţa, la prânz, mămăligă caldă cu o ciorbă, cu o zeamă.

Acum începură să iese pe portiţe, în uliţă, bărbaţi, femei, fete, copilandri, veseli toţi şi lărmuitori, cu uneltele în spate, unii purtând şi traiste pline sau dăsagi.

Se grămădiseră multe munci, care ţinură până în a doua jumătate a lunii iunie: sapa a doua la porumb, la vii; cositul fâneţelor, seceratul orzului şi al alacului.

Uliţa principală din partea asta a satului, care ducea şi la porumbişti, şi la fâneşe, şi la holde vărsa mereu lume peste lume, grăbită nevoie mare."

1. Textul de mai sus este un text artistic.	DA	NU
2. Textul de mai sus nu cuprinde indicii spaţiale şi temporale şi deci, este vorba de punctul culminant, nu de expoziţiune.	DA	NU
3. Textul este o naraţiune deoarece este un text epic şi cuprinde întâmplări care se pot povesti.	DA	NU
4. Citatul de mai sus este un comentar care se bazează pe argumente şi corespunde textelor nonliterare.	DA	NU

5. Dacă textul este cu caracter administrativ, scrieți în urma lui „A”, dacă este publicistic, scrieți „P”, iar dacă este științific, scrieți „Ş”:

a) Anunțurile pentru sezonul din acest an al taberelor de vară la noi şi în lume a început la sfârşitul lunii martie şi, după cum am aflat de la coordonatorii schimburilor de voluntari ai asociației „Tinerilor cercetători ai Serbiei”, până în prezent s-au anunțat 430 de voluntari. Mai sunt în jur de 1700 de locuri libere, iar anunțurile se pot face până la completarea locurilor.

_____

b) Conjuncția este partea de vorbire neflexibilă care leagă, în propoziție, două părți de propoziție de acelaşi fel, stabilind un raport de coordonare între acestea, iar în frază două propoziții, stabilind un raport de coordonare sau de subordonare între ele.

_____

c) Protectorul cetățenilor este un organ de stat independent care apără drepturile cetățenilor şi supraveghează activitatea organului administrației de stat, organului competent pentru protecția juridică a dreptului de proprietate şi a intereselor Republicii Serbia, precum şi a altor organe şi organizații, întreprinderi şi instituții cărora le-au fost încredințate atribuții publice. _____

6. Pe baza caracteristicilor date, identificați denumirea stilului funcțional:
- expresivitatea îi este o trăsătură fundamentală
- imaginația autorului este obținută prin diferite figuri de stil
- se folosesc diverse teme ca: natura, iubirea, melancolia, nostalgia, etc.

Încercuiți litera din fața denumirii acestui stil:
a) științific
b) artistic (literar)
c) publicistic

7. În ce stil este scris următorul text:

„Sâmbătă, 20 martie, locuitorii Bacăului s-au întâlnit la Casa de Cultură „Vasile Alecsandri” cu părintele Valeriu, personalitate de prim rang a vieții spirituale românești. Întâmpinat de colindele interpretate de un cor organizat de ASCOR Bacău, părintele a subliniat că înmulțirea şi generalizarea colindelor de Crăciun ar corespunde mai bine ortodoxismului.“

a) stil administrativ
b) stil jurnalistic
c) stil narativ

8. Se dă următoarea imagine. Priviți și răspundeți la următoarea cerință:

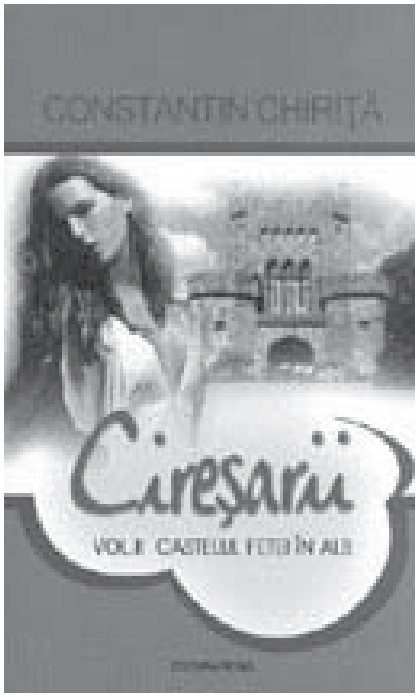

Învelișul protector de carton sau de hârtie groasă care se pune la o carte se numește:

a) scoarță
b) învelitoare
c) copertă

9. Găsiți și transcrieți două proverbe din textul dat:

„Adică următoarea povață:
Cine pleacă mai de dimineață
Ne-așteptând soare să răsară
Departe ajunge până-n seară.
Și iarăși: la orice călătorie
Nu pleacă fără tovărășie.”

(A.Pann – *O șezătoare la țară*)

1. _____
2. _____

10. Priviți textul dat, iar pe linii scrieți numărul din căsuțele date, astfel făcând legătura dintre noțiunile date mai jos și numărul din text.

1.	ȚARA DE DINCOLO DE NEGURĂ
2.	Maică-mea era mare farmazoană

E vorba de o vreme destul de depărtată, când încă nu încheiasem primul deceniu al vieții mele. Fiindcă iubeam foarte mult poveștile și pe moș Ilie, făcusem cunoștință de- aproape cu o chisea mare de tutun, care sta într-un colț, pe masa de lucru a tatei. Era un fel de pocal de ghips pe care meșterul italian, care îl vânduse, îl împodobise cu o scenă antică în basorelief. Se vedeau de jur împrejurul rotundului muzicanți goi cu fluiere duble și bacante încununate cu flori, care dănțuiau. Totdeauna stam și cugetam nedumerit de ce nu s-or fi îmbrăcat oamenii aceia. Pe urmă îmi vâram în chisea nasul ș-o mână și mă duceam să caut pe povestitorul meu. 3.

De la acest moș Ilie am auzit cea dintâi istorisire de vânătoare și cu acest prilej m-am încredințat că mama nu e-n stare să prețuiască cum se cuvine asemenea lucruri minunate. Am avut atuncea pentru ea sentimente obscure și îndoielnice.

Era într-o după-amiază de toamnă târzie. Dimineața, scânteiase în grădină și pe acoperișuri o brumă groasă și-nghețase în treuci apa găinilor. Moș Ilie ieșise în ogradă cu cojocu-n spate și fuma din luleaua cea scurtă, ca să se încălzească la nas. "De acu, cuconașule, și iarna-i aproape..." 4. îmi declarase el cu un glas plin de îngrijorare și de un fel de taină.

L-am întrebat, înălțându-mi spre el nasul:

- Se poate, moș Ilie? Eu n-o văd nicăirea.

a) alineat _____
b) subtitlu _____
c) titlu _____
d) citat _____

11. Completați enunțurile:

1. Un rând retras într-un text, pentru a marca schimbarea ideii, se numește

_____.

2. Cuprinde numele autorului, titlul cărții, editura, ilustrația de copertă și se numește

_____.

3. Lista cu titlul diferitelor părți ale unei lucrări așezate în ordine, care este de obicei la sfârșitul cărții se numește

_____.

12. Citiți cu atenție următorul text:

SEDNA – A ZECEA PLANETĂ A SISTEMULUI SOLAR?

„Cercetătorii americani au descoperit, la peste 10 miliarde de kilometri de Pământ, un nou corp ceresc, care ar putea fi recunoscut drept a zecea planetă a Sistemului Solar. Botezată Sedna, noua planetă are un diametru de 2.000 de kilometri, cu puțin mai mică decât Pluto și are o suprafață din gheață și rocă. Potrivit astronomului Michael Brown de la Institutul Tehnologic din California, cel care a descoperit Sedna cu ajutorul telescopului Spitzer Space, ar putea fi multe alte asemenea lumi înghețate pe orbita Soarelui, care așteaptă să fie descoperite. „Sedna este foarte mare și mult mai departe decât descoperirile anterioare. Sunt aproape sigur că mai sunt și alte tărâmuri undeva acolo", a spus cercetătorul american. El crede că temperatura pe Sedna este de circa 200 de grade sub zero, ceea ce înseamnă că este cea mai rece planetă din Sistemul Solar. Sedna are nevoie de 10.500 de ani pentru a roti o dată în jurul Soarelui.

În punctul său extrem, orbita pe care este înscrisă planeta ajunge până la 135 de miliarde de kilometri depărtare de Soare, adică de 900 de ori mai mare decât distanța dintre Pământ și astrul său. Sedna este cel mai mare obiect cosmic descoperit după 1930, când a fost identificată planeta Pluto, a cărei orbită eliptică merge până la 7,5 miliarde km distanță de Soare. Până acum, acest titlu era deținut de planetoidul Quauar, cu un diametru de 1300 km, descoperit în 2002, la 6,5 miliarde km de Pământ, în interiorul centurii Kuper, un brâu de asteroizi înghețați care orbitează până la 11 miliarde km dincolo de orbita lui Neptun, aflată la 4,5 miliarde km de Soare.

Dr. Michael Brown de la Institutul pentru Tehnologie din California și echipa sa de astronomi au descoperit planeta, pe care au denumit-o Sedna, în cadrul unor cercetări demarate în urmă cu trei ani în spațiul de dincolo de Sistemul nostru Solar. Sedna este cel mai mare obiect descoperit în jurul Soarelui din 1930, când cercetătorii au aflat de existența planetei Pluto. Potrivit unor informații furnizate de echipa condusă de dr. Brown, Sedna este formată din piatră și gheață, iar dimensiunile sale sunt mai mici decât ale lui Pluto, diametrul ei fiind de 2.000 de kilometri."

Dimensiunea noului corp ceresc este:

a) de 900 de ori mai mică decât a lui Pluto

b) cu puțin mai mică decât a lui Pluto

c) cu un sfert mai mare decât a lui Pluto

d) de 10.500 de ori mai mică decât a lui Pluto

Încercuiți litera din fața răspunsului corect.

13. Subiectele tratate în balada populară *Soacra rea* sunt.

a) peținitul nevestei, nunta

b) lupta pentru nevastă

c) lupta împotriva elementelor fantastice

d) lupta între bine și rău

Alegeți răspunsurile corecte.

14. Se dă fragmentul:

„Versul lui Eminescu a fulguit frăgezimi de creangă primăvăratecă peste frunțile lor, dându-le zâmbetul blând al bărbatului dus de visare spre obrazul acelei fete care e luminișul tinereții lui."

(I.Teodoreanu, *Într-o noapte de toamnă*)

Scrieți numele fetei amintite în fragmentul dat, dragostea neîmplinită a poetului Mihai Eminescu. _____

15. Citiți cu atenție următorul text:

2009 – Anul Internațional al Astronomiei

„În anul 2009 se împlinesc 400 de ani de când Galileo Galilei a îndreptat pentru prima dată o lunetă către bolta înstelată şi a făcut posibile descoperiri astronomice uluitoare care au schimbat pentru totdeauna concepția omenirii despre lume.

Pentru a marca acest eveniment, dar şi importanța astronomiei ca ştiință, a 62-a Adunare Generală a ONU a declarat 2009 drept An Internațional al Astronomiei. ONU a desemnat UNESCO drept agenție coordonatoare a activităților care se vor desfăşura în acest cadru în colaborare cu Uniunea Astronomică Internațională (UAI), prima asociație internațională a unor oameni de ştiință realizată după Primul Război Mondial, organizație din care România face parte. Anul Internațional al Astronomiei a fost lansat la sediul UNESCO Paris în zilele de 15 şi 16 ianuarie 2009.

Anul Internațional al Astronomiei 2009 – AIA 2009 – are ca scop atât marcarea saltului monumental realizat în ştiință, cât şi descrierea astronomiei ca un efort ştiințific global pașnic, care unește astronomii într-o familie internațională, multiculturală, de oameni de ştiință care lucrează împreună pentru a găsi răspunsuri la unele dintre cele mai importante întrebări pe care le-a pus vreodată omenirea. AIA 2009 va fi o sărbătoare mondială a astronomiei şi a contribuțiilor sale pentru societate şi cultură, stimulând interesul întregii lumi pentru astronomie şi pentru ştiință în general.

Fiind focalizată în special pe tineret, acțiunea AIA va servi drept platformă pentru informarea publicului despre ultimele descoperiri ale astronomiei, subliniindu-se în acelaşi timp atât rolul esențial al astronomiei în cunoaştere cât şi contribuțiile sale remarcabile la rezolvarea problemelor globale."

(Comunicat tip General, Bucureşti, 4 februarie, 2009)

UAI este prescurtarea pentru:

a) Uniunea Internațională a colaboratorilor revistei ştiințifice „*Nature*"

b) Uniunea Astrologică Internațională

c) Uniunea Astronomică Internațională

d) Organizația Națiunilor Unite

Încercuiți litera din fața răspunsului corect.

16. Dintre sensurile cuvintelor subliniate în versurile de mai jos, alegeți pe cel care corespunde contextului.

„Plouă ...
Şi-n orașul nostru ploaia cântă,
Cântă ca un fonograf <u>stricat</u> ...
De trei zile şi trei nopți neîncetat
<u>Un tenor</u> cu vocea <u>falsă</u> se <u>frământă</u>
Şi pe străzi... şi-n curte la palat...

(Ploaie urbană, I . Minulescu*)*

Stricat – defect, corupt, alterat

Fals – mincinos, nearmonios, fățarnic

Tenor – cântăreț, ploaie, instrument de suflat

Frământa – a preface aluatul, a se agita, a se neliniști

Subliniați sensul corespunzător.

17. Citiți textul cu atenție:

„Am însoțit pe Adela în câteva magazine, din care a selectat metodic tot ce însemnase pe o listă încă de acasă. Fiecare articol cumpărat era șters din listă cu micul ei creion și, când programul fu epuizat, ne suirăm în trăsura noastră îngustă și hârbuită spre a ne întoarce acasă. După o scurtă chibzuire, am hotărât să ne urcăm la Cetatea Neamțului și am îndreptat birjarul într-acolo."

(G.Ibrăileanu , *Adela*)

A. Notați personajele care apar în text:

_____

B. Desprindeți din text mijlocul de transport și caracteristicile acestuia:

_____

18. Citiți cu atenție textul și încercuiți litera din fața răspunsului corect:

„– Mulțămesc, domnule student, a spus solitarul deșteptat din adâncimile lui, privind cu mirare pe tânărul cu fruntea bombată. Apoi, văzând paharul întins, s-a ridicat, l-a luat și l-a dus la gură, după ce a ciocnit, cum se cuvine la o așa pofteală cinstită.

Dar înainte ca buza lui să ajungă la pahar, ochiul a întâlnit aur grav, iar nara a simțit mirosul frunzei de nuc a unei toamne de mult scuturate. Solitarul a respirat adânc, umplându-și pieptul de aur, nucă și trecut, cum face când întâlnește mișcătoarea mărilor singurătate. Apoi, îndepărtând paharul nebăut, a spus:

– Dragii mei băieți, vă mulțămesc din suflet pentru cinstea pe care mi-o faceți. Dar mă întreb: Oi fi eu vrednic de un asemenea Cotnar?

Iar tânărul celuilalt pahar nebăut i-a răspuns, ridicându-l:

– Doi români sunt numai vrednici să bea Cotnarul. Unul e Ștefan cel Mare. Celălalt e Mihai Eminescu. Să ne trăiască."

(*Într-o noapte de toamnă*, Ionel Teodoreanu)

a) Autorul scoate în evidență mirosul frunzei de nuc de mult scuturate;

b) Autorul scoate în evidență portretul fizic al lui Mihai Eminescu;

c) Autorul scoate în evidență măreția domnitorului Ștefan cel Mare și a poetului Mihai Eminescu, a celor doi români vrednici de cel mai bun vin, de cotnar.

19. Citiți cu atenție frazele reproduse și stabiliți ordinea lor, scriind pe linia din fața fiecăreia numărul 1, 2 sau 3.

_____ După două mari inundații care au distrus aproape întregul fond de plante, Grădina Botanica Regală a fost mutată la locația actuală, pe proprietatea pe care regele Milan

Obrenović a moştenit-o de la bunicul său Jevrem, după care şi grădina actuală poartă numele de Jevremovac.

_____ La mai puțin de trei ani după trecerea în noua locație, în Grădina Botanică a fost ridicată prima seră, grădină de sticlă, care era pe atunci una dintre cele mai mari şi mai frumoase sere din această parte a Europei.

_____ La propunerea lui Josif Pančić, prin decizia Ministerului Învățământului al Regatului Serbiei, a fost înființată Grădina Botanică Regală din Belgrad ca prima grădină botanică din Serbia, lângă malul Dunării din cartierul Dorćol.

20. Citiți fragmentul de I. Teodoreanu:

„Tremură, pică şi străluce aurul în dulce Târgul Ieşului: steaua, frunza, felinarul.

E un adânc în noapte cu atâta tărie de lună plină (ea, copila cea de aur, visul negurei eterne) că toate-s ca pe un alt tărâm, alături, dar departe, ca şi sub pleoapele închise de visare ale lui Mihai Eminescu.

Parcă miroase a frunză de nuc, amar.

Parcă au plecat rândunelele, ostenind văzduhul de atâta ducă.

Pe toate însă le adună versul în văzul lung al aceleiaşi melancolii:

„Vezi, rândunelele se duc,
se scutur frunzele de nuc,
S-aşază bruma peste vii-
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii”

Menționați anotimpul descris în fragment:

a) vara

b) toamna

c) primăvara

Încercuiți răspunsul corect.

21. Citiți cu atenție textul:

„Dacă vei urca vreodată, şi eu vă sfătuiesc să urcați prin umbra Carpaților Răsăriteni, pe la Piatra-Neamț şi Târgul-Neamț, spre locurile celei dintâi descălecări, de la un timp veți băga de seamă că se vorbeşte tot mai puțin despre Ceahlău, muntele venerat al Moldovei, şi că, pe măsură ce se apropie Țara de Sus, puterea lui scade, spre a face loc în vorbirea şi în conştiința oamenilor, unui alt munte a cărui stea începe să se ridice la orizont.”

(Geo Bogza, *Rarăul*)

A. Scrieți numele localităților apărute în text: _____

B. Scrieți numele „muntelui venerat al Moldovei”: _____

Exprimarea în scris

22. Transcrieți textul înlăturând greşelile:

- Urcăte, urcăte, bătu-tea dumnezeu să te bată, prostule! – zbârnăi prin aier vocea aspră a conductorului.

(l.Rebreanu – *Proştii*)

_____

_____

_____

23. Subliniați forma corectă a cuvintelor de mai jos:

a) aer / aier;

b) a desnoda / a deznoda;

c) idee / ideie;

d) alcool / alcohol.

24. Subliniați varianta corectă a formelor cel, ce-l în exemplele de mai jos:

a) cel / ce-l doare?

b) cel / ce-l mai tare.

25. În care enunț adverbul este folosit greşit?

a) Acestea sunt intenții uşor de realizat.

b) Nu sunt destul de buni pentru tine.

c) Caii sunt greu de pornit.

d) Ei erau proaspăt sosiți.

Încercuiți litera din fața răspunsului corect.

26. Încercați să redați într-o formă mai scurtă, dar clară, următorul enunț:

Omul care are bunul obicei de a întreba atunci când nu ştie ceva, nu va greşi în ceea ce va întreprinde.

_____

27. Alegeți variantele corecte din punct de vedere gramatical şi cu ele completați propozițiile:

a) Elevii trebuie să (aibă / aibe) _____ caiete.

b) Eu (aşi / aş) _____ fi vrut să merg la mare.

c) Bine (ați / a-ți) _____venit!

28. Scrieți cu litere numeralele din paranteză:

a) Ion şi Maria au (2) pisici. _____
b) Bunicul şi bunica au (20) de pui. _____
c) În şcoală sunt (100) de copii. _____
d) Astăzi este (15) august. _____

29. *Între Dicționarul explicativ al limbii române şi Îndreptarul ortografic, ortoepic şi de punctuație* există mari diferențe. Pentru a dovedi că ştii acest lucru, în urma cuvintelor date, pe linie scrie **D**, dacă această explicație este din dicționar şi **Î**, dacă este din îndreptar.

a) MĂNÚŞĂ, *mănuşi*, s. f. **1.** Obiect de îmbrăcăminte confecționat din lână, tricot, piele, cauciuc etc., care acoperă mâinile, protejându-le. ◊ Expr. *A umbla* (sau *a se purta*) *cu mănuşi* (cu cineva) = a avea o purtare plină de menajamente, de politețe, de îngăduință (față de cineva). *A arunca* (cuiva) *mănuşa* = a provoca (pe cineva) la duel; *p. gener.* a provoca (pe cineva). *A ridica mănuşa* = a primi provocarea (cuiva) la duel; *p. gener.* a primi provocarea (cuiva). **2.** (Pop.) Mănunchi (**1**). **3.** (Reg.; şi ca termen tehnic în arheologie) Toartă (la oale, vase, căni). ♦ P. gener. Parte a unui obiect care serveşte pentru a prinde, a apuca, a strânge. _____

b) MĂNÚŞĂ s. f., art. *mănúşa*, g.-d. art. *mănúşii*; pl. *mănúşi* _____

c) EV, *evuri*, s. n. (Livr.) Perioadă din istoria omenirii cu anumite trăsături specifice. ◊ *Evul Mediu* = perioadă din istoria omenirii cuprinsă între antichitate şi epoca modernă. – Din lat. **aevum.** _____

d) Se scriu cu literă mare la inițială şi toate componentele (cu excepția, de regulă, a cuvintelor ajutătoare)**:** a numelor proprii (inclusiv ale unor unități lexicale complexe folosite ca nume proprii) care desemnează marile epoci istorice (chiar dacă nu reprezintă evenimente) (*Antichitatea, **E**vul **M**ediu*), inclusiv războaiele de anvergură *(Primul Război Mondial, al Doilea Război Mondial)...* _____

e) Grafia **niciun** etc. corespunde şi pronunțării în două silabe [nič<u>u</u>n]. _____

f) RĂZBÓI[1], *războaie*, s. n. Conflict armat (de durată) între două sau mai multe grupuri, categorii sociale sau state, pentru realizarea unor interese economice şi politice; război. *Război civil* = luptă armată între două sau mai multe grupări politice de orientări diferite din interiorul unui stat în vederea schimbării ordinii politice şi de stat sau pentru menținerea celei existente. *Război rece* = stare de încordare, de tensiune în relațiile internaționale, provocată de politica de ostilitate a unor state față de altele, care nu ia totuşi forma unui conflict armat. *Stare de război* = beligeranță. ♦ Fig. Ceartă; neînțelegere, vrajbă, gâlceavă. – Din sl. **razboj** „ucidere, jaf”. **RĂZBÓI**[2], *războaie*, s. n. **1.** Maşină de lucru folosită pentru confecționarea țesăturilor din fibre textile. **2.** Unealtă casnică de țesut; argea, stative. – Din bg., scr. **razboj.** _____

30. Subliniați forma corectă a verbelor:

A rămâne – va rămâne / va rămânea

A bate – va bătea / va bate

A crea – creează / creiază

Invoc – invocă / invoacă

Provoc – provoacă / provocă

A aşeza – aşează / aşază

31. Alegeți sensul corect al cuvintelor scriind pe linia din fața lor, numărul definițiilor corespunzătoare:

.....palid încăperilor	1. țesătură groasă de lână, de bumbac, folosită pentru împodobirea
.....corespondență	2. (despre față) care este fără culoare, galben
.....splendid	3. foarte frumos, minunat
.....covor	4. clădire în care se fabrică sau se vinde pâine
.....(a) afecta	5. schimb de scrisori între două sau mai multe persoane
.....brutărie	6. a întrista, a mâhni

32. Formați cel puțin două cuvinte noi prin amestecarea sunetelor fiecărui cuvânt:

aer –

arme -

sport -

33. Plasați în spațiile libere formele corespunzătoare a pronumelui personal, feminin, persoana a III-a, singular„ea” sau forma verbului a lua, „ia”:

a) Ionel ..... cartea.
b) ..... cântă frumos.
c) ..... cartea aceasta!
d) El ..... cartea din raft, iar ..... o înapoiază.

34. Încercuiți literele din fața propozițiilor scrise corect:

a) Ajutaț-il pe Ionică să-și facă tema?
b) Mi-am organizat bine vacanța.
c) Bine a-ți venit!
d) I-ați văzut pe colegii mei?
e) Copii vecinului învață bine
f) Ei sunt copiii vecinilor noştri.

35. Transcrieți textul de mai jos, corectând greşelile de ortografie:

- Frăţioare, sămi dai jucăria aceia de pe raft.
- Tu nu te poţi duce so i-ei?
- Tu ieşti mai înnalt, de aceea team rugat pe tine să mio dai.
- Bine, am să ţio dau. Poftim!
- Mulţumesc!
- Cu plăcere!

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

36. Citiți cu atenție textul următor:

„Perioada cuprinsă între 1880 şi 1887, anul când apar primele crize acute ale bolii de ochi, a fost considerată de către mulţi critici şi istorici de artă perioada de maturitate artistică a lui Grigorescu. Dintre lucrările datate sau asupra cărora există informaţii sigure în legătură cu data la care au fost terminate, aparţin acestei etape din creaţia grigoresciană titluri precum *Profil de fată* (1878), *Evreul cu gâsca* (1880), *La mare* (1881), *Cap de fetiță* (1881), *Bătrâna din Brolle* (1885), *Nud* (1886), la care se adaugă multe alte opere importante – portrete, peisaje şi scene de la Vitré sau de pe malul mării, din Bretania, nuduri, peisaje inspirate din frumuseţile naţionale.

[…] pictorul a fost mereu un explorator al lumii din jur, având dorinţa, dar şi darul de a vedea ceea ce se află "înăuntrul" lucrurilor, ceea ce stă închis într-un peisaj, în privirea "tăcută" a unei ţărăncuţe, în mersul molcolm al animalelor împovărate, în adierea unui crâng sau a unui luminiş de pădure."

(*Viaţa şi opera lui Grigorescu,* Adevărul, Biblioteca de artă, Bucureşti, 2009)

_____

Vitré – localitate din Franţa

Bretania – regiune din Franţa

Transcrieți un enunț în care se precizează valoarea artistică a tablourilor în discuție.

_____

_____

_____

_____

_____

37. Citiți cu atenție textul și încercuiți litera din fața răspunsului corect:

„Madam Popescu mai sărută o dată dulce pe maiorașul, îl scuipă, să nu-l deoache, și-l lasă jos. El a pus sabia în teacă, salută milităreşte şi merge într-un colț al salonului unde, pe două mese, pe canapea, pe foteluri și pe jos, stau grămădite fel de fel de jucării. Dintre toate, maiorul alege o trâmbiță și o tobă. Atârnă toba de gât, suie pe un superb cal vânăt rotat, pune trâmbița la gură și, legănându-se călare, începe să bată toba cu o mână și să sufle-n trâmbiță. Madam Popescu îmi spune ceva; eu n-aud nimica. Îi răspund totuși că nu cred să mai ție mult gerul așa de aspru; ea n-aude nimica.

— Ionel! Ionel!! Ionel!!! Du-te dincolo, mamă; spargi urechile dumnealui! Nu e frumos, când sunt musafiri!

Iar eu, profitând de un moment când trâmbița și toba tac, adaog:

— Și pe urmă, d-ta eşti roşior, în cavalerie.

— Maior! strigă mândrul militar.”

(*Vizita*, I.L.Caragiale)

a) este un text care vorbeşte despre o educație aleasă a unui copil;

b) textul nu are valoare artistică deoarece este scris sub formă de dialog;

c) autorul reuşeşte să redea trăsăturile negative ale băiatului care reies din acest fragment.

38. Citiți cu atenție următorul text:

Titu Maiorescu – îndrumător cultural şi literar

Titu Maiorescu (1840-1917) vede lumina zilei la Craiova. Este fiul lui Ion Maiorescu – dascăl transilvănean. A învățat la Craiova, Braşov şi Viena. La nouăsprezece ani şi-a luat doctoratul la Giessen (Germania). La douăzeci şi doi de ani era profesor universitar, un an mai târziu era decan, apoi rector. La douăzeci şi şapte de ani este academician şi scoate „Convorbiri literare". La treizeci şi unu de ani era deputat, iar încă după trei ani era ministru.

Ascensiunea aceasta spectaculoasă este un argument suficient pentru a aprecia personalitatea deosebită a lui Titu Maiorescu. El a dat la iveală opere de valoare indiscutabilă pentru literatura şi cultura românească. Dintre acestea amintim: *Despre scrierea limbii române,* Iaşi 1866*; Poezia română, cercetare critică urmată de o alegere de poezii,* Iaşi, 1867*; Contra şcoalei Bărnuțiu,* Iaşi, 1868*; Critice,* Bucureşti, 1874*; Volumul de Critice cuprinde: Eminescu şi poeziile lui* (1889)*, În contra direcției de astăzi în cultura română* (1868)*, Direcția nouă în poezia şi proza română* (1872)*, Comediile domnului I.L.Caragiale* (1885)*, Asupra poeziei noastre populare* (1868) etc.

În ceea ce priveşte limba română, Titu Maiorescu a susținut introducerea alfabetului latin în locul celui chirilic. A fost pentru o ortografie fonetică, combătând etimologismul. Cu privire la vocabular, Titu Maiorescu a sprijinit îmbogățirea acestuia prin neologisme, fiind împotriva stricătorilor de limbă şi ridiculizând beția de cuvinte.

(*Istoria literaturii române*, Iulian Negrilă)

Transcrieți fragmentul în care este descrisă contribuția lui Titu Maiorescu la păstrarea şi cultivarea limbii române.

_____

_____

_____

_____

Gramatica

39. Faceți acordul corect al cuvintelor din paranteze în enunțurile de mai jos:

a) Copacii şi florile erau (înflorit). _____

b) Apa, norii şi valurile păreau (turbat). _____

40. Completați spațiile punctate cu numeralele cardinale unu sau doi.

1. Pe stradă se plimbau …….. băieți.
2. …… om i-a întrebat unde se duc ei …… .
3. Am vrut să-i dau …… mere dar n-a primit decât …….. .
4. În după amiaza aceasta este prevăzută şi vizitarea a ……. peşteri.

41. Cum se numeşte propoziția prin care se formulează o întrebare, aşa cum sunt cele date mai jos:

Nu s-a oprit cumva la covălia dumitale, astă-toamnă, un om cu un cal negru, țintat în frunte? Şi-ți aduci aminte cum era îmbrăcat acel om?

_____

42. Scrieți pe linie cărei părți de vorbire aparține fiecare cuvânt din fraza următoare:
Maria a plecat încet în pădurea deasă; ea a auzit uuuuh! şi s-a întors pe cel mai apropiat drum.

Maria _____
a plecat _____
încet _____
în _____
pădurea _____
deasă _____
ea _____
a auzit _____
uuuuh! _____
şi _____
s-_____
a întors _____
pe _____
cel _____
mai _____
apropiat _____
drum _____

43. Cu ajutorul liniilor faceți legătura dintre cuvintele din propoziția scrisă vertical și părțile de vorbire corespunzătoare:

Patru	adverb
băieți au plecat	substantiv
binișor	adjectiv
cu undițele	prepoziție
cele	numeral
noi spre	veb
râu	articol

44. Citiți cu atenție propozițiile. Analizați morfologic cuvintele subliniate in propozițiile de mai jos.

1.Mi-am luat o carte <u>nouă</u>.

2. <u>Bunicul</u> ne-a adus multe daruri.

3. Cu voi a fost <u>anevoios</u> urcușul pe muntele înalt.

4. Iarna bătrânul om <u>stătea</u> acasă numai cu necazurile sale.

Cuvintele subliniate sunt :

A) Nouă-adverb ; bunicul- substantiv ; anevoios- adverb ; stătea – verb ;

B) Nouă –adjectiv ; bunicul-substantiv ; anevoios-adverb ; stătea –verb ;

C) Nouă –adjectiv ; bunicul-substantiv ; anevoios –adjectiv ; stătea –verb ;

D) Nouă-adjectiv ; bunicul-substantiv ; anevoios –adjectiv ; stătea-adverb ;

Încercuiți răspunsul corect.

45. Introduceți semnele de punctuație omise în propozițiile de mai jos:

a) Pe lanuri dorm spicele grele
Asupra pădurii veghează de sus
Cetatea eternelor stele

b) –Așa-i măi Niculae? D-aia ești tu trist … lasă că te facem noi popă nu învățător

46. Stabiliți și îndreptați greșelile de punctuație din următoarele enunțuri:

a) - Ce nu dormi. Nu nu plouă… Stăi acolo că-i devreme

b) Vreau să te văd plecând la școală școlărițo?

(*A murit Luchi*, Otilia Cazimir)

a) _____

b) _____

47. Alegeți semnele de punctuație necesare rescrierii corecte a textului:

„Las' mamă că lumea asta nu-i numai cât se vede cu ochii"

(Ion Creangă)

a) linie de dialog, cratimă, virgulă

b) linie de pauză, punct, virgulă

c) linie de dialog, virgulă, semnul exclamării

d) linie de dialog, virgulă, punct

Încercuiți litera din fața răspunsului corect.

48. Patru dintre cuvintele de mai jos sunt scrise greșit. Pe liniile alăturate scrieți forma corectă a tuturor cuvintelor date:

ortodocs	_____	batjocură	_____
greșală	_____	conștință	_____
socetate	_____	cumsecade	_____

49. Transcrieți corect propozițiile ținând cont de regulile de ortografie și de punctuație:

1. Să aveți grijă de frați voștrii!
2. ionel are acasă diferite animale precum gâște, rețe, caii, puii, miei
3. Peisajul era minunat, dar iei nu știau săl aprecieze

1. _____
2. _____
3. _____

50. Încercuiți litera din fața cuvintelor care sunt scrise corect:

a) pâne
b) a urî
c) înpărat
d) aer
e) viitor
f) aleie

51. Corectați greşelile de ortografie din textul următor:

„Mia spus mie o vecină...că no să fie bine… Sa uitat pe rînd la ele şi nu ia venit să criadă”.

_____

_____

52. Corectați textul:

Învățătoarea î-şi amintii cum la luat de mână şi la dus să vadă o sală de clasă. Băiatul sa aşezat întro bancă şi a stat ca un şcolar adevărat. L-a plecare ea ia dat o carte cu multe ilustrați.

_____

_____

_____

_____

53. Transcrieți corect următoarele propoziții ținând cont de regulile de ortografie şi punctuație:

a) Aşa, aşa, grăbiţivă, să nu vi se întîmple ceva... D-zeu să vajute!
b) Depărtările î-mi dezvăluie oraşul înegrit de fumuri.

a) _____
b) _____

54. Corectați dialogul:

- Ce a-i, nene Iorgule? Parcă a-i fi supărat.
- E!...
- Ba nu, zău, ţi sa întâmplat ceva?
- Mi sa întâmplat o ticăloşie...Nici nu ştiu cum săți spu-i...

_____

_____

_____

_____

_____

_____

55. Subliniați părțile de vorbire neflexibile din text:

Ploaia de toamnă cade repede pe acoperiș, când din văzduh se aude bum! bum! și brâul cerului se desface.

56. Scrieți pe linii ce fel de adverbe sunt, după înțeles, adverbele de mai jos:

a) acolo, aici, aproape, împrejur, jos, sus _____
b) devreme, ieri, odată, acum, astăzi, alaltăieri _____
c) degrabă, repede, abia, anevoie, așa, bine _____

57. Analizați cuvintele subliniate din propoziții și încercuiți litera din fața răspunsului corect:

A. Scormon văzu cum o lacrimă i se strecură în jos pe obrazul ei și începu să scheaune, văzând că acum nu e bine.

a) cuvintele subliniate sunt părți de vorbire flexibile;
b) cuvintele subliniate sunt părți de vorbire neflexibile;
c) cuvintele subliniate sunt părți principale de propoziție.

B. Soarele păşise de mult, acum, peste creștetul stâncii mele de adăpost, și înălțimile din apus își prelungeau repede chipurile lor de umbră deasupra văilor.

a) cuvintele subliniate sunt părți de vorbire neflexibile;
b) cuvintele subliniate sunt părți secundare de propoziție;
c) cuvintele subliniate sunt părți de vorbire flexibile.

58. Scrieți pe linie cărei categorii morfologice aparțin cuvintele:

în _____
să _____
iau _____
nu _____

59. Precizați genul, numărul și cazul substantivelor din enunțul:

Valurile apei se izbeau de mal cu zgomot, oferind peisajului muzica tipică de după furtună.

_____

_____

60. Declinați adjectivul în urma substantivului și înaintea acestuia din construcția

prietenul bun

_____

_____

_____

_____

61. Precizați: partea de vorbire, genul, numărul și cazul cuvintelor subliniate din fraza dată**.**

Alexandra are șorț negru, lung de nu i se văd genunchii și toate fetele se uită la ea.

	Partea de vorbire	Genul	Numărul	Cazul
Alexandra				

62. Puneți forma corespunzătoare a pronumelui demonstrativ de depărtare:

_____ colegă are multe cărți.
În _____ parcuri este multă lume.
_____ autobuz este albastru.
_____ munți nu sunt înalți.

63. Citiți cu atenție următoarele versuri:

„Căci te iubeam cu ochi păgâni
Și plini de suferinți,
Ce mi-i **lăsară** din bătrâni,
Părinții din părinți”.

Modul verbului subliniat este _____
iar timpul este _____

64. Transcrieți verbele subliniate în coloanele date la modurile și timpurile corespunzătoare:

"Când **ne-am întâlnit** din nou și i-**am anunțat** pe micuții mei prieteni că vreau **să** mai **înșir** o mărgică pe firul istoriei, Oana a zis, cu oarecare durere:

- Eu **țin** cu Decebal!"

Modul: indicativ Timpul: prezent	Modul: indicativ Timpul: perfect compus	Modul: conjunctiv Timpul: prezent

65. Treceți verbul *a pleca* la modurile nepersonale cerute:

gerunziu _____

participiu _____

supin _____

66. Treceți verbul *a cânta* la modul, timpul, numărul și persoana cerută:

indicativ, imperfect, persoana a II-a, singular _____

condițional-optativ, prezent, persoana a III-a, plural _____

indicativ, viitor, persoana I, plural _____

conjunctiv, perfect, persoana I, singular _____

67. Scrieți pe liniile corespunzătoare ce părți de propoziție sunt cuvintele din propoziția de mai jos, scrisă vertical:

Ioana _____

aleargă _____

prin parcurile _____

verzi _____

68. Prin ce este exprimat subiectul în propoziţiile următoare:

1. Tu mă ştii. Eu râd într-una.
2. Ai mei pierduţi sunt, paşă, toţi!
3. Trei mă ţin, trei mă poartă, cinci mă duc să mă adapă.
4. E uşor a scrie versuri

Când nimic nu ai a spune.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

69. Cu ajutorul liniilor faceţi legătura dintre cuvintele din propoziţia scrisă vertical şi părţile de propoziţie corespunzătoare:

Sus,	atribut
pe cer,	
stelele	complement
mici	subiect
sclipesc	predicat
minunat	

70. Găsiţi subiectele în propoziţiile următoare:

a) Al treilea a întârziat.
b) Au venit ai noştri din concediu.

71. Stabiliţi felul propoziţiilor coordonate din frazele de mai jos:

a) El vine şi se aşază. _____
b) Ori vorbeşti frumos, ori taci! _____
c) Nu mergem la Iaşi, ci la Bucureşti. _____
d) Aţi ajuns, aşadar începem. _____

72. Sunt date patru propoziții coordonate.

Scrieți pe linie felul lor.

1) E măgar… şi n-are manieră.
2) E pe cale să ajungă, dar nu poate.
3) Se-ntreba adesea ori drumul e lung, ori maşina e stricată.
4) Este bolnav, şi deci trebuie să stea în casă.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

73. Delimitați propozițiile din frazele următoare:

1. Am întrebat-o pe Aurora dacă nu vrea să revadă în vacanța mare locurile copilăriei sale.
2. Când l-am întâlnit pe Sorin l-am întrebat pe unde va călători în vacanță.

74. Încercuiți litera din fața răspunsului corect referitor la raportul dintre propozițiile din următoarele fraze:

1. Nu te-oi mai blestema, ci cu lacrimi te-oi ruga.
2. Maria învață bine, își face temele şi îi şi rămâne timp liber.
3. Dumnealui este Andrei, dar nu cel pe care îl aşteptăm.
4. Norii se adună, se învineţesc şi nu vom scăpa de ploaie.

a) propozițiile sunt în raport de complementizare;
b) raportul este de coordonare;
c) raportul este de subordonare.

75. Stabiliți raportul dintre propozițiile subliniate din fraza:

Ştiam şi înțelegeam ce e de făcut.

_____

76. Determinați felul propozițiilor subordonate.

1. Am lucrat [1]/ ce mi-ai spus. [2]/
2. Îi voi transmite [1]/ cui va veni mai repede. [2]/
3. Ce ai cerut [1]/ asta am adus. [2]/
4. La ce mi-ai arătat [1]/ la asta mă pricep. [2]/

77. Indicați felul propozițiilor subordonate din frazele următoare:

1. Acolo mă așez, unde spui tu.
2. Atunci scriu, când spui.
3. Așa scriu, cum spui.

78. Legați prin linii propozițiile cu raportul corespunzător din dreapta:

a) Se anunță că va fi timp frumos.
b) Ana s-a oprit în fața casei unde-și petrecea vacanțele.
c) Am învățat și acum știu.

Raport de subordonare

Raport de coordonare

79. Analizați sintactic propoziția de mai jos și scrieți prin ce părți de vorbire sunt exprimate părțile de propoziție:

Georgeta _____
expune _____
la o masă _____
rotundă _____

80. Analizați sintactic propoziția scrisă vertical și scrieți prin ce părți de vorbire sunt exprimate părțile de propoziție:

Elevii _____
au plecat _____
în excursie _____

81. Precizați funcțiile sintactice ale substantivului **erou** din următoarele propoziții:

a) Eroul acela va fi nemuritor. _____
b) Am cunoscut un **erou** al zilelor noastre. _____
c) Ne gândim cu recunoștință la **eroul** necunoscut. _____

82. Precizați prin ce parte de vorbire este exprimat complementul circumstanțial de timp din următoarea propoziție:

În vara aceasta voi merge la mare.

a) pronume personal
b) substantiv
c) verb

Încercuiți litera din fața răspunsului corect.

Lexicul

83. Dați antonimele următoarelor cuvinte:

a) alb _____
b) noapte _____
c) liniște _____
d) răsărit _____

84. Găsiți sinonimele pentru următoarele cuvinte:

rapid - aramă –

lent -

test - timp -

85. Scrieți perechile de antonime din versurile:

Ziua scade, noaptea crește; _____ _____
Iarna-i ici, vara-i departe. _____ _____

86. Găsiți cuvinte cu sens opus pentru:

mic – _____
aproape – _____
aprins – _____
lumină – _____

87. Transformați verbele date în locuțiuni verbale corespunzătoare:

a se plimba - _____
a observa - _____
a batjocori - _____

88. Găsiți comparațiile uzuale pentru următoarele adjective calificative:

- alb ca _____
- galben ca _____
- limpede ca _____
- dulce ca _____
- amar ca _____

89. Subliniați sufixele și prefixele

postbelic
antebelic
inutil
învățător

90. Care este semnificația expresiei: „el este un zgârie-brânză”?

a) persoană căreia nu-i place brânza;
b) furculiță specială cu care se fac ornamente pe brânză;
c) om avar, zgârcit;
d) om bun.

Încercuiți litera din fața răspunsului corect.

91. Din cuvintele date mai jos, găsiți sinonimele pentru cuvintele subliniate din următoarele propoziții, și scrieți pe linii numărul din fața cuvântului corespunzător:

a) Prin farmacii mai există **cântare** vechi. _____
b) Se făcea ziuă și se auzea din nou **cântarea** cucului. _____
c) Desaga era prea grea pentru acel **măgăruș**. _____
d) Feciorul împăratului îl răsplăti pe drumeț pentru **sfaturile** primite. _____
e) Începu a se **căina**. _____
f) S-au bucurat de noul lor **cuibușor**. _____

1. a se văita
2. asin
3. balanță
4. învățătură
5. casă
6. cântec

92. Dați sinonimele cuvintelor de mai jos:

a) secol _____
b) nădejde _____
c) amic _____
d) aer _____

93. Încercuiți literele din fața perechilor de cuvinte care sunt sinonime:

a) alb-negru
b) lent-rapid
c) copac-arbore
d) fată-băiat
e) casă-locuință

94. Subliniați perechea de sinonime în exemplele date:

urât - frumos;
timp – vreme;
băiat-fată.

95. Scrieți pe linie prin ce mijloc de îmbogățire a vocabularului s-au format cuvintele:

gură-cască _____
şcolărime _____
binele _____
untdelemn _____

96. Arătați prin ce mijloc de îmbogățire a vocabularului s-au format cuvintele:

a) Floarea-soarelui
b) Neom
c) Bucătar
d) Frumosul

97. Formați cuvinte noi cu ajutorul prefixelor **in-, stră-, sub-, răz-, anti-,** şi cuvintele:

bunic _____
gândire _____
cameră _____
suportabil _____
strat _____

98. Scrieți diminutivele cuvintelor date:

1. inimă _____
2. lapte _____
3. om _____
4. cheie _____
5. copil _____

99. Cartea care se ocupă de regulile de scriere şi pronunțare corectă în limba română se numeşte:

a) Îndreptar ortografic şi de punctuaţie

b) Îndreptar de punctuaţie şi ortoepic

c) Îndreptar ortografic, ortoepic şi de punctuaţie

100. Cu ajutorul liniilor faceţi legătura dintre informaţiile pe care le căutaţi şi mijloacele de găsire a informaţiilor:

INFORMAŢIILE:	**MIJLOACELE DE GĂSIRE A INFORMAŢIILOR**
Cuvintele necunoscute	enciclopedii
Normele, regulile, îndrumările dintr-un anumit domeniu	dicţionare
Cunoştinţe multilaterale din diferite domenii	îndreptare

101. Încercuiţi litera din faţa răspunsului corect:

Pentru lărgirea cunoştinţelor, pentru scrierea corectă a unui text, precum şi pentru găsirea semnificaţiei adecvate a unui cuvânt ne folosim de:

a) manuale vechi;

b) diferite dicţionare, îndreptare şi enciclopedii;

c) informaţiile de la televizor.

Limba română literară

102. Subliniați varianta corectă din următoarele propoziții:

a) În vacanță m-au vizitat / ma vizitat o mulțime de prieteni.
b) O parte dintre aceştia / acestea vor deveni specialişti.
c) Fratele, mama şi sora mea au fost chemați / a fost chemate la serbare.
d) În ce privesc examenele, nu-mi face / nu-mi fac prea multe griji.

103. Subliniați cuvintele care conțin sunete redate prin litera „x" pronunțată „cs":

box	existență	explicație
exact	fix	exemplu
expoziție	lux	taxi

104. Scrieți forma corectă a cuvintelor din paranteze:

Autostrada are şase (bandă) ..... de circulație.
Din camera alăturată, se auzeau (râs) ..... zgomotoase.
Mama a pus (cristal) ..... în bufet.
Prin (colț) ..... camerei erau aşezate fotolii vechi.

105. Acordul predicatului cu subiectul este greşit în următoarele enunțuri. Scrieți forma corectă:

1. Noi ați fi mers dacă a fi ştiut. _____
2. Ion şi Maria vom merge la mare. _____
3. Elevii plec în excursie. _____

106. În versurile populare:

„La mândra-i cale departe
Nu pot merge făr' de carte",

cuvântul „carte" este sinonimul cuvântului literar:

A) scrisoare B) volum C) cal D) manual

Încercuiți răspunsul corect.

107. Corectați greşelile din următoarele propoziții:

Nu e suficient ca să vrei, trebuie ca să poți.

_____

S-a întâmplat că trebuiam să plecăm.

_____

108. Transcrieți propozițiile în limba literară:

Io mis cel mai bun la matematică. _____
O fost fain la munte. _____

109. Notați forma literară a următoarelor verbe:

- imitează _____
- scoț _____
- văz _____
- v-auz _____
- mă prinz _____

110. Citiți textul de mai jos şi încercați să deduceți dacă este un text literar sau dialectal:

„Mulce-am văz't, pă bani, viedz bine.
Cum nu vege ori şî şine.
D'apăi l-am văzut anume
P-ăl măi tare om dîn lume",
Care să juca cu leii
Si-i băcea dă-i lua tăți zmeii!
Cui l-o doborî-n tărînă
Işia că-i plăceşce-n mînă
O hîrcie d-a d-o sută
Fără dă nişi o dispută.

(*Al măi tare om dân lume*, Victor Vlad Delamarina)

Încercuiți litera din fața răspunsului corect:

a) este text scris în grai bănățean;

b) este un text scris în limba română literară.

111. Răspundeți corect cerințelor sub A și B care se referă la istoria limbii române:

A. Subliniați dialectele istorice :
istroromân, ardelenesc, bănățean, dacoromân, meglenoromân, moldovean, crișean, aromân sau macedoromân.

B. Primul text nebisericesc datează din secolul:
a) al XVI-lea;
b) al XIX-lea.

112. Din ce este format vocabularul limbii române:
a) _____
b) _____

113. Încercuiți literele din fața răspunsurilor corecte:

1. În ce secol se poate considera că a fost formată limba română?
a) sfârşitul secolului al III-lea
b) începutul secolului al XIX-lea
c) secolul al VII-lea, respectiv al VIII-lea

2. Structura gramaticală a limbii române este de origine:
a) slavă
b) latină
c) greacă

3. În secolul al XVI-lea, pe teritoriul României de azi, s-a folosit alfabetul:
a) chirilic
b) latin
c) grecesc

114. Enumerați dialectele istorice ale limbii române:

_____

115. Legați cuvintele din coloana stângă, aparținând graiurilor bănățene, cu varianta lor literară din coloana dreaptă:

1. pită	a) porumb
2. socac	b) soldat
3. cătană	c) croitor
4. șnaider	d) pâine
5. cucuruz	e) stradă

116. Citiți versurile următoare luate din poezia „Ăl mai tare om din lume" de Victor Vlad Delamarina:

(...)" Trâmbiț, dobe, larmă, chiot,
Fluier, strâgăt, râs şî ropot...
Şie să fie? Şie să fie?
Iacă-n târg „minajărie"!
O „comegie" d-a cu fiară
Şî-mprejur lumie şî țară."(...)

Poezia urmăreşte particularitățile cele mai însemnate ale subdialectului bănățean. Acest subdialect nu este corect din punct de vedere fonetic, gramatical şi lexical.

Cum se numeşte aspectul cel mai îngrijit al limbii comune tuturor românilor?

_____

117. Încercuiți litera din fața cuvintelor scrise în limba română literară:

a) cartofi, porumb, fasole;
b) păsulă, crumpi, cucuruz.

Literatura

118. Lângă numele scriitorului scrieți titlul operei literare care-i aparține : *Proștii, Bunica Safta, Cireșarii, Iarna, Vrăjitorul din Oz, Gândăcelul*

a) Liviu Rebreanu _____

b) Emil Gârleanu _____

c) Constantin Chiriță _____

d) Vasile Alecsandri _____

e) Ion Agârbiceanu _____

f) Frank Baum _____

119. Lângă titlul operei literare date, scrieți care este autorului ei: Ion Creangă, Petre Ispirescu, Vasile Alecsandri, Jovan Sterija Popović:

Judecata vulpei _____

Ion Roată și Cuza Vodă _____

Tigva fandosită _____

Iarna _____

120. Scrieți pe linii cine este autorul operei respective:

a) Scormon _____

b) Domnul Vucea _____

c) Piatra Corbului _____

d) Ploaie la Nada Florilor _____

121. În dreptul fiecărui scriitor scrieți opera literară care îi aparține:

O scrisoare pierdută, Limba noastră, Baltagul, Crăiasa din povești

a) Mihai Eminescu _____

b) I.L.Caragiale _____

c) Alexandru Mateevici _____

d) Mihail Sadoveanu _____

122. Încercuiți răspunsul exact:

Comedia este specie a genului dramatic cu conflict comic, ce satirizează viciile omenești și sociale având deznodământ vesel și caracter moralizator.

DA NU

123. Încercuiți răspunsul corect.

Comedia este:

1. Specie a genului dramatic în care sunt înfățișate personaje, moravuri sociale care stârnesc râsul, având final comic.
2. Creație epică de mare întindere, complexitate, problematică și acțiune amplă cu conflicte, frământări sufletești și o varietate de tipuri umane.

124. Genurile din care fac parte operele literare sunt:

a) liric;
b) masculin;
c) epic;
d) feminin;
e) neutru;
f) dramatic

Încercuiți răspunsurile corecte.

125. Strofa formată din patru versuri se numește:

a) monostih;
b) terțină;
c) catren;
d) octet.

Încercuiți răspunsul exact.

126. Se dau versurile:

„A trecut întâi o boare
Pe deasupra viilor
Și-a furat de prin ponoare
Puful păpădiilor".

a) Cum se numesc rândurile dintr-o poezie?_____
b) Cum se numește o astfel de strofă formată din patru versuri? _____
c) Numește tipul de rimă din această strofă _____

127. Identificați rima din următoarele strofe:

a) „Mândru ciobănaș,
Din fluier doinaș,
Pe Argeș în sus
Cu turma te-ai dus." _____

(*Literatura populară*)

b) „Peste vârfuri trece lună
Codru-și bate frunza lin,
Dintre ramuri de arin
Melancolic codrul sună." _____

(Mihai Eminescu)

128. Se dă o strofă din pastelul **În pragul zilelor ce vin** de I. Bălan:

„Fulgi... Fulgi de nea, albi și mărunți
covor de dor, alb și curat
s-aștern pe uliți de sat.
Fulgi – plete de moșnegi cărunți."

În această strofă autorul folosește ca mod de expunere:

a) descrierea
b) narațiunea
c) dialogul

Încercuiți răspunsul corect.

129. Citiți textul cu atenție:

- Și acum ce-o să facem? zise Glenarvan.
- Să ne construim cuibul! răspunse Paganel.
- Să ne construim cuibul! strigă Robert.
- Bine, zise Glenarvan, dar ne va da mâncare?
- Eu, răspunse maiorul.

(J.Verne – *Copiii Căpitanului Grant*)

Textul este scris sub formă de:

a) narațiune
b) povestire
c) dialog

130. Citiți cu atenție textul:

„După o iarnă plină de greutăți, în care sinistra liniște de argint ne-a fost stăpână, au venit şi acele sfinte zile în care natura reînvie. Pulberea de diamant ce proteja împărăția pământească s-a transformat într-un val de strălucire cristalină odată ce stăpânul de aur a regatului ceresc a scăpat din închisoare. Dansul de lumină a slujitorilor dragului nostru amic strălucitor a început să împodobească natura cu țandără de curcubeie. Curând totul a luat aspect angelic (...)."

În tabelul următor notați cu + răspunsurile exacte şi cu – pe cele inexacte.

Textul dat este :	+ sau -
-un text narativ	
-un text descriptiv	
-un text dialogat	

131. Încercuiți literele din fața celor două moduri de expunere prezente în fragmentul luat din creația literară *Într-o noapte de toamnă*, de Ionel Teodoreanu?

Cine poate dormi într-o astfel de noapte a lunii pline? trec umbre, vin umbre, fulgeră stele, cad frunze, pâlpâie lumini, totul s-amestecă, fum, argint, aur, clipă, stea, flacără – şi clopotul mitropoliei bate atât de adânc miezul nopții, că nu mai ştii: e dulce Târgul Ieşului? sau stinsa viață a falnicei Veneții?

Crâşmă cu zid adânc, ferestre zăbrelite, pereți afumați şi plafon boltit. Lampa cu gaz e chioară ca un opaiț, cu sticla afumată. Uneori flacăra trimite limbi negre, stârnind ninsoarea de tăciune a funinginilor.

Ceva covrigi (uscați), ceva pastramă usturoiată, nişte măsline vechi şi nişte murături. Că mâncarea-i fudulia celor cu apa, numai vinul săracul hrănind însertarea bieților pământeni.

Încăperea nu e arătoasă, dar simți în străfundul ei beciul cu străşnicia butoaielor,ca un glas de bas în barba încâlcită a unui călugăr.

La o masă petrec nişte domni ştudenți. Tare tineri şi tot atâta chiuliți (cum spunea la acea pâlpâire a vinului în om sau a omului în vin – Ion Creangă). Fumează pe viață şi pe moarte, aprinzând țigară de la țigară. Beau de sting. Dau din mâini ca muții la sfat şi glăsuiesc mult şi cumplit ca surzii şi ca muții, toți delaolaltă. Huieşte bolta crâşmei şi tresar sticlele de harmalaia vinului lor.

Modurile de expunere în acest text sunt:

a) descrierea;

b) dialogul;

c) narațiunea;

d) monologul.

132.

A. În strofa de mai jos subliniați versul în care apare comparația ca figură de stil.

B. În ultimul vers sunt subliniate două cuvinte care nu sunt comparații. Pe linie scrieți despre ce figură de stil este vorba :

Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă,
Lungi troiene călătoare adunate-n cer grămadă;
Fulgii zbor, plutesc în aer ca un roi de fluturi albi,
Răspândind fiori **de gheață** pe ai țării umeri **dalbi**.

_____

133. În enunțul

„Copiii s-au împrăştiat prin sat ca făina orbilor."

figura de stil predominantă este:

A	B	C
personificarea	metafora	comparația

(Încercuiți litera de deasupra răspunsului corect)

134. În versurile:

„Neguri albe, strălucite,
Naşte luna argintie."
(M.Eminescu)

Avem ca figură de stil:

a) hiperbolă
b) antiteza
c) epitetul

135. În versurile

„Acolo, lângă isvoară, iarba pare de omăt
Flori albastre tremur ude în văzduhul tămâiet".

cuvintele subliniate sunt ca figură de stil:

a) epitete
b) comparații
c) personificări

136. Citiți cu atenție următorul fragment:

„Așa, fără frunze, seamănă cu un om. Stă în livadă ascultând parcă o voce lăuntrică.

– Ciudat stejar! – îi spusei mamei, care aduna de zor crengi uscate pentru foc.

Și eu adunam, însă m-am îndreptat de spate să-l privesc."

Unde se petrece acțiunea din fragment:

a) în livadă;

b) în pădure;

c) în casă.

Încercuiți răspunsul corect.

137. Se dă textul:

„Iosif mângâie asinul, ajută apoi Mariei să se ridice, dar când Maria se întoarse să ia scufița, rămase locului uimită: tulpina spinului se prefăcuse în luger verde și-n locul scufiței strălucea o floare albă ca zăpada, deschisă ca un potir de cristal.

Și pruncul iar zâmbi; Maria lăsă pe Iosif să potrivească înainte căpăstrul asinului și nu-i spuse nimic despre floare, de teamă să n-o rupă.

Maria își desfăcu părul, care parcă luase ceva din mireasma neasemănată a floarei, și feri capul lui Iisus în umbra lui.

Și de-atunci până astăzi, crinul culege în floarea lui cele dintâi lacrimi de rouă ale dimineții."

(E. Gârleanu, *Floarea lacrimilor*)

Scrieți pe linie personajele care apar în acest text:

_____

138. Citiți cu atenție textul și completați enunțurile:

„Corbac zace la-nchisoare
De trei ani lipsiți de soare,
În oraș la Țarigrad,
În beci la sultan Murad.
El oftează și jelește
Și prin gratii tot privește
Când la nori purtați de vânt
Care plouă pe pământ,
Când la cârduri de cocoare
Ce mereu zbor către soare."

A. Personajul Corbac zace la închisoare de _____ ani, în orașul _____.

B. Prin gratii privește când la_____, când la _____.

139. Citiți atent fragmentul:

„Bunica Safta era văduvă de zece ani și împlinea în vara asta, la Sfânta–Mărie–Mare, șaptezeci și cinci. Toată viața ei era o femeie înaltă, uscățivă, iute în mișcări, neodihnită la lucru, pornită spre mânie repede, învolburată, dar îi trecea degrabă, se liniștea și izbucnea în râs."

(*Bunica Safta, I.Agârbiceanu*)

Recunoașteți trăsăturile fizice ale personajului din fragment:

a) văduvă, înaltă, uscățivă

b) văduvă, scundă, uscățivă

c) văduvă, scundă, gârbovită

Încercuiți răspunsul corect.

140. Sub nr. **1** transcrie cele două propoziții din care reiese portretul fizic al Domnului, iar sub nr. **2** transcrie propoziția care determină portretul moral al Domnului Petran:

– Să mergem în clasa a treia. Directorul mi-a dat bilet să te înscriu.

Când intrai în clasă văzui o vergea lungă, galbenă și lucioasă, rezemată de masa profesorului, a Domnului.

Domnul – un om nalt, slab, cu barba rară și înspicată.

Domnul era încruntat și galben.

Domnul striga pe băieți c-un glas ascuțit.

Băieții stau ca sfinții în bănci. Vro trei, cu urechile roșii și aprinse ca focul, în genunchi, lângă o tablă neagră; lăcrimile le picurau în cărțile deschise și aduse la vârful nasului.

(*Domnul Vucea*, Barbu Ştefănescu-Delavrancea)

1. _____

_____

_____

2 _____

141. Citeşte atent fragmentul:

„O văz, ca prin vis.

O văz limpede, așa cum era. Naltă, uscățivă, cu părul alb și creț, cu ochii căprui, cu gura strânsă și cu buza de sus crestată în dinții de pieptene, de la nas în jos."

(*Bunica*, B. Șt. Delavrancea)

Recunoaşte trăsăturile fizice ale personajului din fragment:

a) naltă, uscățivă, cu ochii verzui

b) naltă, văduvă, uscățivă

c) naltă, uscățivă cu ochii căprui

142. Subiectul operei literare are mai multe momente, care sunt acestea ?

1._____
2._____
3._____
4._____
5._____

143. Prin subiectul unei opere literare epice subînțelegem:

a) tema operei;
b) desfășurarea acțiunii;
c) succesiunea faptelor, a evenimentelor la care participă personaje literare;
d) ideea principală a operei.

Încercuiți răspunsul corect.

144. Se dă textul:

„ – Dragii mei băieți, vă mulțămesc din suflet pentru cinstea pe care mi-o faceți. Dar mă întreb: Oi fi eu vrednic de un asemenea Cotnar?

Iar tânărul celuilalt pahar nebăut i-a răspuns, ridicându-l:

– Doi români sunt numai vrednici să bea Cotnarul. Unul e Ştefan cel Mare. Celălalt e Mihai Eminescu. Să ne trăiască."

(I. Teodoreanu, *Într-o noapte de toamnă*)

În fragment se remarcă următorul moment al subiectului:

a) punctul culminant
b) deznodământul
c) intriga
d) desfășurarea acțiunii.

Încercuiți răspunsul corect.

NIVELUL MEDIU
Abilități de citire și înțelegerea textului citit

145. Alegeți textul nonliterar:

A) reclama B) basmul C) poezia

146. Se dă anunțul:

!!! ATENTIE !!!
UN ANUNT IMPORTANT ADRESAT COPIILOR !!!
CASA TINERETULUI DIN IOSIA (str.Cazaban nr.49)
DESCHIDE UN NOU CURS DE DANS MODERN
PT. COPIII CU VARSTELE CUPRINSE INTRE 5 - 11 ANI
DESCHIDEREA VA AVEA LOC PE DATA DE
02 IUNIE ora 17:00
Va asteptam cu drag ! :)
INFO: 0723.391 792 D.DARIUS WWW.CASATINERETULUI.RO

Răspundeți la următoarele întrebări:

a) Anunțul este un text foarte scurt prin care se comunică ştiri şi este un text literar.

DA NU

Încercuiți răspunsul corect.

b) Cărui stil funcțional aparține anunțul?

_____

147. Citiți cele două texte şi scrieți pe liniile date **1** dacă este text literar şi **2** dacă este text nonliterar:

A.

Pasta de dinți răcoritoare de ratanhia curăță dinții delicat dar temeinic, datorită unei pudre abrazive naturale din carbonat de calciu (calcar). Prin întrebuințarea regulată a acestei paste de dinți Weleda, placa dentară este îndepărtată complet, preîntâmpinând apariția cariilor. Rădăcina de ratanhia, plantă din flora spontană a Anzilor peruani, este bogată în tananți: extractele rădăcinii de ratanhia tonifică țesuturile, prevenind sângerările gingivale. Uleiurile eterice naturale de mentă şi izmă creață conferă o senzație deosebită de prospețime şi o respirație proaspătă de durată.

Compoziție (declarație completă): apă, carbonat de calciu, glicerină, argilă, alcool, extracte de rădăcină de ratanha şi smirnă, xantan, ulei de mentă, ulei de izmă creață, ulei de fenicul, Ammonium Glycyrrhizate. Nu conține SLS, fluor, triclosan. Produs natural.

Mod de utilizare: periați dinții şi gingiile de două sau mai multe ori pe zi. Clătiți bine.

B. „Las' ochii, mamă, las' să plângă!
Tu-n leagăn tot cu mâna stângă
Mi-ai dat să sug de-aceea sunt
Natângă!
Dar n-am pus doară jurământ,
Să merg neplânsă în mormânt!"

A. _____
B. _____

148. Citiți cu atenție următorul text, apoi precizați stilul în care este scris:

Limba literară este o sintetizare a posibilităților de exprimare a limbii întregului popor, destinată în special exprimării în scris, ca mijloc de comunicare a celor mai de seamă manifestări culturale, caracterizată prin existența unui sistem de norme care îi conferă o anumită stabilitate și unitate.

a) stil științific
b) stil publicistic
c) stil administrativ

Încercuiți răspunsul corect.

149. Citiți textul cu atenție:

„Lucrul mecanic nu trebuie confundat cu efortul. Dacă ținem în mână un corp greu, depunem un efort. În schimb, când încercăm să-l punem pe un raft, efectuăm lucru mecanic – punctul de aplicație al greutății se deplasează. Dacă împingem un obiect greu, dar nu-l putem mișca din loc, nu efectuăm lucru mecanic ci depunem un efort."

(Manual de fizică)

Precizați stilul în care este scris textul:

a) stil beletristic
b) stil științific
c) stil administrativ

150. Determinați stilurile în care sunt scrise textele:

A.

„Deputații în Adunarea Voivodinei au acceptat în cadrul acestei ședințe Decizia privind Adunarea Voivodinei, care se referă la adoptarea Bugetului special al Adunării Provinciei Autonome Voivodina. Deputații în Adunarea Voivodinei au ales, din rândul lor, 30 de membri ai Consiliului Comunităților Naționale, organ al Adunării Voivodinei, care a fost prevăzut prin Statut și prin Decizia Adunării Voivodinei."

Stilul funcțional este cel _____.

B.

— „Ia, poftim de încalecă pe Balan, jupânească! zise părintele, de tot posomorât, să facem pocinog sfântului Nicolai cel din cui. Şi cu toată stăruinţa lui Moş Fotea şi a lui bădiţa Vasile, Smărăndiţa a mâncat papara, şi pe urmă şedea cu mâinile la ochi şi plângea ca o mireasă, de sărea cămăşa de pe dânsa. Noi, când am văzut asta, am rămas înlemniţi. Iar părintele, ba azi, ba mâine, aducând pitaci şi colaci din biserică, a împărţit la fiecare, de ne-a îmblânzit...“

Stilul funcţional este cel _____.

151. În faţa voastră se află o pagină a indicelui de cuvinte din Dicţionarul frazeologic al limbii române. Priviţi cu atenţie şi răspundeţi la întrebarea pusă.

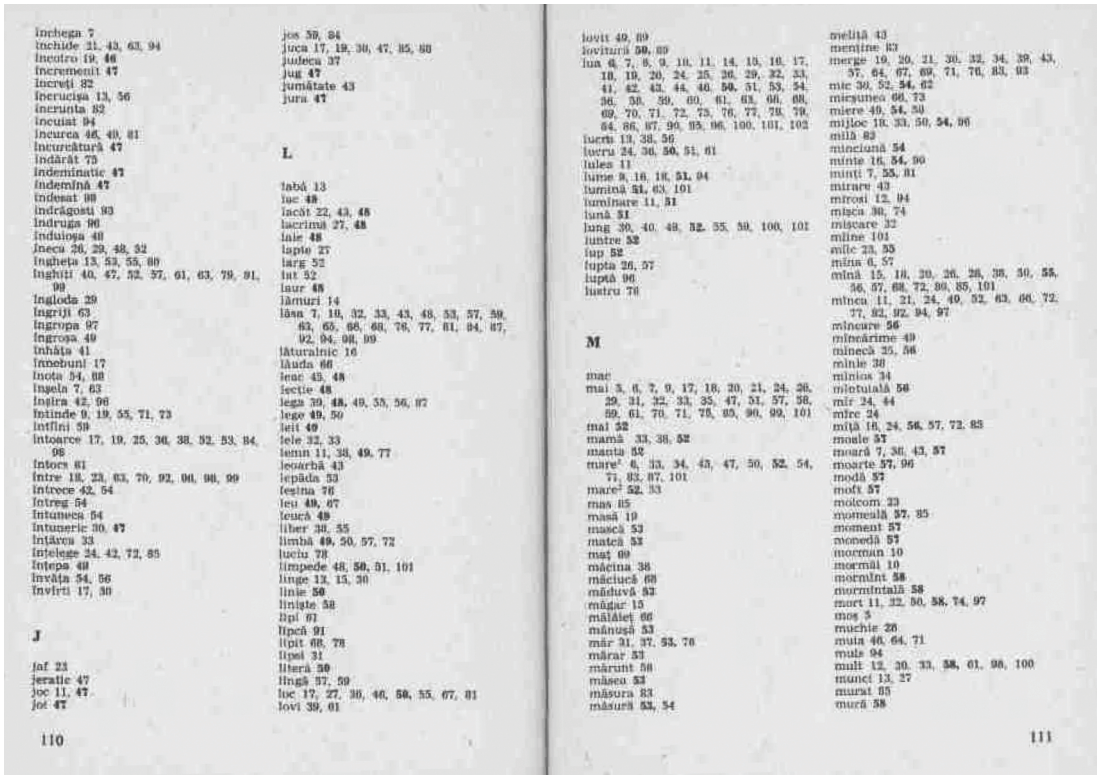

închega 7
închide 21, 43, 63, 94
încotro 19, **46**
incremenit **47**
încreţi 82
încrucişa 13, 56
încrunta 82
încuiat 94
încurca 46, 49, 81
încurcătură **47**
îndărăt 75
îndeletnicire **47**
îndemână **47**
îndesat 98
îndrăgosti 93
îndruga 90
înduioşa 48
înecu 26, 29, 48, 52
îngheţa 13, 53, 55, 89
înghiţi 40, 47, 52, 57, 61, 63, 79, 91, 99
îngloda 29
îngriji 63
îngropa 97
îngroşa 49
înhăţa 41
înnebuni 17
înota 54, 88
îngela 7, 63
înşira 42, 96
întinde 9, 19, 55, 71, 73
întîlni 59
întoarce 17, 19, 25, 36, 38, 52, 53, 84, 96
întoc 81
între 18, 23, 63, 70, 92, 96, 98, 99
întrece 42, 54
întreg 54
întuneca 54
întuneric 30, **47**
întărca 33
înţelege 24, 42, 72, 85
înţepa 48
învăţa 54, 56
învârti 17, 30

J

jaf 23
jeratic 47
joc 11, **47**
joi **47**

jos 39, 84
juca 17, 19, 30, 47, 85, 88
judeca 37
jug **47**
jumătate 43
jura **47**

L

labă 13
lac **48**
lacăt 22, 43, **48**
lacrimă 27, **48**
laie **48**
lapte 27
larg 52
lat 52
laur **48**
lămuri 14
lăsa 7, 10, 32, 33, 43, 48, 53, 57, 59, 63, 65, 66, 68, 76, 77, 81, 84, 87, 92, 94, 98, 99
lăturalnic 16
lăuda 66
leac 45, **48**
lecţie **48**
lega 39, **48**, 49, 55, 56, 97
lege **49**, 50
leit **49**
lele 32, 33
lemn 11, 38, **49**, 77
leoarbă 43
lepădă 53
leşina 76
leu **49**, 67
leucă **49**
liber 30, 55
limbă **49**, 50, 57, 72
luciu 78
limpede 48, **50**, 51, 101
linge 13, 15, 30
linie **50**
linişte 58
lipi 61
lipcă 91
lipit 68, 78
lipsi 31
literă **50**
lingă 57, 59
loc 17, 27, 30, 46, **50**, 55, 67, 81
lovi 39, 61

lovit 49, 89
lovitură **50**, 89
lua 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 24, 25, 26, 29, 32, 33, 41, 42, 43, 44, 46, **50**, 51, 53, 54, 56, 58, 59, 60, 61, 63, 66, 68, 69, 70, 71, 72, 75, 76, 77, 78, 79, 84, 86, 87, 90, 95, 96, 100, 101, 102
lucrri 13, 38, 56
lucru 24, 36, **50**, 51, 61
lules 11
lume 9, 16, 18, **51**, 94
lumină **51**, 63, 101
luminare 11, **51**
lună **51**
lung 30, 40, 48, **52**, 55, 59, 100, 101
luntre **52**
lup **52**
lupta 26, 57
luptă 96
lustru 76

M

mac
mai 5, 6, 7, 9, 17, 18, 20, 21, 24, 26, 29, 31, 32, 33, 35, 47, 51, 57, 58, 59, 61, 70, 71, 75, 85, 90, 99, 101
mai **52**
mamă 33, 36, **52**
manta **52**
mare[1] 6, 33, 34, 43, 47, 50, **52**, 54, 71, 83, 87, 101
mare[2] **52**, 33
mas 85
masă 19
mască 53
matcă **53**
maţ 99
măcina 36
măciucă 68
măduvă **53**
măgar 15
mălăieţ 66
mănuşă **53**
măr 31, 37, **53**, 76
mărar **53**
mărunt 58
măsea **53**
măsura 83
măsură **53**, 54

meliţă 43
menţine 83
merge 19, 20, 21, 30, 32, 34, 39, 43, 57, 64, 67, 69, 71, 76, 83, 93
mic 30, 52, **54**, 62
micşunea 66, 73
miere 49, **54**, 59
mijloc 18, 33, 50, **54**, 96
milă 83
minciună **54**
minte 16, **54**, 90
minţi 7, **55**, 81
mirare 43
mirosi 12, 94
mişca 30, 74
mişcare 32
mîine 101
mîlc 23, 55
mîna 6, 57
mînă 15, 18, 20, 26, 28, 38, 50, **55**, 56, 57, 68, 72, 89, 95, 101
mînca 11, 21, 24, 40, 52, 63, 66, 72, 77, 82, 92, 94, 97
mîncare **56**
mîncărime 49
mînecă 35, 56
minie 30
minios 34
mîntuială **56**
mir 24, 44
mîre 24
mîţă 16, 24, **56**, 57, 72, 85
moale **57**
moară 7, 36, 43, **57**
moarte **57**, 96
modă **57**
moft **57**
molcom 23
momeală **57**, 85
moment **57**
monedă **57**
morman 10
mormăi 10
mormînt **58**
mormîntală **58**
mort 11, 32, 50, **58**, 74, 97
moş 5
muchie 28
muia 46, 64, 71
mulş 94
mult 12, 30, 33, **58**, 61, 98, 100
munci 13, 27
murat 85
mură **58**

Ce înseamnă numărul de după noţiunea din indice?

Încercuiţi litera din faţa răspunsului exact.

a) numărul paragrafului în care se vorbeşte despre acea noţiune

b) numărul paginii în care se vorbeşte despre acea noţiune

c) numărul de ordine al noţiunii din indice

d) numărul capitolului în care se vorbeşte despre acea noţiune

152. Se dă o listă cu numele scriitorilor şi operele lor, care sunt sugerate pentru lectură suplimentară. În listă s-au strecurat şi două titluri care nu aparţin acestei liste.

- Cezar Petrecsu – *Fram, ursul polar*
- Rudyard Kipling – *Cărţile junglei*
- Gramatica limbii române
- Jack London – *Colţ Alb*
- Ion Creangă – *Amintiri din copilărie*
- Dicţionar explicativ al limbii române

153. Alegeţi denumirea corectă pentru fiecare explicaţie legată de părţile unei cărţi:

Prefaţă, copertă, autor, cuprins, editură, titlu, siglă.

A. Orice carte are un .....

B. Listă prin care este prezentat conţinutul unei cărţi .....

C. Învelişul exterior al cărţii .....

D. Text aşezat înaintea unei opere literare sau ştiinţifice, în care sunt expuse intenţiile autorului .....

154. Citiţi cu atenţie textele date şi determinaţi ce este comun în ele.

Textul nr. 1

Ursul este animalul care mănâncă miere. Se ştie că ursul nu mănâncă numai miere, el „mănâncă totul", este şi ierbivor şi carnivor. Şi totuşi, ursul este în toate limbile slave numit după miere (medved – urs, med – miere) deoarece dintre toate alimentele cel mai mult îi place mierea. Iar în patria străveche a slavilor, în pădurile de după Carpaţi, era multă miere.

Nu este numai ursul – urs. Şi omului îi zic urs uneori – dacă este corpulent, sau dacă este dur, stângaci, neîndemânatic, grosolan.

Textul nr. 2

1. Ursul face parte din specia de mamifere Ursidae, animal sălbatic mare, cu trup îndesat, neîndemânatic, cu blană deasă, cu părul scurt şi creţ, cu ochi mici, cu urechi mici, cu coada scurtă şi ghiare puternice la picioare, diferitele specii de urşi trăind cel mai mult în pădurile Europei, Asiei şi Americii (în regiunile noastre ursul brun *Ursus Arctos*). 2. figurativ: om stângaci, necioplit, respectiv bădăran, limitat, prost.

Din ambele texte se poate afla:

a) cum a obţinut numele ursul în limbile slave

b) pe ce continente trăiesc urşii astăzi

c) căror feluri de oameni le spunem că sunt „precum un urs"

d) care este mâncarea preferată a urşilor

Încercuiţi litera din faţa răspunsului corect.

155. Notați cu litera **O** textul care considerați că exprimă o opinie (părere) şi cu litera **F** textul care se referă la anumite fapte reale.

___ Majoritatea viețuitoarelor au nevoie de oxigen, un gaz, pentru a supraviețui. Noi îl respirăm din aer.

___ „Mama şi tata sunt pietrele mele de temelie. Ei mă mențin cu picioarele pe pământ. Şi oricând am nevoie de ei, sunt lângă mine." (Beyonce)

___ Mihai Eminescu, „luceafărul" poeziei româneşti, s-a născut pe 15 ianuarie 1850, la Botoşani.

156. Citiți cu atenție cele două texte şi găsiți ce au comun, apoi încercuiți litera din fața răspunsului corect:

A.

„Pe-un picior de plaiu,
Pe-o gură de raiu,
Iată vin în cale,
Se cobor la vale
Trei turme de miei
Cu trei ciobănei
Unu-i Moldovean
Unu-i Ungurean
Şi unu-i Vrâncean."

(*Miorița*)

B.

„Amu cică era odată într-o țară un crai, care avea trei feciori. Şi craiul acela mai avea un frate mai mare, care era împărat într-o altă țară, mai depărtată. Şi împăratul, fratele craiului, se numea Verde-împărat; şi împăratul Verde nu avea feciori, ci numai fete. Mulți ani trecură la mijloc de când aceşti frați nu mai avură prilej a se întâlni amândoi.

(*Povestea lui Harap Alb*, Ion Creangă)

a) în ambele texte este vorba despre feciori de împărați;

b) în ambele texte se aminteşte numărul trei;

c) în ambele texte se vorbeşte despre turmele de oi.

157. Citiți cu atenție textul de mai jos şi subliniați fragmentul în care informațiile sunt redate într-un mod argumentat:

„Soarele scapătă spre asfințit. Crestele munților par aprinse. Încet, se desfac şi s-aştern pe văi perdele de umbră.

Înaintea noastră, pe luciul plumburiu al apei, se iveşte-n curmeziş mai întâi o dungă, o coamă gălbuie şi creață. Ne apropiem de pragul gherdapurilor. Dunărea începe să vâjâie mânioasă, - e un zbucium ş-un clocot de valuri dintr-un mal în altul. Peste-adâncimi se fac

ochiuri mari, cari rotesc în loc. Ici apa se scufundă bolborosind, ca suptă de gura unei vâltori, colo se umflă,se burduşeşte şi urlă făcând clăbuci, bătându-se de atunci cari nu se văd.

Frumuseţea şi caracterul maiestuos al Dunării au constituit frecvent surse de inspiraţie pentru poeţi, pictori, muzicieni şi alţi oameni de cultură? Cea mai cunoscută creaţie culturală dedicată fluviului este "Dunărea albastră", un vals vienez creat de Johan Strauss Tânărul în 1886 care a devenit un imn neoficial al Vienei Imperiale.

Vaporul merge mai încet, mai cu pază. Patru oameni stau la roata de la cârmă; amândoi comandanţii sunt pe punte, în picioare, cu ochii aţinţiţi înainte: trecem printre gherdapuri. Dunărea mugeşte mai tare. Cu ochii închişi, te-ai crede într-un codru pe-o vijelie cumplită. Din fundul ei se-ntind, pe sub valuri, nenumărate braţe de piatră, gata s-apuce vasul şi să-l farme-n bucăţi la cea mai mică nebăgare de seamă. Aici, sub volbura asta de valuri, e încheietura Balcanilor cu Carpaţii."

158. Cititi textul şi încercuiţi litera din faţa răspunsurilor corecte:

Motanul Michelangelo, cunoscut artist, cântăreţ la flaut, alpinist şi voiajor prin lumea întreagă, a primit zilele acestea o telegramă urgentă prin care era chemat să plece într-un mare turneu în Salamina. Se ştie că în ţara aceasta s-a încetăţenit minunatul obicei ca fiecare vizitator să fie tratat la trecerea frontierei cu mari cantităţi de salam şi de slănină.

S-a întâmplat însă ceva cu totul neobişnuit. Telegrafistul care a primit telegrama prin care motanul Michelangelo îşi anunţa sosirea, era un om distrat şi în loc de ţigaretă a fumat tocmai telegrama, iar ministrului însărcinat cu întâmpinările fastuoase, care nu era fumător, i-a dus o ţigaretă. Aşa s-a întâmplat că telegrafistul a fost concediat, iar motanul Michelangelo, sosind în Caşcavalişoara, capitala Salaminei, n-a fost întâmpinat la gară.

(*Motanul Michelangelo şi frumoasele Veronici,* LjubivojeRšumović)

a) cuvintele: motan, telegrafist, salam, slănină – sunt noţiuni concrete, reale;

b) Caşcavalişoara, capitala Salaminei se află în Europa;

c) textul de mai sus este unul modern, fiind vorba despre imaginaţia autorului şi nu este un text cu fapte reale.

159. Se dă textul:

„Magia sărbătorilor de iarnă şi a tradiţiilor româneşti a fost adusă, pe 9 decembrie 2010, la Sala Palatului de către colindătorul Ştefan Hruşcă, întors în România pentru deja tradiţionalele concerte de Crăciun. Ştefan Hruşcă i-a colindat pe bucureşteni, care au venit într-un numar foarte mare pentru a-l vedea pe cel ce este simbolul colindului românesc."

(Revista *Art Spirit*)

În textul de mai sus informaţiile sunt redate într-un mod obiectiv:

DA NU

(Încercuiţi răspunsul corect)

160. Citiți cu atenție următorul text și determinați atitudinea autorului textului.

VIOLENȚA ÎN ȘCOLI

Recent au fost organizate în 40 de școli cercetări referitoare la violența în rândurile elevilor. S-a constatat că în relația victimă-agresor nu participă 58% din elevi. Cu alte cuvinte, doar 58% nu sunt nici victime, nici agresori. Înseamnă că ceva mai puțin de jumătate din numărul total al elevilor, mai exact 42%, apar în „cercul violenței", fie ca victime, fie ca agresori. În rolul de victime ale violențelor numărul elevilor este foarte mare, chiar 37%.

Unele victime în același timp sunt și agresori. În grupul anchetat sunt 8% de astfel de elevi. În acel grup, cele mai frecvente forme de comportament violent sunt jignirea și luarea în derâdere. Așadar, acești elevi atacă cu ajutorul cuvintelor, nesimțind că și cuvintele pot provoca tot atât de mare durere ca loviturile, ba poate și mai mare. Deseori persoanele în vârstă consideră că acest comportament violent al elevilor din acest grup este o ștrengărie, vioiciune sau ceva asemănător, diminuând astfel seriozitatea actului de violență pe care sunt în stare să-l facă acești copii.

Care este atitudinea autorului acestui text față de comportamentul violent al celor tineri?

Încercuiți litera din fața răspunsului corect.

a) Este indiferent față de violența celor tineri.

b) Îl interesează date suplimentare.

c) Este îngrijorat.

d) Este furios din cauza violenței celor tineri

161. Citiți textul de mai jos și încercuiți răspunsurile corecte (două):

„Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la Humulești, la stâlpul hornului unde lega mama o șfară cu motocei la capăt, de crăpau mâțele jucându-se cu ei, la prichiciul vetrei cel humuit, de care mă țineam când începusem a merge copăcel, la cuptorul pe care mă ascundeam, când ne jucam noi, băieții, de-a mijoarca, și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum inima de bucurie! Și, Doamne, frumos era pe atunci, căci și părinții, și frații și surorile îmi erau sănătoși, și casa ne era îndestulată, și copiii și copilele megieșilor erau de-a pururea în petrecere cu noi, și toate îmi mergeau după plac, fără leac de supărare, de parcă era toată lumea a mea! Și eu eram vesel ca vremea cea bună și sturlubatic și copilăros ca vântul în tulburarea sa."

Amintiri din copilărie, Ion Creangă

a) autorul scrie la persoana întâi;

b) vorbește despre o copilărie tristă;

c) își aduce cu drag aminte de satul natal și de farmecul copilăriei;

d) autorului, fiind copil, nu-i plăcea să se joace, era timid.

162. Citiți cu atenție următorul text și determinați atitudinea autorului față de acest articol.

„Reducere la prețul biletului lunar pentru navetiști

Ghișeul pentru vânzarea biletului lunar lucrează în fiecare zi între orele 7 și 15.

La ghișeele Întreprinderii de Transport ATP a început vânzarea biletelor lunare pentru luna decembrie. Această întreprindere anunță călătorii că începând cu luna decembrie toți beneficiarii vor avea reducere de 40 la sută la biletul lunar, nu doar cei angajați în întreprinderile publice și edilitar-publice."

(Valentin Mic, *Libertatea*, 4 decembrie 2010)

Care este atitudinea autorului acestui text față de informațiile furnizate?

Încercuiți litera din fața răspunsului exact.

a) ghișeul pentru vânzarea biletului lunar lucrează în fiecare zi;

b) la ghișee a început vânzarea biletelor lunare pentru luna decembrie;

c) vor avea reducere toți beneficiarii, nu doar cei angajați în întreprinderile publice

Exprimarea în scris

163. Subliniaţi formele corecte:

I-am transmis multe complimente / complemente.
Se înşeală / înşală dacă crede că-l voi ajuta.
Am numărat până la paişpce / paisprezece.
Vehicolul / vehiculul s-a defectat.
Ileana însăşi / însuşi m-a sunat.

164. Transcrieţi corect enunţul:

Nu toţi copii au resolvat egzerciţile, findcă erau dificile.

_____

165. Încercuiţi varianta corectă:

a) Bunica îmi spune în fiecare seară aceeaşi/ aceiaşi poveste.
b) La bibliotecă mereu vin aceeaşi/aceiaşi elevi.
c) La şcoală se întâlnesc aceeaşi/aceiaşi profesori cu aceiaşi/aceeaşi elevi.
d) Purta aceeaşi/aceiaşi jachetă ca şi colega ei.
e) În jur se arăta aceiaşi/aceeaşi privelişte frumoasă.

166. Citiţi textul:

„De ce cădeau frunzele?... Fiindcă venise toamna...Frunzele erau moarte?...Nu. Frunzele cădeau şi mureau jos, pe pământ fiindcă venise toamna...Toamna...

Frunzele cădeau sau vroiau să cadă?... Dacă venise toamna!... Ce să mai facă ele pe crengi! Când vine toamna păsările pleacă şi frunzele cad...

Dacă Dănuţ ar fi fost o frunză pe creanga nucului, şi ar fi venit toamna, ce-ar fi făcut?... Toate frunzele din jurul lui ar fi căzut, şi el ar fi rămas din ce în ce mai singur – aşa cum era acum... Şi el s-ar fi aruncat de pe creangă...şi l-ar fi luat vântul, şi l-ar fi amestecat cu celelălte frunze, şi cine ştie unde l-ar fi azvârlit...şi nimeni-nimeni n-ar mai fi ştiut de el."

(Ionel Teodoreanu – La Medeleni)

1.	Ce anotimp surprinde autorul în acest fragment _____
2.	Cum se simte Dănuţ _____
3.	Ce substantiv apare cel mai des în fragment _____
4.	Ce ar fi dorit Dănuţ să fie _____

167. Citiți cu atenție fragmentul următor extras din opera *O scrisoare pierdută* de I. L. Caragiale:

„...TIPĂTESCU: Vreo paispce... cinspce...
PRISTANDA: (...)Două... la catrindală, la Sf. Niculae...
TIPĂTESCU: Unsprezece.
PRISTANDA: Două la prefectură...Paisprece.
TIPĂTESCU (*râzând*): Le-ai mai numărat pe ale de la prefectură.
PRISTANDA: Nu, coane Fănică, să trăiți! (*Continuă repede, pe nerăsuflate*).Două la primărie, optspece, patru la şcoli, douăzeci şi patru, două la catrindală la Sf. Niculae, treicezi..."

Din acest fragment reieise:

a) comicul de situație
b) comicul de limbaj
c) comicul de moravuri

Încercuiți răspunsul corect.

168. Se dă fragmentul:

„Apoi, când soarele începe a scăpăta şi umbra casei bătrâne umple întreaga ogradă, când unul, când altul iasă la portiță şi se uită pe uliță în sus, să vadă nu vine mamă-sa.

Acum bunica Safta nu-i mai opreşte să iasă la portiță: ştie că de-acolo nu-i nicio primejdie să se mai mişte până sosesc părinții să-i ducă acasă.

Le împarte trăistucile goale, cu ajutorul copiilor care le cunoşteau şi dintr-o sută, fiecare pe a lui, şi nu le mai are grijă.

Se isprăvea şi penru ea o zi de muncă."

(I. Agârbiceanu, *Bunica Safta*)

Ultima parte, care cuprinde finalul acțiunii unei opere literare se numeşte:

a) deznodământ
b) intrigă
c) desfăşurare a acțiunii

Încercuiți răspunsul corect.

169. Citiți cu atenție textul următor:

Perioada cuprinsă între 1880 şi 1887, anul când apar primele crize acute ale bolii de ochi, a fost considerată de către mulți critici şi istorici de artă perioada de maturitate artistică a lui Grigorescu. Dintre lucrările datate sau asupra cărora există informații sigure în legătură cu data la care au fost terminate, aparțin acestei etape din creația grigoresciană titluri precum *Profil de fată* (1878), *Evreul cu gâsca* (1880), *La mare* (1881), *Cap de fetiță* (1881), *Bătrâna din Brolle* (1885), *Nud* (1886), la care se adaugă multe alte opere importante – portrete, peisaje şi scene de la Vitré sau de pe malul mării, din Bretania, nuduri, peisaje inspirate din frumusețile naționale.

[…] pictorul a fost mereu un explorator al lumii din jur, având dorința, dar și darul de a vedea ceea ce se află "înăuntrul" lucrurilor, ceea ce stă închis într-un peisaj, în privirea "tăcută" a unei țărăncuțe, în mersul molcolm al animalelor împovărate, în adierea unui crâng sau a unui luminiș de pădure.

(*Viața și opera lui Grigorescu,* Adevărul, Biblioteca de artă, București, 2009)

_____

Vitré – localitate din Franța

Bretania – regiune din Franța

Precizați următoarele elemente care privesc textul de mai sus:

a) Menționați titlul cărții din care este selectat fragmentul.

b) Ce tablouri ale pictorului Nicolae Grigorescu sunt enumerate în text?

_____

_____

_____

_____

_____

_____

170. Citiți cu atenție textul:

„Savantul grec Arhimede (în greacă Arhimedes; n. aprox. 287 î.Hr. în Siracusa, atunci colonie grecească, d. 212 î.Hr.) a fost unul dintre cei mai de seamă învățați ai lumii antice. Realizările sale se înscriu în numeroase domenii științifice: matematică, fizică, astronomie, inginerie și filozofie. Carl Friedrich Gauss considera că Arhimede și Isaac Newton au fost cei mai mari oameni de știință din întreaga istorie a civilizației umane.

Opera

Din operele lui au fost păstrate un număr relativ mare de lucrări. Printre acestea se află și despre sferă și cilindru în care Arhimede demonstrează că raportul dintre aria unei sfere și cea a cilindrului circumscris este egală cu raportul dintre volumele celor două corpuri."

(Wikipedia)

Scrieți răspunsul potrivit cerințelor date:

a) Cine a fost Arhimede?

.....

.....

b) Cum se numește localitatea unde s-a născut?

.....

c) Enumeră domeniile științifice în care s-a remarcat.

.....

d) Ce considera Carl Friedrich Gauss?

.....

171. Citiți textul:

„Înaintea unei porți văzu un câne mare, ciobănesc, unul alb, mițos, şi îşi strânse bine bâta în mână. Dar cânele nu-i avu grijă, părea că nici nu-l văzuse. Şedea liniştit în coadă şi se uita şi el cum ninge...

După ce trecuse de el, Ioniță mai întunase o dată capul peste umăr: cânele era nemişcat, la locul lui.

Dar cum începu să ningă de tare! Şi văzduhul parcă se cobora tot mai jos. Se opri o clipă să scuture căciula. Mai gros de un deget era stratul de zăpadă ce se aşezase pe fundul ei."

(I.Agârbiceanu – *Întâiul drum*)

1. Notează două trăsături ale câinelui _____

2. Din ce cauză personajul Ioniță întoarce capul _____

_____

3. Care anotimp este surprins în textul dat _____

Gramatica

172. Încercuind litera din fața răspunsului corect, alegeți seria cuvintelor corect despărțite în silabe:

a) cab-lu, jert-fă, e-xa-men
b) somp-tu-os, a-cru, ca-blu
c) jert-fă, a-cru, fun-cți-e
d) func-ți-e, ac-ru, ex-a-men

173. Indicați pe ce silabă cade accentul în cuvintele următoare:

actor
prevedere
cameră
lapoviță

174. Despărțiți în silabe următoarele cuvinte:

cerere _____
apă _____
pământului _____
atlet _____
a ratifica _____

175. Încercuiți litera din fața răspunsului corect:

În cuvintele **vioară, gângăniile, duduie** există:

a) diftong, diftong, triftong
b) hiat, diftong, triftong
c) diftong, diftong, diftong
d) triftong, hiat, triftong
e) diftong, hiat, diftong

176. Se dă textul:

„Scrie-ți cărțile așa, încât fiecare cititor să poată crede că le-ai scris pentru el”.
Identificați diftongii și vocalele în hiat din text:

_____

177. Diftongul este un grup de sunete format din:

A) două semivocale rostite în aceeaşi silabă
B) o semivocală şi o vocală rostite în aceeaşi silabă
C) o semivocală şi o vocală rostite în acelaşi cuvânt
D) două vocale rostite într-o singură silabă

Încercuiți litera din fața răspunsului corect.

178. Încercuiți litera din fața răspunsului corect:

Cuvintele subliniate în enunțul
"Grâul, auriu **şi** el, îmi **va** aminti **de** tine" sunt, în ordine:

a) adverb, pronume, prepoziție
b) adverb, verb auxiliar, prepoziție
c) conjuncție, pronume, conjuncție
d) alt răspuns

179. Precizați tipul de adjective, atunci când:

a) îşi modifică forma în vorbire _____
b) nu îşi modifică forma în vorbire _____

180. Citiți cu atenție următoarele propoziții şi precizați valorile morfologice ale cuvântului **greu**.

Greul abia începe. _____
Este **greu** exercițiul pentru tine! _____
Este **greu** să răzbeşti în viață! _____

181. Se dă textul următor:

„Noroc că s-a lăsat noaptea şi întunericul parcă **i**-a mai închis acestui țăran gura, dar a doua zi au pornit-**o** din nou cu un **altul**, un ins tăcut şi neprietenos, care n-avea nici un chef să se ocupe de grijile altora căci le avea pe-ale **lui** şi-i ajungeau."

Cuvintele subliniate sunt:

a) adverbe
b) verbe
c) pronume
d) interjecții

Încercuiți litera din fața răspunsului corect.

182. În versurile de mai jos s-au strecurat câteva greşeli de ortografie şi de punctuație. Transcrieți textul pe liniile corespunzătoare înlăturând greşelile comise:

O furnică mică mică
Dar înfiptă, vasă-zică,
Ieri, la prînz, mi sa urcat
Depe vişinul uscat
Pe picioare pentru căci
Mi lea luat drept nişte crăci.

_____
_____
_____
_____
_____
_____

183. Alegeți enunțul scris corect:

a) Nu face asta!
b) Nu fii obraznic!
c) Să scri corect!
d) Fi bun și ajută-mă!
e) Taceți din gură!

184. Transcrieți textul aplicând în mod corect regulile de ortografie și de punctuație:

„Fi bun numai fi rău, c-ai s-o pățești. Creiază-ți o idee despre propri tăi amici a căror fapte nu le agreăm."

_____
_____
_____

185. Citiți cu atenție propozițiile de mai jos:

Altădată aici creşteau păduri.
Demult aici trăiau dacii.
Am rezolvat **numai** o problemă.

Cuvintele subliniate în aceste propoziții sunt părți de vorbire:
a) flexibile
b) neflexibile

186. Identificați substantivele colective din următorul text:

1. Stolul de rândunele a zburat spre nord.
2. Mulțimea a pregătit un stup pentru noul roi de albine.
3. Cârdul de gâște s-a îndreptat spre râu.

187. Se dă textul:

„Nu întrerupe niciodată vorba celui care se bucură..."

Analizați morfologic substantivele și pronumele din frază:

_____

_____

_____

188. Determinați gradele de comparație ale adjectivelor din următoarele propoziții:

Fata este mai harnică decât băiatul.

_____

Uşile sunt mai puțin curate decât ferestrele.

_____

Cristi este tot aşa de frumuşel ca mama.

_____

189. Încercuiți litera din fața răspunsului corect:

Forma de perfect simplu, persoana I, singular a verbului „**a vorbi"** este:

a) vorbi
b) vorbişi
c) vorbea
d) vorbii
e) vorbisem

190. Încercuiți litera din fața răspunsului corect:

Gradul de comparație pentru expresia „**singur cuc"** este:

a) pozitiv
b) comparativ de egalitate
c) comparativ de superioritate
d) superlativ relativ
e) superlativ absolut

191. Puneți verbul ***a citi*** la**:**

a) indicativ, perfect simplu, persoana I, singular _____

b) conjunctiv, prezent, persoana a II-a, plural _____

c) supin _____

d) gerunziu _____

192. Transcrieți propozițiile pe liniile corespunzătoare trecând verbele din paranteză la modul gerunziu:

1) (A veni) pe drum, mă gândeam la tine.

_____

2) I-am văzut (a cânta) și (a dansa).

_____

3) Sabia (a ieși) din teacă, căzu cu trăsnetul.

_____

193. Completați propozițiile de mai jos cu forme ale verbului **a lua,** după următoarea schemă:

a) indicativ, mai mult ca perfectul, diateza activă

b) conjunctiv, perfect, diateza activă

c) condițional-optativ, perfect, diateza pasivă

a) _____ cu mine și cartea aceea.

b) _____ și caseta era și mai bine.

c) _____ de-ai lor de mai întârziam.

194. Puneți verbele date la infinitiv la modul, timpul și persoana cerute între paranteze:

a hotărî (indicativ, prezent, persoana a II-a singular) _____

a vedea (indicativ, viitor, persoana I plural) _____

a face (indicativ, perfect compus, persoana a II-a plural) _____

a termina (conjunctiv, prezent, persoana a III-a singular) _____

195. Încercuiți litera din fața răspunsului corect:

În enunțul **Copacii din pădurea vrăjită se văietau**, schema sintactică corectă este:

a) S + C + A + P

b) C + C + A + P

c) S + A + A + P

d) S + A + C + P

e) C + A + A + P

196. Se dă propoziția:

Elevul premiat de profesor băgase de seamă nemulțumirea acelora.

Aflați subiectul și alcătuiți schema propoziției.

a) _____

b) _____

197. Încercuiți litera din fața răspunsului corect:

Funcțiile sintactice ale cuvintelor din propoziția **Matostatul e un cărăbuș** sunt, în ordine:

a) nume predicativ, predicat verbal, subiect
b) subiect, predicat nominal
c) predicat nominal, subiect
d) subiect, predicat verbal, complement direct
e) complement direct, predicat verbal, subiect

198. Subliniați propoziția atributivă din versurile:

„Așezat la gura sobei noaptea pe când viscolește
Privesc focul, scump tovarăș, care vesel pâlpâiește."

199. În frazele de mai jos sunt propoziții care stau imediat după substantivul determinat:

1) Ion este un om care știe să muncească.
2) Acum e timpul când se merge la culcare.
3) „Părea că printre nouri s-a fost deschis o poartă
Prin care trece albă regina nopții moartă."

Ce fel de propoziții sunt acestea?

_____

200. Determinați felul propozițiilor completive din frazele de mai jos:

După ce mănâncă, o zbughi la joacă.

_____

Încotro privești, vezi doar apă.

_____

201. Se dă textul:

„**Fiecare** îşi face **despre tine** icoana **de care** este capabil, dar de aici nu urmează că tu eşti dator să te recunoşti **în toate.**”

Analizează pronumele din textul de mai sus după modelul:

pronume	**persoana**	**gen**	**număr**	**caz**	**funcţie sintactică**

202. Se dă textul:

„A lăsa fiului tău **o** moştenire este ca şi cum l-ai ţinea pe umeri, pe când alţii se căznesc să se suie.”

Precizaţi trei valori morfologice ale lui **o**, exceptând-o pe cea din text:

_____

_____

_____

203. Scrieţi pe liniile corespunzătoare genul, numărul, cazul şi funcţia sintactică a substantivelor subliniate în propoziţiile care urmează.

a) I-am scris **surorii** mele.

_____

b) Respect părerile **colegilor**.

_____

c) Scoatem apa **din fântână.**

_____

Lexicul

204. Pe linia din fața cuvintelor din coloana stângă puneți numărul din fața cuvântului din coloana dreaptă care îi corespunde după înțeles:

_____ cuvânt	1- bucate
_____ dulciuri	2- abatere
_____ tablou	3-rotitură
_____eroare	4-termen
_____omenie	5-bunătate
	6-bomboană
	7-prudență
	8-cadru

205. Subliniați sensul corect:

apostrofă: „abatere” / „imputare”
elevat: „crescut” / „rafinat” / „reliefat”
utopic: „închipuit” / „nesigur”

206. Identificați sensul cuvântului subliniat din fraza de mai jos; încercuind răspunsul corect:

Poezia lui Eminescu este scrisă într-un stil *elevat*, cu o eleganță deosebită şi figuri de stil care dovedesc o inteligență rară şi o pregătire intelectuală deosebită.

Elevat înseamnă:
a) primitiv;
b) superior;
c) încurcat.

207. Citiți cuvintele de mai jos și subliniați varianta corectă:

Plămân / plomân
Pătrunjel / pătrănjel
Strimt / strâmt
Trimete / trimite
Cuprinde / coprinde
Dominică / duminică

208. Găsiți verbele potrivite în următoarele propoziții dintre cele oferite în paranteză:

_____ ca peștele-n apă. (tace, fuge)
_____ ca o moară stricată. (spune, macină)
_____ ca melcul. (merge, alunecă)
_____ ca o săgeată. (zboară, nimerește)

209. Completați textul cu cuvintele corespunzătoare: **rost, înfățișare, bloc, castanul, hartă, statura.**

Sub _____ de lângă cișmea, se afla un singur băiat, acel Victor care după spusele lui Dan făcuse _____ de o _____. Deși aplecat asupra unei foi de _____, i se putea ghici lesne _____ înaltă și, desigur foarte suplă. Avea fața lunguiață, ochii negri, adânci. Era asemenea multor tineri de vârsta lui la _____.

210. Scrieți verbele corespunzătoare ale următoarelor locuțiuni verbale:

a lua masa _____
a face vizită _____
a lua apărarea _____
a da năvală _____
a face o plimbare _____

211. Se dă textul:

„Ca să judeci omul, caută să-l vezi cum <u>iubește</u>. Nu poți <u>greși</u>."

I. Citiți textul cu atenție și găsiți antonimele pentru cuvintele subliniate:

_____

212. Citiți cu atenție textul de mai jos și încercuiți litera din fața răspunsului corect.

În enunțul: "Fu **mișcat** de gestul bătrânului care s-a **mișcat** cu greu spre a-l întâmpina" între cuvintele subliniate identificăm o relație de:

a) omonimie
b) antonimie
c) paronimie
d) sinonimie

213. Scrieți pe liniile alăturate ce fel de cuvinte (paronime, sinonime, omonime, antonime) sunt cele subliniate în propozițiile:

a) Un **locuitor** a spus că ceaiul de tei este **lecuitor**.

_____

b) De **sus**, din avion, casele păreau **jos** ca niște cutiuțe.

_____

c) Am găsit atârnat de **cornul** casei un **corn** de cerb.

_____

d) La curtea **marțială** și-a făcut apariția un mic **marțian**.

_____

214. Subliniați antonimele în versurile date:

„Viitorul și trecutul
Sunt a filei două fețe
Vede-n capăt începutul
Cine știe să le-nvețe"

215. Cuvintele: *computer, tehnologie, satelit, apogeu* sunt:

a) arhaisme;
b) regionalisme;
c) neologisme.

216. Citiți următoarele propoziții și subliniați mai întâi neologismele, iar apoi scrieți pentru fiecare explicației care se află sub 1, 2, 3, 4 litera din fața propoziției care conține neologismul corespunzător explicației:

a) Camera Deputaților a respins, luni, moțiunea simplă pe domeniul Sănătății, intitulată "Sistemul sanitar".

b) Stătea întins pe pat, evident, în letargie.

c) Sorbeam cu ochii crepusculul.

d) Am luat piese de la o mașină avariată.

1. Stricat, deteriorat _____

2. Amorțeală, inactivitate totală _____

3. Hotărâre, decizie _____

4. Semiîntuneric, amurg _____

217. Ce fel de dicționare va trebui să consultați pentru a primi explicațiile date?

OPULÉNȚĂ, *opulențe*, s. f. (Livr.) Bogăție, belșug, abundență. – Din fr. **opulence**, lat. **opulentia**.

ONÍRIC, -Ă, *onirici, -ce*, adj. **1.** Privitor la vise, care aparține visului; care delirează, care aiurează din cauza unei obsesii sau unor halucinații. ◊ *Delir oniric* = delir asemănător cu visul, care se manifestă în unele boli psihice și în care bolnavul se comportă ca un somnambul. ♦ (Despre oameni) Care este străin de ce se întâmplă în jurul lui, care trăiește într-o lume de vis. **2.** (Despre creații literare) care are ca temă principală situațiile onirice (**1**). – Din fr. **onirique**.

SILOGÍSM, *silogisme*, s. n. Raționament deductiv care conține trei judecăți legate între ele astfel încât cea de-a treia judecată, care reprezintă o concluzie, se deduce din cea dintâi prin intermediul celei de-a doua. – Din fr. **syllogisme**, lat. **syllogismus**.

APLÓMB s. n. **1.** (Livr.) Siguranță absolută sau îndrăzneală (adesea nejustificată) manifestate în comportarea cuiva. **2.** Poziție și direcție a membrelor unor animale în raport cu pământul și cu planul median al corpului, care servește la alegerea animalelor în vederea selecției. – Din fr. **aplomb.**

LUX², (rar) *luxuri*, s. n. Nivel de viață excesiv de costisitor. ♦ Fast, eleganță, somptuozitate, splendoare. ◊ Loc. adj. *De lux* = **a)** extrem de confortabil; care nu reprezintă un lucru de primă necesitate; elegant, somptuos; **b)** de calitate superioară, de prim rang; select; **c)** care are articole de calitate superioară și de rafinament. *Magazin de lux.* ◊ Expr. *A face lux* = a duce o existență fastuoasă, foarte costisitoare; *spec.* a se îmbrăca extrem de elegant și de costisitor. – Din fr. **luxe**, lat. **luxus**.

a) dicționare de sinonime;

b) dicționare de paronime;

c) dicționare de neologisme.

Limba română literară

218. Faceți acordul adjectivului cu substantivul determinat în propozițiile:

a) (Cenuși)……nori vor aduce ploaie.
b) Îmi plac (veseli)……. oameni de acolo.
c) (Frumos)…… bujori au înflorit.

219. Încercuiți litera din fața cuvântului care formează un enunț corect cu forma verbală „ia”:

a) povestit
b) spus
c) cartea
d) atras atenția
e) recomandat

220. Prin adăugarea prefixului **în-** la cuvintele cu litera inițială **n** se ajunge la formarea unui nou cuvânt care se scrie cu **nn**.

În textul de mai jos s-au scurs greşeli referitor la această regulă. Subliniați acele cuvinte scrise greşit, apoi copiați textul în întregime îndreptând greşelile.

Eram la țară. Râul curgea lin la vale. Ionel, fratele meu era un bun înnotător. El înnota în apa limpede.Deodată cerul s-a înorat. Pădurea se înegrise. Până să ajungem acasă, se înoptase.

_____
_____
_____

221. Citeşte cu atenție următoarele versuri:

/_____/ „Nu ninge mi-ai spus
Totul este o închipuire
Cu noi era cuvântul şi mărul său pietrificat
Azi pe bulevarde trec
Şi doar visez că ninge
Cum ningea odată în Banat”.

/_____/ „Ninge-afară, ninge-ntruna
Prăstă tot parcă-i pămucă,
Nu vedz soare nu vedz luna
Nu vedz sta ca să strălucă.
Prăstă satu ce-i pră ducă”.

În căsuța din fața versurilor scrise în *grai bănățean* scrie numărul 1, iar în fața versurilor scrise în *limba română literară* scrie numărul 2.

222. În textul de mai jos se găsesc cuvinte care aparţin graiurilor bănăţene.

Citiţi cu atenţie textul:

„După un dărap de drum, vede sus pe deal, lumină. Se îndreaptă într-acolo şi ajunge la o casă.

– Ia să văd eu ce e înăuntru. Şi o probit să intre pe uşă, apoi pe fereastră, dar n-a putut să se bage. După câtva timp, tăbărât, a căutat un loc de odihnă."

Înlocuiţi cuvintele subliniate, care aparţin graiurilor bănăţene, cu forma lor literară:

_____

_____

223. Alegeţi varianta literară:

1. ştrimf / ciorap
2. nasture / bumb
3. avlie / curte
4. trifoi / dătălină

224. În textul de mai jos se găsesc cuvinte aparţinând graiului bănăţean. Subliniaţi cuvintele şi scrieţi varianta lor literară.

„După un dărap de drum, vede sus pe geal, lumină. Se îndreaptă într-acolo şi ajunge la o casă.

– Ia să văd eu ce e înuntru . O probit să se bage pe uşă, apoi pe fereastră dar nu a putut să se bage. După câtva timp, tăbărât, a căutat un loc de ogină."

_____

225. Subliniaţi cuvintele scrise greşit şi scrieţi varianta lor corectă:

Wikendul trecut am fost în vizită la prietenii noştri de la Socobania.
Organizaţia naţiunilor unite este o organizaţie internaţională.
În fiecare seară descărcăm muzică de pe internet.
Îmi place foarte mult mâncarea fastfud.

_____

226. Varianta literară a limbii române se caracterizează prin forma îngrijită şi prin respectarea obligatorie a unor norme.

Următoarele enunţuri sunt scrise în două variante, subliniaţi-le pe cele care urmăresc varianta literară:

a) Fii cuminte! / Fi cuminte!
b) Ce-s cu cărţile acestea? / Ce-i cu cărţile acestea?
c) Daţi-vă jos. / Dăţi-vă jos.
d) Lucrul acesta este cel mai principal. / Lucrul acesta este principal.

Literatura

227. În nuvela *Proștii* scriitorul Liviu Rebreanu ne oglindește clar relația dintre oamenii care aveau poziție diferită în societate.

A. Ce societate o descrie Liviu Rebreanu _____

B. El descrie societatea de la sfârşitul secolului _____

Scrieți răspunsul pe liniile alăturate.

228. Capodopera comediografiei române este comedia *O scrisoare pierdută,* scrisă de celebrul scriitor Ion Luca Caragiale.

Tema comediei este satirizarea comportării oamenilor din _____. (din care regim)

229. Citiți datele despre autor şi fragmentul dat şi apoi încercuiți litera din fața răspunsului corect:

Mihail Sadoveanu (1880 - 1961), prozator român care publică aproape 100 de „volume de aur", este creatorul romanului istoric, iar pasiunea față de vânat, pescuit, dragostea față de frumusețea şi armonia peisajului este descrisă în mod special. Autorul este supranumit şi „poet al naturii".

Maică-mea era mare farmazoană

E vorba de o vreme destul de depărtată, când încă nu încheiasem primul deceniu al vieții mele. Fiindcă iubeam foarte mult poveştile şi pe moş Ilie, făcusem cunoştință de- aproape cu o chisea mare de tutun, care sta într-un colţ, pe masa de lucru a tatei. Era un fel de pocal de ghips pe care meşterul italian, care îl vânduse, îl împodobise cu o scenă antică în basorelief. Se vedeau de jur împrejurul rotundului muzicanți goi cu fluiere duble şi bacante încununate cu flori, care dănțuiau. Totdeauna stam şi cugetam nedumerit de ce nu s-or fi îmbrăcat oamenii aceia. Pe urmă îmi vâram în chisea nasul ş-o mână şi mă duceam să caut pe povestitorul meu.

(Țara de dincolo de negură)

a) autorul vorbeşte despre perioada de început a secolului al XXI -lea.

b) este un fragment care vorbeşte despre Antichitate.

c) este vorba despre sfârşitul secolului al XIX-lea.

d) se vorbeşte de perioada de început a secolului al XIX-lea.

230. Citiți cu atenție fragmentul următor:

„V-am spus, cum mi se pare, de nu îți fi uitat,
Că lupul se-ntâmplase s-ajungă împărat.
Dar fiindcă v-am spus-o, voi încă să vă spui
Ceea ce s-a urmat sub stăpânirea lui.
Auzind împăratul că-n staturile sale
Fac năpăstuiri multe păroşii dregători,
Că pravila stă-n gheare, că nu e deal sau vale
Unde să nu vezi jertfe mai mulți prigonitori,
Porunci să se strângă lângă obştească adunare,
Lângă un copac mare;
Că vrea pe unii-alții să-i cam dojenească
Şi-n puține cuvinte,
Să le-aducă aminte
Datoriile lor..."

Urmăriți cerințele:

Titlul poeziei este ..... scrisă de .....
Aparține genului literar ....., iar ca specie este ..... .

231. Se dă fragmentul:

„A fost odată ca niciodată.
A fost un împărat şi se numea împăratul Roşu. El era foarte mâhnit că, în
zilele lui, nişte zmei furaseră soarele şi luna de pe cer.

Trămise deci oameni prin toate țările şi răvaşe prin oraşe, ca să dea în ştire tuturor că oricine se va găsi să scoată soarele şi luna de la zmei, acela va lua pe fie-sa de nevastă şi încă şi jumătate din împărăția lui, iară cine va umbla şi nu va izbândi nimic, acela să ştie că i se va tăia capul.

Pe vremea aceea se afla un viteaz pe nume Greuceanu. Auzind şi el de făgăduința împărătească, ce se gândi, ce se răzgândi, că numai îşi luă inima în dinți, încumetându-se pe voinicia sa, şi plecă şi el la împăratul, să se închine cu slujba."

(P. Ispirescu, *Greuceanu*)

Fragmentul citat aparține unui basm, deoarece:

a) este o operă lirică;
b) este o operă epică:
c) are puține personaje;
d) unele personaje au puteri supranaturale;
e) sfârşitul basmului este tragic.

Încercuiți răspunsurile corecte.

232. Într-o operă literară avem următoarele personaje: Paganel, Wilson, Glenarvan, Harry Grant.

Titlul operei literare este ..... scrisă de .....
Ca specie literară este .....

233. Cărui gen literar aparține fragmentul de mai jos?

a) liric
b) epic
c) dramatic

Pristanda: Al dumneavoastră, coane Fănică, şi al coanii Joițichi… şi al lui Conu Zaharia… Ei?
Şi le-ați numărat?
Tipătescu: Vreo paispce… Cinspce…
Pristanda: Apoi să le numărăm, coane Fănică, două la prefectură.
Tipătescu: Două.
Pristanda: Două pe piața 11 Fevruarie
Tipătescu: patru…
Pristanda: Două la primărie
Tipătescu: şase….

234. Fiind o specie folclorică, balada populară are trăsături caracteristice literaturii populare. Încercuiți-le:

a) este o specie epică;
b) aparține genului liric;
c) are un caracter anonim;
d) are un caracter individual;
e) este transmisă prin viu grai.

235. Citiți următoarele versuri :

„ Colo-n târg la Țarigrad,
Tânăr june sa-nsurat.
Luni şi marți a tot nuntit,
Joi cărțile i-au sosit,
Tot cărți de la-mpărăție,
Să meargă la cătănie.
El cătană-a şi plecat
Şi din gură-a cuvântat:
- Maică, măiculița mea,
Să-mi grijeşti tu nevasta
Cu colac, cu lapte dulce,
Doar de la noi nu s-a duce.”

Soacră rea este un „cântec bătrânesc”, baladă populară care face parte din:

a) baladele haiduceşti;

b) baladele vitejeşti;

c) baladele familiale;

d) baladele păstoreşti.

236. Identificați balada cultă și poemul:

a) Pe vodă-l zăreşte călare trecând
Prin şiruri, cu fulgeru-n mână.
În lături s-azvârle oştirea păgână,
Căci vodă o împarte, cărare făcând,
Şi-n urmă-i se-ndeasă, cu vuiet curgând,
Oştirea română.
(*Paşa Hasan*)

b) „Miroase florile-argintii
Şi cad, o dulce ploaie,
Pe creştetele-a doi copii
Cu plete lungi bălaie”
(*Luceafărul*)

a) _____

b) _____

237. **Colinda** este o specie a creației populare, care aparține genului:

a) liric

b) epic

c) dramatic

238. Faceți distincția dintre cele trei fragmente (A, B şi C) și scrieți pe linii ce fel de texte sunt (jurnal, autobiografie, note de drum, biografie…)

A.

George Emil Palade (n. 19 noiembrie 1912, Iaşi – d. 8 octombrie 2008) a fost un medic şi om de ştiință american de origine română, specialist în domeniul biologiei celulare, laureat în 1974 al premiului Nobel pentru fiziologie şi medicină. În 1986 i-a fost conferită „Medalia Națională pentru Ştiință” în biologie pentru: „descoperiri fundamentale în domeniul unei serii esențiale de structuri supracomplexe, cu înaltă organizare, prezente în toate celulele vii”.

B.

"M-am născut în noiembrie 1912 în Iaşi, vechea capitală a Moldovei, în estul României. Educaţia mea a început în acel oraş şi a continuat prin luarea bacalaureatului la Liceul "Al. Haşdeu" din Buzău. Tatăl meu, Emil Palade, a fost profesor de filozofie, iar mama mea, Constanţa Cantemir Palade, a fost învăţătoare. Mediul familial m-a ajutat să capăt, cu timpul, un mare respect pentru cărţi, şcoală şi educaţie.

Tatăl meu a sperat ca eu să urmez, ca şi el, filozofia în mediul universitar, dar am preferat lucruri tangibile şi mai specifice – şi astfel, influenţat de rudele de vârsta mea – în 1930 am intrat la Şcoala de Medicină de la Universitatea din Bucureşti.

Încă din primii ani de studenţie am manifestat un interes crescut pentru ştiinţele biomedicale, ascultându-i şi vorbind cu Francisc Rainer şi Andre Boivin, profesori de anatomie şi biochimie. Ca urmare, am început să lucrez ca asistent la laboratorul de anatomie, în timp ce eram student."

C.

23 august 2001

Incomparabila Emma

Emma e viaţa mea. Vorbim îndelung, dimineaţa şi seara, şi tot am impresia că nu i-am spus esenţialul. Îmi citeşte însemnările, o interesează ce scriu, iar asta îmi face multă plăcere. Îmi citeşte ce a scris ea însăşi, cândva, despre sensul vieţii ei. Gândirea ei mi se pare mai profundă decât a mea. Eu îmi impun să scriu o pagină pe zi, ceea ce limitează gândirea încremenind-o într-un tipar banal. O dată în plus, mă simt inferior faţă de această femeie, pentru că nu mă pot elibera de cartezianis¬mul funciar al gândirii mele.

12,30: mă cuprinde o spaimă teribilă. O sun pe mobil, deşi n-ar trebui s-o fac atunci când e la volan.

- Sunt la pod, ajung imediat!

Soseşte! Iat-o! Există, nu e o fantasmă.

A. _____

B. _____

C. _____

239.

ION CREANGĂ

(1837 – 1889)

Cel mai mare povestitor român a scris poveşti (*Povestea lui Harap-Alb, Povestea porcului, Capra cu trei iezi),* povestiri *(Moş Nichifor Coţcariu, Moş Ion Roată, Popa Duhu), şi Amintiri din copilărie.*

Cariera de scriitor i-a fost influenţată de Mihai Eminescu, care i-a fost un bun prieten şi sfătuitor. Creangă a fost şi autorul celor mai bune manuale de citire din vremea sa.

Pe linia de mai jos scrieţi cum se numeşte specia literaturii în care sunt expuse date despre viaţa şi activitatea unei persoane.

_____

240. Citiți textele A și B și apoi încercuiți răspunsurile corecte referitoare la textele date:

A.

Ion Creangă (1837 - 1889) este scriitor clasic al literaturii române. Capodopera sa este „Amintiri din copilărie" prin care se dovedește ca neîntrecut povestitor. Este autorul cunoscutelor povești „Capra cu trei iezi", „Punguța cu doi bani", „Povestea lui Harap-Alb", „Soacra cu trei nurori" și altele, toate ele fiind foarte educative pentru copii.

B.

„Mă trezește mama într-o dimineață din somn, cu vai-nevoie, zicându-mi: "Scoală, duglișule, înainte de răsăritul soarelui; iar vrei să te pupe cucul armenesc și să te spurce, ca să nu-ți meargă bine toată ziua?..." Căci așa ne amăgea mama cu o pupăză care-și făcea cuib, de mulți ani, într-un tei foarte bătrân și scorburos, pe coasta dealului, la moș Andrei, fratele tatei cel mai mic. "

(Amintiri din copilărie)

A.	B.
a) este un text literar;	a) este un text autobiografic;
b) este un text din jurnal;	b) sunt date note de călătorie;
c) sunt date biografice.	c) sunt date biografice

241. Grupați subiectele din coloana A cu expresiile din coloana B în așa fel ca să obțineți personificări:

A	B
Florile	trece peste vârfuri
Luna	zâmbesc în fereastră
Greierul	cuprinde în cleşte natura
Gerul	(mic) pudrat cu brumă

Transcrieți personificările obținute:

_____

_____

_____

_____

242. Urmăriți versurile:

„Sălbaticul vodă e-n zale și-n fier
Și zalele-i zuruie crunte,
Gigantică poartă-o cupolă pe frunte..."

(G.Coşbuc – *Paşa Hassan*)

În aceste versuri apare figura de stil:

a) metafora

b) hiperbola

c) comparația

243. Citiți enunțul:

„Afară însă, dulce, domoală şi liniştitoare, noaptea îşi caută ritmul."

Identificați figurile de stil folosite:

a) epitet triplu, hiperbolă;

b) epitet triplu, personificare;

c) metaforă, personificare.

244. Scrieți pe linie care este modul de expunere predominant (doar unul):

Stau cu ochii deschişi în întuneric. Nu se vede nimic. Parcă am pe ochi căpăcele negre.

Şi nu se mai face ziuă .. Dacă nu se mai face ziuă niciodată ?… Oare cum ar fi dacă n-ar mai răsări soarele în veci de veci ? Nici ceasul de dincolo nu se mai aude. Nu s-aude nimic, nu se vede nimic: ca pe ceea lume …

Mama intră în odaie în vârful picioarelor. Crede că dorm. Ridică storurile. Afară parcă-i fum.

– Plouă, mamă?

– Ce, nu dormi? Nu, nu plouă .. Stai acolo că-i devreme.

Bine că nu plouă! Mi-ar fi stricat şorțul de uniformă pe care nu l-am îmbrăcat încă. Mi l-a adus aseară madama Janeta, iar Tasia l-a scuturat bine, l-a stropit şi l-a mai călcat odată, "că miroase a madama Janeta ". E drept că nu miroase frumos: a gaz, a mucegai şi a ceapă prăjită în untdelemn. Dar mie îmi place să-mi miroase rochiile a madama Janeta: se cheamă că-s noi, chiar dacă-s făcute, ca de obicei, din vechi .

Toată noaptea n-am putut să dorm din pricina şorțului. Stă întins pe spătarul scaunului, – şi parc-ar fi cineva viu acolo, cineva care o să fiu eu, dar încă nu-s …

_____

245. Citiți cu atenție fragmentul:

„Ilie Moromete, un bărbat de „peste şaizeci de ani", chipul osos, cu fruntea lui bombată şi cu ochii feriți sub arcade puternice şi drepte..[…] se trăseseră mult în orbite."

Ilie Moromete, personajul principal al romanului „Morometii" este descris în mod direct din punct de vedere fizic. Redarea trăsăturilor fizice ale unui personaj se numeşte

_____.

246. Citiți fragmentul:

– Şi dumneavoastră-l aşteptaţi?
– Îl aşteptăm şi văd că nu mai vine..
– Vă duceţi departe?
– Ba nu...Până la Salva...
– Apoi ce să faci? Cată să ne sfărmăm şi să ne izbim, dacă vrem să trăim în pârdalnica asta de lume.... Aşa.... Ce să facem?

(Liviu Rebreanu, *Proştii*)

Cum se numeşte procedeul de expunere din acest fragment? Încercuiți răspunsul corect:

a) descriere
b) monolog
c) dialog

247. Citiți cu atenție fragmentul din nuvela *Scormon* de I.Slavici.

„Din vale vine, abia târându-se, un câne flocan, pe mijlocul uliței. Câteva sute de paşi de la cotitură, el zăreşte o clipă pe Sanda, se opreşte, ridică capul, ciuleşte şi începe a scheuna încet..

Cânele tresare, prinde viață şi, cu ochii ațintiți la Sanda, se repede în sus.

Ca o şopârlă însă, cu labele întinse colbăind cu coada şi scheunând, se târâie cânele până în apropierea ei. Acolo apoi rămase turtit la pământ, privind fata speriată, scheunând iar cu frică şi mişcându-şi coada neîncetat."

A. extrageți patru expresii din care se văd trăsăturile fizice ale câinelui Scormon:

_____

B. extrageți patru expresii care demonstrează starea morală a câinelui:

_____

248. Citiți textul:

„Persida, fată tânără şi intrată de curând în lume, se uita la el cu un fel de sfială şi se simțea foarte măgulită când el se apropia de dânsa şi-i vorbea. Deşi dânsul era numai de douăzeci şi trei de ani, ea îl socotea om deplin, foarte aşezat, foarte cuminte, foarte învățat, şi-l punea sus de tot în gândul ei, încât ar fi fost în stare să-i sărute mâna..."

(Ioan Slavici, *Mara*)

A. Notați trei trăsături ale personajului Persida: _____

B. Modalitatea de caracterizare a personajului Persida este _____

249. „A fost odată, de mult, un om pe care îl chema Ostoja. Era grozav de mare şi puternic. Când pornea la arat, îşi lua plugul pe umeri, iar boii şi-i ducea subsoară...”

(Branko Radičević, *Legendă*)

A. În fragmentul dat sunt descrise trăsăturile _____ ale personajului Ostoja.

B. Enumeraţi trăsăturile caracteristice ale lui Ostoja :_____

_____

NIVELUL AVANSAT
Abilități de citire și înțelegerea textului citit

250. În limba română se deosebesc diferite stiluri funcționale. Pe baza noțiunilor date descoperiți stilul.

Se utilizează în lucrările care conțin informații asupra unor obiecte, fenomene, fapte, investigații, cercetări, caractere tehnice, cu alte cuvinte, în lucrările științifice; comunicarea este lipsită de încărcătură afectivă; accentul cade pe comunicare de noțiuni, cunoștințe, idei.

Stilul _____

251.

A. Descoperiți despre ce stil funcțional este vorba, pe baza exemplului.

Exemplu:

„Masa unui corp se compară cu masa unui cilindru din platină-iridiu, ales ca **etalon** având masa de un kilogram.

Kilogramul este unitatea de măsură a masei. Instrumentul de măsură a masei este **balanța**."

_____.

B. Pe lângă acest stil, textele în limba română mai pot fi scrise și în alte stiluri:

_____

_____

_____

_____

_____

252. Scrieți pe liniile alăturate cărui stil funcțional aparțin aceste texte:

1. Încă din Antichitate a fost cunoscut că magnetita, un minereu de fier, atrage substanțele feroase, deci creează în jurul său un câmp numit câmp magnetic. Din acest minereu s-au construit magneți permanenți. Un magnet generează un câmp magnetic în jurul său prin intermediul căruia acționează asupra altor magneți permanenți. Forța de interacțiune dintre un magnet și alt magnet se numește forță magnetică.

_____ .

2. RINA: Cum, cum?

FIRA: Ei, aşa... Zic, se duse, se duse, până dete d-un balaur...

JOIŢĂ: Mai încet, Hera. Dai peste ţeavă... De un ce, Zamfiro?... Şi tu, Lisandra, bate mai domol... Na! iar ai încurcat firele...

LISANDRA: De un balaur... Staţi... A sărit tindechea.

ILEANA: Cu gândul la Orhei. D-a mai sări o dată, să ştii că rămâi, ca mine, fată bătrână.

REVECA: Ba ca mine...

IRINA: Ba ca mine...

BĂLAŞA: Ca voi... ca noi...

ILINCA: Dumnezeu să ţie pe pârcălabul Alexa din Orhei.

---

253. Citiţi cu atenţie două texte scrise de autori diferiţi despre comportamentul violent al tinerilor. Comparaţi atitudinile lor referitoare la violenţă.

Autorul 1:

Recent au fost organizate în 40 de şcoli cercetări referitoare la violenţa în rândurile elevilor. S-a constatat că în relaţia victimă-agresor nu participă 58% din elevi. Cu alte cuvinte, doar 58% nu sunt nici victime, nici agresori. Înseamnă că ceva mai puţin de jumătate din numărul total al elevilor, mai exact 42%, apar în „cercul violenţei", fie ca victime, fie ca agresori. În rolul de victime ale violenţelor numărul elevilor este prea mare, chiar 37%.

Unele victime în acelaşi timp sunt şi agresori. În grupul anchetat sunt 8% elevi. În acel grup, cele mai frecvente forme de comportament violent sunt jignirea şi luarea în derâdere. Aşadar, aceşti elevi atacă cu ajutorul cuvintelor.

Autorul 2:

Cel mai mare număr de elevi au declarat că în timpul şcolarizării lor, în timpul cursurilor sau după ore, au fost supuşi luării în derâdere, jignirilor, li s-au dat porecle prin care erau disprețuiţi. Ei amintesc de asemenea şi alte neplăceri: luarea necuviincioasă peste picior, răspândirea minciunilor despre ei, încercarea de a-i convinge pe alţi elevi să nu fie prieteni cu ei.

Şi profesorii, şi alţi angajaţi ai şcolii confirmă că jignirea şi lovirea sunt forme zilnice de comportament violent în şcoli. Doar înregistrarea problemelor nu înseamnă că avem motive de a respira uşuraţi. Din contră, aceste forme de violenţă, se camuflează uşor, sunt înţelese cu uşurinţă şi suportate şi „vindecate" mai uşor, deşi pot fi foarte serioase şi cu urmări foarte complexe.

Încercuiţi litera din faţa afirmaţiei exacte.

a) ambii autori doar au expus date, fără atitudine în legătură cu problema cercetată

b) autorul 1 este mai îngrijorat decât autorul 2

c) autorul 2 este mai îngrijorat decât autorul 1

d) ambii autori sunt la fel de îngrijoraţi din cauza violenţei în şcoli

254. Citiți cu atenție cele două texte. Ambele texte au două noțiuni comune.

A. Dunărea venise mare şi tulbure şi se revărsase peste câmpie. După ce apele au reintrat în albie, copiii s-au dus să vadă vechile lor locuri de pescuit. Într-o adâncitură a solului au văzut un somn uriaş, care nu se putuse retrage o dată cu apele. Copiii au intrat în apa care le ajungea doar până la genunchi şi, nu fără peripeții, au capturat peştele pe care l-au adus acasă. Acolo s-au fotografiat cu trofeul lor.

B. Una dintre cele mai mari bucurii ale copiilor era să-şi însoțească bunicul la pescuit. Într-o zi, doi dintre ei, cei mai mari, au mers împreună cu el într-un loc ştiut numai de bătrân. Acolo acesta a reuşit să prindă un somn uriaş, de peste opt kilograme. În lupta cu peştele, care a durat aproape o oră, cei doi nepoți i-au fost de mare ajutor bătrânului. Acasă bunicul a făcut o fotografie, în care au apărut şi cei trei copii care, fiind mai mici, rămăseseră acasă.

Extrageți cele două noțiuni comune:

1. _____
2. _____

255. Dacă citiți două sau mai multe romane pentru copii, scrise de autori diferiți, acestea se pot analiza şi se poate face o paralelă dacă:

a) Personajele poartă aceleaşi nume;

b) Nu se pot analiza şi nu se poate face nicio paralelă;

c) Întotdeauna se poate face o comparație referitoare la temă, personaje, condițiile sociale, politice, sau de altă natură, adică o paralelă care constă în asemănările şi deosebirile dintre romane.

Încercuiți litera din fața răspunsului corect.

Exprimarea în scris

256. Corectați textul:

Copii sau întors în grădină şi au văzut că petalele flori lor preferate se ofilesc. Alina la întrebat pe profesorul de ştințe naturale care e cauza, de-şi la ora de botanică au învățat. Era deja târziu când au plecat a casă.

-Tu şti ce temă avem pentru mâine la istorie? zi-se Mircea.

-Da, ştiu, avem de făcut o compunere despre perioada lui Mircea cel bătrân.

_____

_____

_____

_____

_____

257. Transcrieți corect textul:

- Pră vriămia când ieram în viață sâ aviam o inimă dă om răspunse statuia nu ştiam ces lacrimile

(*Prințul fericit*)

_____

_____

258. În următoarea propoziție intenționat nu au fost puse semnele de punctuație. Încercuiți, după părerea voastră, răspunsul corect.

– Bine nene păcatele mele de ce n-ai venit la berărie....

1.Bine nene, păcatele mele de ce n-ai venit la berărie...

2.Bine, nene păcatele mele! de ce n-ai venit la berărie?...

3.Bine, nene păcatele mele! De ce, n-ai venit la berărie?...

4. Bine, nene, păcatele mele! de ce n-ai venit la berărie?...

259. Identificați şi analizați figurile de stil din următorul text şi completați enunțurile:

Aburii uşori ai nopții ca fantasme se ridică
Şi, plutind deasupra luncii, printre ramuri se despică.
Râul luciu se-ncovoiae sub copaci ca un balaur
Ce în raza dimineții mişcă solzii lui de aur.

(Malul Siretului, Vasile Alecsandri*)*

a) Scrieți cel puțin două epitete: _____ .

b) Găsiți cel puțin o comparație: _____ .

c) Pe lângă sensul propriu, cuvintele se pot folosi și cu sens _____ .

d) Imaginile poetice din această poezie sunt _____ .

260. Recunoașteți despre care scriitor este vorba:

Prozator de mare originalitate. În opera sa reînvie întregul univers al satului românesc din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Capodoperele lui sunt: *Amintiri din copilărie, Povestea lui Harap-Alb, Capra cu trei iezi* și altele. El este .....

Este unul dintre cei mai mari romancieri români, un povestitor neîntrecut. Personajele lui sunt atât oameni simpli care trăiesc în mijlocul naturii cât și personaje istorice. Cele mai cunoscute opere sunt: *Baltagul, Zodia Cancerului, Neamul Șoimăreștilor*, precum și povestiri menite copiilor: *Dumbrava minunată, Taine, Nada Florilor*. Scriitorul se numește: ....

261. Citiți cu atenție versurile următoare:

„ Așezat la gura sobei noaptea pe când viscolește
Privesc focul, scump tovarăș, care vesel pâlpâiește.
Și prin flacăra albastră vreascurilor de aluni
Văd trecând în zbor fantastic a poveștilor minuni.

Dar pe mine ce m-atrage, dar pe mine ce mă-ncântă
E Ileana Cosânzeana!... în cosiță floarea-i cântă.
Până-n ziuă stau pe gânduri și la ea privesc uimit,
Că-mi aduce viu aminte de-o minune ce-am iubit!“

A. Versurile date aparțin poeziei:

a) Viscolul
b) Miezul iernei
c) La gura sobei

B. Încercuiți răspunsul corect.

Scrisă în liniștea conacului de la Mircești, poezia face parte din ciclul *Pasteluri* care reprezintă cea mai valoroasă parte a liricii lui Vasile Alecsandri. Este evocată o noapte de iarnă idilică petrecută lângă foc în care fantezia imaginilor și trăirilor sufletești provin din jocul și fumul focului, care-i dezvăluie imagini minunate ale poveștilor.

DA NU

Gramatica

262. Completați următoarea regulă privitoare la despărțirea cuvintelor în silabe, încercuind una din variantele date sub a, b sau c:

a) cuvântul **jertfă** se desparte: **jert-fă**, pentru că pronunțarea grupului **tf** în aceeași silabă nu este posibilă.
b) cuvântul **jertfă** se desparte: **jer-tfă**, pentru că pronunțarea grupului **tf** în aceeași silabă este posibilă.
c) în acest grup consoanele nu se despart în două silabe diferite, ci ambele trec la prima silabă.

263. Despărțiți următoarele cuvinte în silabe:

caisă _____
ecuație _____
tractor _____
tigroaică _____
dreptunghi _____
subordonată _____

264. Despărțiți în silabe următoarele cuvinte.

alintă _____
unghie _____
astru _____
monstru _____
pisoi _____

265. Citiți cu atenție următoarele cuvinte :

floare, iubire, alianță, geograf, animale, leoaică, beai

Scrieți care din aceste cuvinte au în componența lor:

Triftongi _____
Diftongi _____
Hiat _____

266. Subliniați forma corectă a următoarelor cuvinte.

concluzie / conclusie
erbicid / ierbicid
simposion / simpozion
start / ştart
ştampilă / ştambilă

267. Analizați fraza din punct de vedere fonetic şi răspundeți la întrebări:

Ioana şi Andrei au mers pe o alee unde au cules lăcrimioare.

a) scrieți care sunt vocalele din primul cuvânt: _____
b) transcrieți cuvintele care conțin diftongi: _____
c) transcrieți cuvintele care conțin hiat: _____
d) transcrieți cuvintele care conțin triftongi: _____
e) despărțiți în silabe cuvântul **răspunde** şi puneți accentul la locul potrivit:
_____.

268. Analizați cuvintele subliniate menționând toate categoriile gramaticale pe care le au:

Dar fiindcă mi-au ieşit până acum înainte încă doi spâni şi cu tine al treilea, apoi mai îmi vine a crede că aceasta-i ţara spânilor şi n-am încotro.
_____
_____

269. Subliniați adjectivele şi pronumele posesive în frumoasele versuri eminesciene.

„Ca în cămara ta să vin
Să te privesc de-aproape
Am coborât cu al meu senin
Şi m-am născut din ape."

270. Indicați substantivele provenite din adjective în următoarele propoziții:

1. Albastrul pur al cerului se reflectă în apă.
2. Leneşul mai mult aleargă, scumpul mai mult păgubeşte.

271. Completați locurile libere cu forma de genitiv a pronumelui relativ *care*, precedat de articolul posesiv:

Ieri am fost la o plimbare _____ scop a fost să ne relaxăm.
Este vecinul _____ câine vine în curtea noastră.
Am colegi _____ rude sunt în străinătate.
Am o prietenă _____ frați sunt dansatori.

272 Analizați cuvântul subliniat din următoarele versuri:

„Semănat-am **grâu** de vară
A ieşit numai negară."

ținând cont de:

a) cuvântul pe care îl determină: _____
b) întrebarea la care răspunde: _____
c) prin ce parte de vorbire este exprimat: _____
d) Acest cuvânt ca parte de propoziție este un_____

Scrieți pe linie răspunsurile.

273. Delimitați propozițiile din frază prin linii verticale apoi analizați-le:

Când am intrat în casă şi când m-a văzut mama, s-a bucurat mult.

a) enumerați predicatele din frază: _____
b) subiectul în prima propoziție este: _____
iar în ultima este _____
c) **în casă** îndeplineşte funcția sintactică de _____ şi este exprimat prin _____.
d) cuvântul **mama** îndeplineşte funcția de _____.

274 A. Descoperiți şi transcrieți substantivele în cazul nominativ:

A venit iarna. _____
Din cer cad fulgi mari. _____
Pământul e o mantie albă de nea. _____
Făgăduiala dată e datorie curată. _____
Recunoştința este o floare rară. _____

B. Substantivele în cazul nominativ, în propoziție îndeplinesc funcția de _____
care răspunde la întrebările _____ .

275. Stabiliți felul predicatelor în propozițiile de mai jos:

Pleacă spre fierăria lui Iocan. _____
Sinceritatea este cea mai bună calitate. _____
Elevii au fost scoşi într-o curte imensă. _____

276. Determinați felul propozițiilor subliniate:

... Era odată un crai, <u>care avea trei feciori</u>. _____
Mulți ani au trecut <u>de când frații nu s-au văzut.</u>_____
Toți am ştiut <u>că a plecat la mare</u>. _____

277. Determinați felul propozițiilor subordonate din următoarele fraze:

a) Copacii au înmugurit, *fiindcă s-a încălzit.* _____
b) Atunci, *când l-a văzut*, a plecat. _____
c) A rămas acolo *unde a copilărit.* _____
d) Cum îți vei aşterne, aşa vei dormi. _____

278. Stabiliți raportul de coordonare în următoarele fraze:

a) A învățat bine şi a intrat la facultate. _____
b) Ai întârziat, deci nu poți intra. _____
c) Atunci omul făcu o mişcare, dar deodată se opri. _____
d) Ori mergi, ori nu mergi, eu mă duc._____

279. Precizați felul propozițiilor subliniate:

Se comportă **<u>după cum ştii.</u>** _____
Trebui să-l ascultăm **<u>pentru că el este mai mare.</u>** _____

Lexicul

280. Se dă textul:

„Să râzi, nu de greşelile pe care nu le faci, ci de acelea pe care nu le-ai făcut niciodată, deşi ai fi avut prilej să le faci".

Citiți textul cu atenție și găsiți sinonimele pentru cuvintele: a râde, greşeală, niciodată:

_____

_____

281. Expresia **„să dea de ştire"** înseamnă:

a) să ştie
b) să anunțe
c) să exprime
d) să vorbească.

Încercuiți litera din fața răspunsului corect.

282. Uniți cuvintele cu sensul lor corespunzător:

profund	veselie, haz
greşeală	hotărât
umor	adânc
decis	eroare
galant	curios
intrigant	politicos, atent

283. Alegeți antonimul cuvântului subliniat din propoziția: „Glasul său **ascuțit** străbate valea."

a) strident
b) bont
c) neascuțit
d) tocit
e) pierit

284. Se dă textul:

„Trimise deci oameni prin toate ţările şi *răvaşe* prin oraşe, ca să dea de ştire tuturor că oricine se va găsi să scoată soarele şi luna de la zmei, acela va lua pe fiie-sa de nevastă şi jumătate din împărăţia lui, iară cine va umbla şi nu va izbândi nimic, acela să ştie că va fi pedepsit tăindu-i-se capul".

(*Greuceanu*)

Cuvântul subliniat din textul de mai sus este:

a) termen argotic
b) arhaism
c) neologism
d) provincialism

Încercuiți răspunsul corect.

285. Alege sinonimul cuvântului subliniat din propoziția următoare:

Conu Vasile de mult timp nu mai vine pe la noi.

a) zile
b) vreme
c) luni
d) ani

Limba română literară

286. Transcrieți propozițiile în limba română literară:

Iei or fost la scăldat în Dunăre. _____
Mo fost tare frig. _____
Doamna profesoară, voi ați fost la ducian? _____

287. Scrieți forma literară sau sinonimele cuvintelor subliniate:

Măi!!! s-a trecut de **șagă**, zic eu, în gândul meu; încă nu m-a **gătit** de ascultat, și câte au să mai fie! Și unde n-a început a mi se face negru pe dinaintea ochilor și a tremura de **mânios**... Ei, ei! acu-i acu. Ce-i de făcut, măi Nică? îmi zic eu în mine.

(*Amintiri din copilărie*, Ion Creangă)

Șagă _____
Gătit _____
Mânios _____

288. Subliniați din versurile de mai jos care sunt cuvintele scrise în formă dialectală :

„Doină, doină, cântic dulce!
Când te-aud nu m-aș mai duce.
Doină, doină, viers cu foc!
Când răsuni eu stau pe loc.“

(*Doina* culeasă de Vasile Alecsandri)

289. Completați spațiile punctate cu forma corectă a cuvintelor:

PărețI ..... coloarea .....
Adecă ..... supt .....
Cetit ..... fereștile .....
Câne ..... pănă .....

290. Trei din cuvintele enumerate sunt scrise greşit. Pe liniile alăturate scrieți forma corectă a tuturor cuvintelor date.

gimineața _____
dulce _____
sara _____
a vinde _____
priecin _____

291. Completați spațiile libere cu forma corectă a cuvintelor

toarta _____
gimineața _____
putăr _____
imală _____
farbă _____
prântu că _____
chimeaşă _____
larmă _____

Literatura

292. În baza numelui autorului şi personajelor care sunt date în paranteză scrieți pe linie titlul operei literare:

I.L.Caragiale; (Nae Cațavencu, Tipătescu, Trahanache) _____

Ion Creangă; (Smărăndița popii, bădița Vasile, moş Fotea)_____

Mihai Eminescu; (personaje fabuloase şi mitologice, luna, Sfânta Miercuri) _____

293. Romanul realo-fantastic, film cu mare priză în rândul celor tineri în care se îmbină locuri şi personaje reale şi fabuloase.

Acțiunea se petrece în Marea Britanie, mai precis la domiciliul familiei Dursley, care va deveni şi domiciliul eroului romanului.

Adus în pragul casei de personaje neobişnuite eroul amintit stârneşte o mare curiozitate.

Scrie pe rând:

1. titlul romanului _____
2. numele personajului _____
3. autorul romanului _____

294. Personajele Zoe Trahanache, Dandanache, Tipătescu, Farfuridi, Pristanda, fac parte din capodopera comediografiei româneşti.

Scrieți titlul operei literare _____

şi autorul _____.

295. Urmăriți cu atenție fragmentul din *Ploaie la Nada Florilor* de Mihail Sadoveanu :

„Soarele a pălit cam tare, îmi zise Culai, peștele a fost destul de spuzit de sare, așa încât îmi închipui că ți-i este..... Îmi era sete, se uscase limba în gură; însă îmi făceam socoteala că trebuie să mai rabd. Apa din jurul ostrovului era plină de gângănii mari şi mărunte, pe care le vedeam cu ochii; şi de altele şi mai mărunte pentru care, ca să le deosebesc, aş fi avut nevoie de instrumentele din laboratorul gimnaziului nostru."

Răspundeți pe liniile alăturate:

A. Cărui gen literar aparține opera : _____

B. Modul de expunere prin care scriitorul ne dezvăluie ideile şi sentimentele sale cu ajutorul acțiunii şi personajelor se numeşte _____

296. Citiți cu atenție versurile de mai jos:

„La noi sunt codri verzi de brad
Şi câmpuri de mătase
La noi atâția fluturi sunt
Şi-atâta jale-n casă."
(Octavian Goga, *Noi*)

Specia genului literar în care poetul îşi exprimă sentimentele de melancolie, tristețe, regret se numeşte _____.

297. Se dau următoarele versuri din poezia *Nunta Zamfirei* de George Coşbuc:

„E lung pământul, ba e lat,
Dar ca Săgeată de bogat
Nici astăzi domn pe lume nu-i
Şi-avea o fată, - fata lui –
Icoană-ntr-un altar s-o pui
La închinat."

A. Precizați specia literară _____

B. Genul literar _____

298. Citiți fragmentul de mai jos:

„Conul Vasile e **scund şi slab**; are nasul **ascuțit**, iar umerii obrajilor îi lasă, în urmă de tot, ochii **adânciți** în fundul capului, înconjurați de cearcăne **întunecate** ."

Cu ajutorul cărei figuri de stil este realizată descrierea acestui personaj?

_____

299. Subliniați repetiția în următoarea strofă din poezia „Mama” de George Coșbuc

„Tu torci. Pe vatra veche ard,
Pornind din vreme-n vreme,
Trei vreascuri rupte dintr-un gard,
Iar flacăra lor geme;
Clipeşte-abia din când în când
Cu stingerea-n bătaie,
Lumini şi umbre – amestecând
Prin colțuri de odaie.”

1) _____
2) _____

300. Urmăriți versurile extrase din poezia eminesciană *Melancolie*:

„Părea că printre nouri s-a fost deschis o poartă,
Prin care trece albă regina nopții moartă.“

Observăm că poetul prin folosirea expresiei **„regina nopții moartă“** trece de la sensul obişnuit al cuvântului care este _____ prin intermediul unei comparații subînțelese.

Figura de stil prin care se trece de la o semnificație a unui cuvânt la alta, pe baza unei comparații subînțelese se numeşte:

a) epitet
b) hiperbolă
c) metaforă
d) comparație.

Completați enunțul de mai sus, iar apoi încercuiți răspunsul exact

301. Citiți cu atenție textul:

„Stau câteodată și-mi aduc aminte ce vremi și ce oameni mai erau în părțile noastre pe când începusem și eu, drăgăliță-Doamne, a mă ridica băiețaș la casa părinților mei, în satul Humulești, din târg drept peste apa Neamțului; sat mare și vesel, împărțit în trei părți, care se țin tot de una: Vatra satului, Delenii și Bejenii. Ș-apoi Humuleștii, și pe vremea aceea, nu erau numai așa, un sat de oameni fără căpătâi, ci sat vechi răzășesc, întemeiat în toată puterea cuvântului: cu gospodari tot unul și unul, cu flăcăi voinici și fete mândre, care știau a învârti și hora, dar și suveica, de vuia satul de vatale în toate părțile; cu biserică frumoasă și niște preoți și dascăli și poporeni ca aceia, de făceau mare cinste satului lor. Și părintele Ioan de sub deal, Doamne, ce om vrednic și cu bunătate mai era! Prin îndemnul său, ce mai pomi s-au pus în țintirim, care era îngrădit cu zăplaz de bârne, streșinit cu șindilă, și ce chilie durată s-a făcut la poarta bisericii pentru școală; ș-apoi, să fi văzut pe neobositul părinte cum umbla prin sat din casă în casă, împreună cu bădița Vasile a Ilioaei, dascălul bisericii, un holtei zdravăn, frumos și voinic, și sfătuia pe oameni să-și dea copiii la învățătură. Și unde nu s-au adunat o mulțime de băieți și fete la școală, între care eram și eu, un băiat prizărit, rușinos și fricos și de umbra mea. Și cea dintâi școlăriță a fost însăși Smărăndița popii, o zgâtie de copilă ageră la minte și așa de silitoare, de întrecea mai pe toți băieții și din carte, dar și din nebunii. Însă părintele mai în toată ziua da pe la școală și vedea ce se petrece... Și ne pomenim într-una din zile că părintele vine la școală și ne aduce un scaun nou și lung, și după ce-a întrebat de dascăl, care cum ne purtăm, a stat puțin pe gânduri, apoi a pus nume scaunului Calul Balan și l-a lăsat în școală. În altă zi ne trezim că iar vine părintele la școală, cu moș Fotea, cojocarul satului, care ne aduce, dar de școală nouă, un drăguț de biciușor de curele, împletit frumos, și părintele îi pune nume Sfântul Nicolai, după cum este și hramul bisericii din Humulești... Apoi poftește pe moș Fotea că, dacă i-or mai pica ceva curele bune, să mai facă așa, din când în când, câte unul, și ceva mai grosuț, dacă se poate... Bădița Vasile a zâmbit atunci, iară noi, școlarii, am rămas cu ochii holbați unii la alții. Și a pus părintele pravilă și a zis că în toată sâmbăta să se procitească băieții și fetele, adică să asculte dascălul pe fiecare de tot ce-a învățat peste săptămână; și câte greșeli va face să i le însemne cu cărbune pe ceva, iar la urma urmelor, de fiecare greșeală să-i ardă școlarului câte un sfânt-Nicolai. Atunci copila părintelui, cum era sprințară și plină de incuri, a bufnit în râs. Păcatul ei, sărmana!”

Răspundeți la următoarele întrebări:

1. Scrieți titlul operei literare din care este fragmentul dat.

_____

2. Spuneți dacă în acest fragment apar momente autobiografice ale autorului.

_____

3. Subliniați propozițiile unde se redau trăsăturile fizice și morale ale autorului și ale Smărăndiței.

302. Citiți textul și încercuiți literele din fața răspunsurilor exacte:

„De la Ineu drumul de țară o ia printre păduri și peste țarini lăsând la dreapta și la stânga satele așezate prin colțurile văilor. Timp de un ceas și jumătate drumul e bun; vine apoi un pripor, pe care îl urci, și după ce ai coborât iar în vale, trebuie să faci popas, să adapi calul ori vita din jug și să le mai lași timp de răsuflare, fiindcă drumul a fost cam greu, iară mai departe locurile sunt rele.

Aici în vale e Moara cu noroc. Ori din care parte ar veni, drumețul se bucură când o zărește din culmea dealului pleșuv, căci, venind dinspre locurile rele, ea îl vestește că a scăpat norocos, iară mergând spre ele, la moară poate să găsească ori să aștepte alți drumeți, ca să nu plece singur mai departe.

Și fiindcă aici se opresc toți drumeții, încetul cu încetul s-a făcut bătătură înaintea morii, și oarecum pe nesimțite moara a încetat a mai măcina și s-a prefăcut în cârciumă și loc de adăpost pentru tot drumețul obosit și mai ales pentru acela pe care noaptea-l apucă pe drum. În cele din urmă, arândașul a zidit cârciuma la un loc mai potrivit, departe de cîteva sute de pași de la râuleț, iară moara a rămas părăsită, cu lopețile rupte și cu acoperământul ciuruit de vremurile ce trecuseră peste dânsul.

Cinci cruci stau înaintea morii, două de piatră și trei altele cioplite din lemn de stejar, împodobite cu țircălamul și vopsite cu icoane sfinte; toate aceste sunt semne care-l vestesc pe drumeț că aci locul e binecuvântat, deoarece acolo unde vezi o cruce de aceste a aflat un om o bucurie ori a scăpat altul de o primejdie."

(*Moara cu noroc*, Ioan Slavici)

a) sunt dați indicii spațiali;

b) modul de expunere este dialogul;

c) motivul pus în relief este moara;

d) cele cinci cruci sunt un simbol și totodată o intrigă;

e) moara cu timpul a devenit un popas pentru drumeți, o cârciumă;

f) moara se află în mijlocul satului

303. Citiți textul și încercuiți răspunsurile exacte care se referă la acest text:

CRĂCĂNEL (*cu tonul sfidător și melodramatic*): Eu sunt Bi-bi-cul, ne-ne Ian-cu-le!

CATINDATUL: Eu nenea Iancu? fugi d-acolo!

CRĂCĂNEL (*crescendo*): Eu sunt Bibicul, nene Iancule; nu mai pofteşti? poftim de! ba nu, nu! ia poftim...

CATINDATUL: Ce să poftesc, domnule? știi că eşti curios d-ta!...

CRĂCĂNEL (*crescendo*): Eu sunt Bibicul, nene Iancule!

CATINDATUL: Bine, d-ta poți să fii Bibicul, dar vezi că asta-i asta, că eu nu sunt nenea Iancu... Nenea Iancu e frate-meu...

CRĂCĂNEL: Atunci, nen-tu Iancu al d-tale, este o canalie!

CATINDATUL: Da' pentru ce, d-le ?...

CRĂCĂNEL: Asta mă priveşte pe mine...

CATINDATUL: Ba privește familia, să mă ierți...

A. Textul face parte din creațiile scrise în:

a) genul epic;

b) genul dramatic;

c) genul metaforic

d) genul liric

B. Caracteristicile acestui gen literar sunt:

a) folosește descrierea ca mod de expunere;

b textele sunt scrise sub formă de dialog;

c) autorul se folosește de îndrumări sau didascalii;

d) sunt scrise pentru a fi jucate pe scenă.

304. Citiți fragmentul dat și răspunde la următoarele cerințe:

„Și din zi în zi fata se făcea tot mai tăcută, mai galbenă și mai gânditoare. Îi plăcea să iasă seara afară numai cu Scormon. Acesta, peste câteva zile, încetă a mai urla când îl întreba unde e Pascu, ci scheauna numai privind împrejur, ca și când l-ar aştepta."

1) Fata amintită este personajul literar _____ din nuvela _____ de scriitorul _____ .

2) Extrage din fragment cuvintele prin care ni se redă înfățișarea fizică și morală a personajului.

_____

305. Citiți cu atenție:

„Și eu eram vesel ca vremea cea bună și șturlubatic și copilăros ca vântul în turbarea sa."

(I. Creangă, *Amintiri din copilărie*)

A. Prin acest enunț povestitorul nostru își face singur caracterizarea. Procedeul literar prin care autorul singur se caracterizează poartă numele de:

a) autoportret

b) portret

B. Povestitorul *Amintirilor* povestește „copilăria copilului universal". Numele acestui copil este _____.

306. Scrieți pe linii care sunt trăsăturile morale ale celor doi copii din textul dat:

Și unde nu s-au adunat o mulțime de băieți și fete la școală, între care eram și eu, un băiat prizărit, rușinos și fricos și de umbra mea. Și cea dintâi școlăriță a fost însăși Smărăndița popii, o zgâtie de copilă ageră la minte și așa de silitoare, de întrecea mai pe toți băieții și din carte, dar și din nebunii. Însă părintele mai în toată ziua da pe la școală și vedea ce se petrece... Și ne pomenim într-una din zile că părintele vine la școală și ne aduce un scaun nou și lung...

(*Amintiri din copilărie*, Ion Creangă)

Autorul: _____

Smărăndița: _____

307. Aranjați enunțurile de mai jos astfel încât să alcătuiască un text.

Am scos din pachet un sandviș și i l-am dat. * Mergeam spre școală. * Avea o blăniță tărcată și mustățile mari i se mișcau încet. * Am înțeles imediat că familia noastră o să se mărească în curând. * Am vrut să îmi continuu drumul, dar am constatat că mă urmează cuminte. *

*Deodată, mi-a apărut în față o pisică. * Privirile noastre s-au întâlnit uimite. * Mă privea galeș și torcea încet.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

308. Încercuiți literele din fața răspunsurilor corecte (4) referitoare la metodologia lucrărior scrise:

a) o lucrare trebuie să fie scrisă într-o limbă literară, fluentă, cu propoziții logice;
b) o lucrare trebuie să folosească doar un mod de expunere;
c) trebuie ținut cont de momentele unei opere literare (expoziţiune, intrigă...)
d) într-o operă literară nu pot fi în acelaşi moment şi personaje principale şi personaje secundare.
e) într-o operă pot fi combinate mai multe moduri de expunere;
f) este strict interzis să se folosească şi elemente lirice şi epice.
g) într-o lucrare se poate face portretul fizic şi moral al personajelor.

309. Încercuiți litera din fața răspunsului exact referitor la metodologia lucrărilor scrise:

a) O lucrare scrisă nu trebuie să fie scrisă după anumite norme;
b) Fiecare lucrare trebuie să conțină titlu, să înceapă cu alineat, să fie scrisă într-o limbă literară şi după normele ortografice şi de punctuație;
c) Numai lucrările științifice trebuie să respecte regulile referitoare la metodologia lucrărilor scrise.

Soluțiile

1. b) expoziţiunea şi intriga

2. b) dialog

3.

1. Textul de mai sus este scris în stil artistic.		NU
2. Acest text este un comentar prin care se argumentează elementele idilice şi de pastel.	DA	
3. Textul are toate momentele unei opere literare începând cu expoziţiunea.		NU
4. Textul nu este artistic, ci o analiză .	DA	

4.

1. Textul de mai sus este un text artistic.	DA	
2. Textul de mai sus nu cuprinde indicii spaţiale şi temporale şi deci, este vorba de punctul culminant, nu de expoziţiune.		NU
3. Textul este o naraţiune deoarece este un text epic şi cuprinde întâmplări care se pot povesti.	DA	
4. Citatul de mai sus este un comentar care se bazează pe argumente şi corespunde textelor nonliterare.		NU

5. a) P; b) Ş; c) A

6. b) artistic (literar)

7. b) stil jurnalistic

8. c) copertă

9. 1. Cine pleacă mai de dimineaţă

Departe ajunge până seara.

2. La orice călătorie

Nu pleacă fără tovărăşie.

10. a) alineat __3_____
b) subtitlu ___2____
c) titlu ___1_____
d) citat ___4_____

11. 1. alineat
2. copertă
3. cuprins

12. b) cu puțin mai mică decât a lui Pluto

13. b) lupta pentru nevastă

d) lupta între bine şi rău

14. Veronica Micle

15. c)Uniunea Astronomică Internațională

16. Stricat – defect fals – nearmonios

Tenor – cântăreț frământa – a se agita

17. A. Adela, birjarul, naratorul

B. Trăsura – îngustă şi hârbuită

18. c) Autorul scoate în evidență măreția domnitorului Ştefan cel Mare şi a poetului Mihai

Eminescu, a celor doi români vrednici de cel mai bun vin, de cotnar.

19. 2, 3, 1

20. b) toamna

21. A. Piatra-Neamț , Târgul-Neamț
B. Ceahlău

22. - Urcă-te, urcă-te, bătu-te-ar Dumnezeu să te bată, prostule! – zbârnăi prin aer vocea aspră a conductorului.

23. a) aer / aier;
b) a desnoda / a deznoda;
c) idee / ideie;
d) alcool / alcohol.

24. a) cel / ce-l doare?
b) cel / ce-l mai tare.

25. d) Ei erau proaspăt sosiți.

26. Cine întreabă, nu greşeşte.

27. a) Elevii trebuie să **aibă** caiete.
b) Eu **aş** fi vrut să merg la mare.
c) Bine **ați** venit!

28. a) două
b) douăzeci
c) o sută
d) cincisprezece

29. a) – D
b) – Î
c) – D
d) – Î
e) – Î
f) - D

30. Va rămâne – va bate – creează – invocă – provoacă - așază

31.
2 palid
5 corespondență
3 splendid
1 covor
6 (a) afecta
4 brutărie

32. Aer – are, rea, era
Arme – rame, eram, mare
Sport – prost, strop

33. a) ia
b) Ea
c) Ia
d)ia; ea

34. b); d); f)

35. - Frățioare, **să-mi** dai jucăria **aceea** de pe raft.

- Tu nu te poți duce **s-o iei?**

- Tu **ești** mai **înalt**, de aceea **te-am** rugat pe tine să **mi-o** dai.

- Bine, am să **ți-o** dau. Poftim!

- Mulțumesc!

- Cu plăcere!

36. Perioada cuprinsă între 1880 şi 1887, anul când apar primele crize acute ale bolii de ochi, a fost considerată de către mulţi critici şi istorici de artă perioada de maturitate artistică a lui Grigorescu.

37. c) autorul reuşeşte să redea trăsăturile negative ale băiatului care reies din acest fragment.

38. În ceea ce priveşte limba română, Titu Maiorescu a susţinut introducerea alfabetului latin în locul celui chirilic. A fost pentru o ortografie fonetică, combătând etimologismul. Cu privire la vocabular, Titu Maiorescu a sprijinit îmbogăţirea acestuia prin neologisme, fiind împotriva stricătorilor de limbă şi ridiculizând beţia de cuvinte.

39. a) înflorite

b) turbate

40. 1. doi

2. un, doi

3. două, unul

4. două

41. Propoziţie interogativă

42. Maria - substantiv propriu

a plecat - verb

încet - adverb

în - prepoziţie

pădurea - substantiv comun

deasă - adjectiv

ea - pronume personal

a auzit - verb

uuuuh! - interjecţie

şi - conjuncţie

s- - pronume reflexiv

a întors - verb

pe - prepoziţie

cel - articol demonstrativ

mai - adverb

apropiat - adjectiv

drum - substantiv comun

43. Patru – numeral;

băieți – substantiv;

au plecat – verb;

binișor – adverb;

cu – prepoziție;

undițele – substantiv;

cele – articol;

noi – adjectiv;

spre – prepoziție;

râu – substantiv.

44. B) nouă-adjectiv; bunicul-substantiv; anevoios-adverb; stătea -verb

45. a) Pe lanuri dorm spicele grele,

Asupra pădurii veghează de sus

Cetatea eternelor stele.

b) –Așa-i, măi Niculae? D-aia ești tu trist?. . . lasă că te facem noi popă, nu învățător.

46. a) - Ce, nu dormi? Nu, nu plouă... Stăi acolo, că-i devreme.

b) - Vreau să te văd plecând la școală, școlărițo!

47. d) linie de dialog, virgulă, punct

48. ortodox, greșeală, societate, batjocură, conștiință, cumsecade

49. 1. Să aveți grijă de **<u>frații voștri!</u>**

2. Ionel are acasă diferite **<u>animale, precum:</u>** gâște rațe, **<u>cai, pui</u>**, miei.

3. Peisajul era minunat, dar **<u>ei</u>** nu știau **<u>să-l</u>** aprecieze.

50. b) a urî

d) aer

e) viitor

51. „**<u>Mi-a</u>** spus mie o vecină ...că **<u>n-o</u>** să fie bine... **<u>S-a</u>** uitat pe **<u>rând</u>** la ele și nu **<u>i-a</u>** venit să **<u>creadă</u>**”.

52. Învățătoarea își aminti cum l-a luat de mână și l-a dus să vadă o sală de clasă. Băiatul s-a așezat într-o bancă și a stat ca un școlar adevărat. La plecare ea i-a dat o carte cu multe ilustrații.

53. a) Așa, așa, **grăbiți-vă,** să nu vi se întâmple ceva... D-zeu să **v-ajute!**

b) Depărtările **îmi** dezvăluie orașul **înnegrit** de fumuri.

54. - Ce **ai**, nene Iorgule? Parcă **ai** fi supărat.

- E!...

- Ba nu, zău, ți **s-a** întâmplat ceva?

- Mi **s-a** întâmplat o ticăloșie...Nici nu știu cum **să-ți spui..**.

55. Ploaia de toamnă cade repede pe acoperiș, când din văzduh se aude bum! bum! și brâul cerului se desface.

56. a) de loc

b) de timp

c) de mod

57. A. a) cuvintele subliniate sunt părți de vorbire flexibile;

B. a) cuvintele subliniate sunt părți de vorbire neflexibile;

58. prepoziție; conjuncție; verb; adverb.

59. Valurile – neutru, pl., N

apei – fem., sg., G

mal – neutru, sg., Ac.

zgomot – neutru, sg., Ac.

peisajului – neutru, sg., D

muzica – fem., sg., Ac.

furtună – fem., sg., Ac.

60.

N. prietenul bun	N. bunul prieten
G. (al ai, a, ale)	G. (al, ai, a, ale)
prietenului bun	bunului prieten
D. prietenului bun	D. bunului prieten
A. prietenul bun	A. bunul prieten

61.

	Partea de vorbire	Genul	Numărul	Cazul
Alexandra	substantiv	feminin	singular	nominativ
lung	adjectiv	masculin	singular	acuzativ
fetele	substantiv	feminin	plural	nominativ

62. acea; acele; acel; acei

63. indicativ, perfect simplu

64.

Modul: indicativ Timpul: prezent	Modul: indicativ Timpul: perfect compus	Modul: conjunctiv Timpul: prezent
țin	**ne-am întâlnit**	**să înșir**
	am anunțat	

65. plecând

plecat, plecată, plecați, plecate

(de) plecat

66. cântai

ar cânta

vom cânta

să fi cântat

67. subiect, predicat, complement circumstanțial de loc, atribut adjectival

68. 1. pronume personal

2. pronume posesiv

3. numeral

4. verb

69. Sus – complement; pe cer – complement; stelele – subiect; mici – atribut; sclipesc – predicat; minunat - complement

70. al treilea; ai noștri

71. a) copulativă

b) disjunctivă

c) adversativă

d) conclusivă

72. 1. copulativă

2. adversativă

3. disjunctivă

4. conclusivă

73. 1. Am întrebat-o pe Aurora [1]/ dacă nu vrea [2]/ să revadă în vacanța mare locurile copilăriei sale.[3]/

2. Când l-am întâlnit pe Sorin [1]/ l-am întrebat [2]/ pe unde va călători în vacanță. [3]/

74. b) raportul este de coordonare

75. Raport de coordonare

76. 1. Completivă directă

2. Completivă indirectă

3. Complectivă directă

4. Complectivă indirectă

77. 1. Circumstanțială de loc

2. Circumstanțială de timp

3. Circumstanțială de mod

78. a) raport de subordonare;

b) raport de subordonare;

c) raport de coordonare.

79. subiect-substantiv,

predicat-verb,

complement circumstanțial de loc-substantiv cu prepoziție,

atribut-adjectiv

80. Elevii – subiect, substantiv;

au plecat – predicat, verb;

în excursie – complement circumstanțial de loc, substantiv cu prepoziție

81. a) subiect; b) complement direct; c) complement indirect;

82. b) substantiv

83. a) negru

b) zi

c) gălăgie, larmă, zarvă

d) apus

84. repede cupru

încet

probă vreme

85. ziua - noaptea scade - crește

iarna - vara ici - departe

86. mic – mare

aproape – departe

aprins – stins

lumină – întuneric

87. a face o plimbare

a băga de seamă

a-şi bate joc

88. - alb ca varul

- galben ca ceara

- limpede ca apa

- dulce ca mierea

- amar ca fierea

89. post<u></u>belic

ante<u></u>belic

in<u></u>util

învățăt<u></u>or

90. c) om avar, zgârcit

91. a) – 3

b) – 6

c) – 2

d) – 4

e) – 1

f) – 5

92. a) veac
b) speranță
c) prieten
d) văzduh

93. c) copac-arbore

e) casă-locuință

94. timp – vreme;

95. compunere prin alăturare

derivare cu sufix

schimbarea categoriei gramaticale

compunere prin contopire

96. a) compunere prin alăturare

b) derivare cu prefix

c) derivare cu sufix

d) schimbarea categoriei gramaticale

97. bunic – străbunic

gândire – răzgândire

cameră – anticameră

suportabil – insuportabil

strat – substrat

98. 1. inimioară

2. lăptic

3. omuleț

4. cheiță

5. copilaș

99. c) Îndreptar ortografic, ortoepic şi de punctuație

100. Cuvintele necunoscute - dicționare

Normele, regulile, îndrumările dintr-un anumit domeniu – îndreptare

Cunoştințe multilaterale din diferite domenii – enciclopedii

101. b) diferite dicționare, îndreptare şi enciclopedii

102. a) m-au vizitat

b) aceştia

c) au fost chemați

d) nu-mi fac

103. - box; explicație: fix; expoziție; lux; taxi

104. - benzi; râsuri; cristalul; colțurile

105. 1. am fi mers, am fi ştiut

2. vor merge

3. pleacă

106. A) scrisoare

107. Nu e suficient să vrei, trebuie să poți.

S-a întâmplat că trebuia să plecăm.

108. Eu sunt cel mai bun la matematică.

A fost frumos la munte.

109. - imită

- scot

- văd

- v-aud

- mă prind

110. a) este text scris în grai bănățean

111. A. istroromân, dacoromân, meglenoromân, aromân sau macedoromân.

B. a) al XVI-lea;

112. a) fondul principal de cuvinte

b) masa vocabularului

113. 1. – c)

2. – b)

3. – a)

114. dacoromân, aromân (macedoromân), meglenoromân, istroromân

115. pită-pâine; socac-stradă; cătană-soldat; șnaider-croitor; cucuruz-porumb;

116. Limba română literară

117. a) cartofi, porumb, fasole

118. a) Proștii

b) Gândăcelul

c) Cireșarii

d) Iarna

e) Bunica Safta

f) Vrăjitorul din Oz

119. *Judecata vulpei*, Petre Ispirescu;

Ion Roată și Cuza Vodă, Ion Creangă;

Tigva fandosită, Jovan Sterija Popović;

Iarna, Vasile Alecsandri.

120. a) Ioan Slavici

b) B.Șt.Delavrancea

c) Alecu Russo

d) Mihail Sadoveanu

121. *a) Crăiasa din poveşti*

b) O scrisoare pierdută

c) Limba noastră

d) Baltagul

122. DA

123. 1. Specie a genului dramatic în care sunt înfățișate personaje, moravuri sociale care stârnesc râsul, având final comic.

124. a) liric, c) epic, f) dramatic

125. c) catren

126. a) versuri

b) catren

c) rimă încrucişată

127. a) a – a / împerecheată b) a – b / îmbrățișată

b – b a – b

128. a) descrierea

129. c) dialog

130.

Textul dat este :	+ sau -
-un text narativ	-
-un text descriptiv	+
-un text dialogat	-

131. a), c)

132. Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă,
Lungi troiene călătoare adunate-n cer grămadă;
Fulgii zbor, plutesc în aer ca un roi de fluturi albi,
Răspândind fiori **de gheață** pe ai țării umeri **dalbi**.
epitet

133. C) comparație

134. c) epitetul

135. a)epitete

136. a) în livadă

137. Iosif, Maria, pruncul Iisus

138. A. trei, Țarigrad

B. nori, cocoare

139. a) văduvă, înaltă, uscățivă

140. 1. Domnul – un om nalt, slab, cu barba rară și înspicată.

Domnul era încruntat și galben.

2. Domnul striga pe băieți c-un glas ascuțit.

141. c) naltă, uscățivă cu ochii căprui

142. 1. expoziţiunea (expoziția)

2. intriga

3. desfășurarea acțiunii

4. punctul culminant

5. deznodământul

143. c) succesiunea faptelor, a evenimentelor la care participă personaje literare;

144. a) punctul culminant

145. A) reclama

146. a) NU

b) Stilului publicistic

147. A – 2; B - 1

148. a) stil ştiinţific

149. b) stil ştiinţific

150. A – publicistic sau ziaristic;

B – artistic.

151. b) numărul paginii în care se vorbeşte despre acea noţiune

152. Gramatica limbii române

Dicţionar explicativ al limbii române

153. a) autor

b) cuprins

c) copertă

d) prefaţă

154. c) căror feluri de oameni le spunem că sunt „precum un urs”

155. F – O – F

156. b) în ambele texte se aminteşte numărul trei;

157. Frumusețea și caracterul maiestuos al Dunării au constituit frecvent surse de inspirație pentru poeți, pictori, muzicieni și alți oameni de cultură? Cea mai cunoscută creație culturală dedicată fluvului este “Dunărea albastră”, un vals vienez creat de Johan Strauss Tânărul în 1886 care a devenit un imn neoficial al Vienei Imperiale.

158. a) cuvintele: motan, telegrafist, salam, slănină – sunt noţiuni concrete, reale;

c) textul de mai sus este unul modern, fiind vorba despre imaginaţia autorului şi nu este un text cu fapte reale.

159. DA

160. c) este îngrijorat

161. a) autorul scrie la persoana întâi;

c) își aduce cu drag aminte de satul natal și de farmecul copilăriei

162. c) vor avea reducere toți beneficiarii, nu doar cei angajați în întreprinderile publice

163. - complimente
- înșală
- paisprezece
- vehiculul
- însăși

164. Nu toți copiii au rezolvat exercițiile, fiindcă erau dificile.

165. a) aceeași
b) aceiași
c) aceiași; aceiași
d) aceeași
e) aceeași

166. 1. anotimpul toamna
2. Dănuț se simte singur
3. frunzele
4. o frunză pe creanga nucului

167. b) comicul de limbaj

168. a) deznodământ

169. a) Viața și opera lui Grigorescu

b) Profil de fată, Evreul cu gâsca, La mare, Cap de fetiță, Bătrână din Brolle, Nud

170. a) Arhimede a fost unul dintre cei mai de seamă învățați ai lumii antice.
b) Localitatea în care s-a născut se numește Siracusa.
c) Domeniile științifice în care s-a remarcat sunt: matematica, fizica, astronomia, ingineria și filozofia.
d) Carl Friedrich Gauss considera că Arhimede și Isaac Newton au fost cei mai mari oameni de știință din întreaga istorie a civilizației umane.

171. 1. mare, alb, mițos
2. de frica câinelui
3. anotimpul iarna

172. b)somp-tu-os, a-cru, ca-blu

173. actór

prevedére

cámeră

lápoviță

174. ce-re-re, a-pă, pă-mân-tu-lui, a-tlet, a ra-ti-fi-ca

175. e) diftong, hiat, diftong

176. Diftongi: p**oa**-tă, le-**ai**; vocale în hiat: scr**i-e**, f**i-e**-care;

177. B) o semivocală și o vocală rostite în aceeași silabă

178. b) adverb, verb auxiliar, prepoziție

179. a) variabile

b) invariabile

180. substantiv; adjectiv; adverb;

181. c) pronume

182. O furnică **mică, mică,**

Dar înfiptă, **vasăzică**,

Ieri, la **prânz**, mi **s-a** urcat

De pe vișinul uscat,

Pe **picioare**, pentru căci

Mi **le-a** luat drept niște crăci.

183. a) Nu face asta!

184. „Fii bun, nu mai fi rău, c-ai s-o pățești. Creează-ți o idee despre propriii tăi amici ale căror fapte nu le agreăm."

185. b) neflexibile

186. 1. stolul

2. mulțimea, roi

3. cârdul

187. *vorba*: substantiv comun, simplu, feminin, singular, acuzativ;

celui: pronume demonstrativ de depărtare, masculin, singular, genitiv;

care: pronume relativ, nominativ;

188. comparativ de superioritate, comparativ de inferioritate, comparativ de egalitate

189. d) vorbii

190. e) superlativ absolut

191. citii

să citiți

(de) citit

citind

192. 1) Venind; 2) cântând, dansând; 3) ieşind.

193. a) Luasem, b) Să fi luat, c) Aş fi fost luat

194. hotărăşti; vom vedea; ați făcut; să termine

195. c) S+A+A+P

196. a) Subiectul: Elevul;

b) subiect + atribut + complement de agent + predicat verbal + complement direct + atribut

197. b) subiect, predicat nominal

198. care vesel pâlpâieşte

199. 1,2,3 subordonate atributive

200. propoziția completivă de timp, propoziția completivă de loc

201.

pronume	**persoana**	**gen**	**număr**	**caz**	**funcție sintactică**
Fiecare		masculin	singular	nom.	subiect
despre tine	pers. a II-a		singular	ac.	compl. indirect
de care				ac.	compl. indirect
în toate			plural	ac.	compl indirect

202. Valori ale lui **o** (trei): pronume personal (Pe ea am zărit-**o**); adjectiv provenit din numeralul cardinal (Mi-am luat **o** carte şi două caiete); adjectiv pronominal nehotărât (**O** carte e interesantă, alta nu este);

203. a) feminin, singular, dativ, complement indirect

b) masculin, plural, genitiv, atribut genitival

c) feminin, singular, acuzativ, complement de loc

204. 4-cuvânt, 6-dulciuri, 8-tablou, 2-eroare, 5-omenie

205. apostrofă – imputare; elevat - rafinat; utopic – închipuit;

206. b) superior

207. Plămân; pătrunjel; strâmt; trimite; cuprinde; duminică

208. - Tace ca peştele-n apă

- Macină ca o moară stricată

- Merge ca melcul

- Zboară ca o săgeată

209. Castanul, rost, hartă, bloc, statura, înfățișare

210. a mânca; a vizita; a apăra; a năvăli; a se plimba

211. a iubi – a urî,

a greşi – a îndrepta

212. a) omonimie

213. a) paronime

b) antonime

c) omonime

d) paronime

214. Viitorul şi trecutul;

capăt începutul

215. c) neologisme

216. 1. Stricat, deteriorat _____d_____

2. Amorțeală, inactivitate totală _____b_____

3. Hotărâre, decizie _____a_____

4. Semiîntuneric, amurg _____c_____

217. c) dicționare de neologisme.

218. a) Cenușiii;

b) veselii

c) Frumoșii

219. c) cartea

220. Eram la țară. Râul curgea lin la vale. Ionel, fratele meu era un bun înnotător. El înnota în apa limpede.Deodată cerul s-a înorat. Pădurea se înegrise. Până să ajungem acasă, se înoptase.Eram la țară. Râul curgea lin la vale. Ionel, fratele meu era un bun înotător. El înota în apa limpede. Deodată cerul s-a înnorat. Pădurea se înnegrise. Până să ajungem acasă, se înnoptase.

221. 2,1

222. un dărap – o bucată, o probit – a încercat, tăbărât – obosit;

223. 1. ciorap; 2. nasture; 3. curte; 4. trifoi;

224. Un dărap – o bucată să se bage – să intre

Geal – deal înuntru - înăuntru

O probit – a încercat tăbărât – obosit

Ogină - odihnă

225. week – end-ul , Sokobanja

Organizația Națiunilor Unite

Internet

fast- food

226. a) **Fii cuminte!** / Fi cuminte!

b) Ce-s cu cărțile acestea? / **Ce-i cu cărțile acestea?**

c) **Dați-vă jos.** / Dăți-vă jos.

d) Lucrul acesta este cel mai principal. / **Lucrul acesta este principal.**

227. A. societatea burgheză

B. sfârşitul sec. al XIX - lea

228. Din regimul burghezo-moşieresc.

229. c) este vorba despre sfârşitul secolului al XIX-lea.

230. „Lupul moralist"; Grigore Alexandrescu; epic; fabulă .

231. b); este o operă epică ; d) unele personaje au puteri supranaturale

232. „Copiii Căpitanului Grant; Jules Verne; roman

233. C) dramatic

234. a) este o specie epică;
c) are un caracter anonim;
d) are un caracter individual;
e) este transmisă prin viu grai

235. c) balade familiale

236. a) baladă cultă

b) poem

237. a) liric

238. A. biografie
B. autobiografie
C. jurnal

239. <u>Biografie</u>

240. A – c) sunt date biografice; B – a.este un text autobiografic

241. Florile zâmbesc în fereastră.
Luna trece peste vârfuri.
Greierul (mic) pudrat cu brumă.
Gerul cuprinde în cleşte natura.

242. b) hiperbola

243. b) epitet triplu, personificare

244. Monologul

245. <u>portret</u>

246. c) dialog

247. A. flocan, târându-se, cu labele întinse, colbăind cu coada, turtit la pământ

B. zăreşte, prinde viaţă, tresare, scheunând iar cu frică

248. A. fată tânără, se uita cu sfială, se simțea măgulită

B. caracterizare directă

249. A. fizice

B. grozav de mare, puternic

250. Stilul ştiinţific

251. A. Stilul ştiinţific

B.

- Stilul artistic (beletristic)

- Stilul administrativ-oficial

- Stilul publicistic

- Stilul familial

- Stilul epistolar

252. 1. – ştiinţific; 2 – artistic.

253. c) autorul 2 este mai îngrijorat decât autorul 1

254. 1. „au văzut un somn uriaş" – „s-au fotografiat cu trofeul lor"

2. „ un somn uriaş de peste opt kilograme „ – „ bunicul a făcut o fotografie"

255. c) Întotdeauna se poate face o comparaţie referitoare la temă, personaje, condiţiile sociale, politice, sau de altă natură, adică o paralelă care constă în asemănările şi deosebirile dintre romane.

256. **Copiii** s-au întors în grădină şi au văzut că petalele **florii** lor preferate se ofilesc. Alina **l-a** întrebat pe profesorul de **ştiinţe** naturale care e cauza, **deşi** la ora de botanică au învăţat. Era deja târziu când au plecat **acasă**.

-Tu **ştii** ce temă avem pentru mâine la istorie? **zise** Mircea.

-Da, ştiu, avem de făcut o compunere despre perioada lui Mircea cel **Bătrân**.

257. - Pe vremea când eram în viață și aveam o inimă de om, răspunse statuia, nu știam ce-s lacrimile…

258. 4. Bine, nene, păcatele mele! de ce n-ai venit la berărie?

259. a) uşori, luciu, de aur. (2 sunt de ajuns)

b) aburii ca fantasme , râul se-ncovoiae ca un balaur (1 e de ajuns)

c) figurativ

d) vizuale

260. Ion Creangă ; Mihail Sadoveanu

261. A. c) La gura sobei

B. DA

262. a) cuvântul **jertfă** se desparte: **jert-fă**, pentru că pronunțarea grupului tf în aceeaşi silabă nu este posibilă.

263. ca-i-să

e-cu-a-ți-e

trac-tor

ti-groai-că

drept-unghi /drep- tunghi

sub-or-do-na-tă / su-bor-do-na-tă

264. a-lin-tă

un-ghi-e

as-tru

mon-stru

pi-soi

265. Triftongi : leoaică, beai

Diftongi: floare, iubire

Hiat : alianță, geograf,

266. - concluzie; erbicid; simpozion; start; ştampilă

267. a) I, o, a, a;

b) Andrei, au, au;

c) Alee;

d) Ioana, lăcrimioare;

e) Răs-pún-de

268. au ieşit – verb predicativ, modul indicativ, timpul perfect compus, persoana a treia, plural

al treilea – numeral ordinal, masculin, nominativ

a crede – verb predicativ, infinitiv

aceasta – pronume demonstrativ, feminin, singular, nominativ

269. ta, al meu

270. 1. albastrul

2. leneşul, scumpul

271. al cărei; al cărui; ale căror; ai cărei

272. a) <u>am semănat</u>

b) <u>Ce?</u>

c) <u>Substantiv</u>

d) acest cuvânt ca parte de propoziție este un <u>complement direct</u>

273. Când am intrat în casă/ şi când m-a văzut mama/, s-a bucurat mult.

a) am intrat, a văzut, s-a bucurat;

b) inclus, subînțeles;

c) complement circumstanțial de loc – substantiv cu prepoziție;

d) subiect

274. A. iarna

fulgi

pământul

făgăduiala

recunoștința

B. subiect; Cine? Ce?

275. verbal; nominal; verbal

276. propoziția atributivă,

propoziția circumstanțială de timp,

propoziția completivă directă

277. a) P.S.circumstanțială de cauză

b) P.S.circumstanțială de timp

c) P.S.circumstanțială de loc

d) P.S.circumstanțială de mod

278. a) coordonare copulativă

b) coordonare conclusivă

c) coordonare adversativă

d) coordonare disjunctivă

279. modală; cauzală

280. Sinonime: a râde – a se bucura, greșeală – eroare, niciodată – nicicând

281. b) să anunțe

282. profund = adânc

greșeală = eroare

umor = veselie, haz

decis = hotărât

galant = politicos, atent

intrigant = curios

283. c) neascuțit

284. b) arhaism

285. b) vreme

286. Ei au fost să facă baie în Dunăre.

Mi-a fost foarte frig.

Doamna profesoară, dumneavoastră ați fost la magazin?

287. Șagă – glumă

Gătit – terminat, sfârșit

Mânios – supărat

288. cântic, viers

289. Părești - pereți coloarea - culoarea

Adecă - adică supt - sub

Cetit - citit fereștile - ferestrele

Câne - câine pănă - până

290. dimineața, dulce, seara, a vinde, prieten

291. tort vopsea

dimineața pentru că

unt cămașă

noroi gălăgie

292. *O scrisoare pierdută*

Amintiri din copilărie

Crăiasa din povești

293. 1. Harry Potter

2. Harry Potter

3. J. K. Rowling

294. O scrisoare pierdută - I.L.Caragiale

295. A) genul epic

B) narațiune

296. elegie

297. A. baladă cultă

B.genul epic

298. epitet

299. 1) din vreme-n vreme

2) din când în când

300. Luna

c) metafora

301. 1. Amintiri din copilărie

2. Da, apar

3. Şi unde nu s-au adunat o mulțime de băieți şi fete la şcoală, între care eram şi eu, un băiat prizărit, rușinos şi fricos şi de umbra mea. Şi cea dintâi şcolăriță a fost însăşi Smărăndița popii, o zgâtie de copilă ageră la minte şi aşa de silitoare, de întrecea mai pe toți băieții şi din carte, dar şi din nebunii.

302. a) sunt dați indicii spațiali;

c) motivul pus în relief este moara;

d) cele cinci cruci sunt un simbol şi totodată o intrigă

e) moara cu timpul a devenit un popas pentru drumeți, o cârciumă

303. A. – b) genul dramatic

B. – b) textele sunt scrise sub formă de dialog; c) autorul se foloseşte de îndrumări şi didascalii; d) sunt scrise pentru a fi jucate pe scenă

304. 1) Sanda; *Scormon*; Ioan Slavici

2) <u>tăcută, galbenă, gânditoare</u>

305. A. a) autoportret

B. Nică

306. Autorul: băiat prizărit, ruşinos şi fricos şi de umbra lui

Smărăndița: o zgâtie de copilă ageră la minte şi aşa de silitoare, de întrecea mai pe toți băieții şi din carte, dar şi din nebunii.

307. Mergeam spre şcoală. Deodată, mi-a apărut în față o pisică. Avea o blăniță tărcată şi mustățile mari i se mişcau încet. Am scos din pachet un sandviş şi i l-am dat. Am vrut să îmi continuu drumul, dar am constatat că mă urmează. Mă privea galeş şi torcea încet. Privirile noastre s-au întâlnit uimite. Am înțeles imediat că familia noastră o să se mărească în curând.

308. a) o lucrare trebuie să fie scrisă într-o limbă literară, fluentă, cu propoziții logice;

c) trebuie ținut cont de momentele unei opere literare (expozițiune, intrigă...)

e) într-o operă pot fi combinate mai multe moduri de expunere;

g) într-o lucrare se poate face portretul fizic şi moral al personajelor.

309. b) Fiecare lucrare trebuie să conțină titlu, să înceapă cu alineat, să fie scrisă într-o limbă literară şi după normele ortografice şi de punctuație;

Lista standardelor de învățământ după care sunt alcătuite exercițiile pentru examenul final

NIVELUL DE BAZĂ

Următoarele enunțuri descriu ce trebuie elevul/eleva să știe și să realizeze la nivelul de bază.

ABILITĂȚI DE CITIRE ȘI ÎNȚELEGEREA TEXTULUI CITIT

În domeniul ABILITĂȚI DE CITIRE ȘI ÎNȚELEGEREA TEXTULUI CITIT elevul/eleva:

LR.1.1.2. face diferența dintre un text artistic și neartistic, știe să stabilească felul textului: expoziționea, descripția, narațiunea, argumentarea
LR.1.1.3. recunoaște stiluri funcționale diferite în exemple simple
LR.1.1.4. face diferența dintre părțile de bază ale textului și ale cărții (titlul, subtitlul, textul de bază, capitolul, alineat, notițe de substol, cuprins, prefață, postfață); recunoaște citatul
LR.1.1.5. găsește informațiile de bază din text după criterii date
LR.1.1.6. face distincția dintre informațiile importante și cele neimportante dintr-un text
LR.1.1.7. face corelația dintre informațiile și ideile prezentate în text, sesizează relațiile temporale, de scop, cauză – consecință etc. și trage concluzia pornind de la conținutul și mesajul din text

EXPRIMAREA ÎN SCRIS

În domeniul EXPRIMAREA ÎN SCRIS elevul/eleva:

LR.1.2.1. știe să scrie correct
LR.1.2.2. alcătuiește o propoziție corectă din punct de vedere gramatical
LR.1.2.6. știe să folosească dicționare și îndreptare ortografice
LR.1.2.7. aplică normele ortografice în exemple simple
LR.1.2.8. identifică valorile artistice, etice și culturale dintr-un text citit

GRAMATICA, LEXICUL, LIMBA ROMÂNĂ LITERARĂ

În domeniul GRAMATICA elevul/eleva trebuie:

LR.1.3.1. să formuleze propoziții corecte din punct de vedere grammatical
LR.1.3.2. să identifice în propoziții scurte părțile de vorbire învățate
LR.1.3.3. să respecte regulile de punctuație în scris și în citire
LR.1.3.4. să aplice regulile de ortografie în scris
L.R.1.3.5. să scrie citeț și corect după dictare și în compuneri
LR.1.3.6. să cunoască părțile de vorbire flexibile și neflexibile
LR.1.3.7. să cunoască categoriile gramaticale ale părților de vorbire flexibile
LR.1.3.8. să identifice și să folosească corect modurile și timpurile verbelor
LR.1.3.9. să identifice unitățile sintactice dintr-o propoziție sau frază
LR.1.3.10. să însușească raportul dintre propoziții în frază
LR.1.3.11. să sesizeze raportul de coordonare și subordonare în frază
LR.1.3.12. să aplice normele morfosintactice în comunicarea scrisă și orală

În domeniul LEXICUL elevul/eleva trebuie:

LR.1.3.13. să identifice sensul cuvintelor (sinonime, antonime, omonime, paronime)
L.R.1.3.14. să-şi îmbogăţească vocabularul cu cuvinte şi expresii noi
LR.1.3.15. să găsească sinonime pentru cuvintele din textul citit
LR.1.3.16. să aplice procedeele de îmbogăţire a vocabularului pentru a forma cuvinte noi
LR.1.3.17. să ştie să folosească dicţionare, îndreptare şi enciclopedii

În domeniul LIMBA ROMÂNĂ LITERARĂ elevul/eleva trebuie:

LR.1.3.18. să utilizeze corect limba română literară în diferite situaţii.
LR.1.3.19. să sesizeze abaterile de la normele gramaticale într-un mesaj oral şi scris
L.R.1.3.20. să facă distincţia dintre formele de exprimare în limba română literară şi dialectală
LR.1.3.21. să cunoască evoluţia limbii române şi dezvoltarea limbii române literare
LR.1.3.22. să înţeleagă importanţa variantei literare a limbii române faţă de exprimarea dialectală

LITERATURA

În domeniul LITERATURA elevul/eleva trebuie:

LR.1.4.1. să facă legătura dintre titlurile operelor literare citite (prevăzute prin programa şcolară pentru clasele V – VIII) şi numele scriitorilor
LR.1.4.2. să recunoască genurile literare de bază (genul liric, epic şi dramatic)
LR.1.4.3. să identifice noţiunile elementare de versificaţie (versul, strofa, rima, ritmul etc.)
LR.1.4.4. să facă distincţia dintre textele narative, descriptive şi dialogate
LR.1.4.5. să recunoască figurile de stil de bază (epitetul, comparaţia, onomatopeea)
LR.1.4.7. să recunoască ideile principale şi secundare dintr-un text; observă elementele importante dintr-un text literar (timpul şi locul acţiunii, personajele…)
LR.1.4.8. să stabilească trăsăturile fizice şi morale ale personajelor principale din text
LR.1.4.9. să identifice momentele subiectului unui text literar (expoziţiunea, intriga, desfăşurarea acţiunii, punctul culminant şi deznodământul)

Următoarele enunțuri descriu ce trebuie elevul/eleva să știe și să realizeze la nivelul mediu.

ABILITĂȚI DE CITIRE ȘI ÎNȚELEGEREA TEXTULUI CITIT

În domeniul ABILITĂȚI DE CITIRE ȘI ÎNȚELEGEREA TEXTULUI CITIT elevul/eleva:

LR.2.1.2. diferențiază un text artistic și neartistic pe baza cunoștințelor și abilităților însușite
LR.2.1.3. identifică textele scrise în diferite stiluri funcționale
LR.2.1.4. face diferența dintre toate părțile textului și ale cărții, inclusiv indicele de nume, literatura de specialitate și dicționarul de terminologie literară
LR.2.1.5. face paralelă între informațiile din mai multe texte
LR.2.1.6. face distincția dintre subiectivitatea și obiectivitatea informațiilor dintr-un text citit
LR.2.1.7. recunoaște atitudinea scriitorului pe baza informațiilor, ideilor și mesajelor prezentate în text

EXPRIMAREA ÎN SCRIS

În domeniul EXPRIMAREA ÎN SCRIS elevul/eleva:

LR.2.2.4. aplică normele ortografice ale limbii literare
L.R.2.2.5. recunoaște valorile artistice ale unui text
L.R.2.2.6. face analiza simplă a unui text literar

GRAMATICA, LEXICUL, LIMBA ROMÂNĂ LITERARĂ

În domeniul GRAMATICA elevul/eleva trebuie:

LR.2.3.1. să respecte regulile de despărțire a cuvintelor în silabe
LR.2.3.2. să aplice regulile de scriere corectă a unităților fonetice proprii limbii române (diftongi, triftongi etc.)
LR.2.3.3. să identifice în propoziții părțile de vorbire
LR.2.3.4. să aplice regulile de ortografie și de punctuație
LR.2.3.5. să identifice și să analizeze părțile de vorbire flexibile și neflexibile
LR.2.3.6. să folosească corect categoriile gramaticale ale părților de vorbire flexibile
LR.2.3.7. să alcătuiască paradigma verbelor după modurile și timpurile însușite
LR.2.3.8. să facă distincția dintre unitățile sintactice în propoziție și frază
LR.2.3.9. să știe felurile propozițiilor din frază
L.R.2.3.10. să aplice normele morfosintactice în comunicare scrisă și orală

În domeniul LEXICUL elevul/eleva trebuie:

LR.2.3.11. să identifice sensul unui cuvânt necunoscut
L.R.2.3.12. să-și îmbogățească vocabularul cu expresii și cuvinte noi
LR.2.3.13. să recunoască omonimele, antonimele și paronimele din textele literare
LR.2.3.14. să folosească dicționare pentru înțelegerea neologismelor din textile citite

În domeniul LIMBA ROMÂNĂ LITERARĂ elevul/eleva trebuie:

LR.2.3.15. să respecte normele gramaticale într-un mesaj oral și scris
L.R.2.3.16. să facă distincția dintre formele de exprimare în limba română literară și dialectală
LR.2.3.17. să cultive varianta literară a limbii române în toate situațiile de comunicare

LITERATURA

În domeniul LITERATURA elevul/eleva trebuie:

LR.2.4.1. să facă legătura dintre operele literare obligatorii cu perioada în care au fost scrise şi perioada care a fost descrisă
LR.2.4.2. să recunoască genurile literare pe baza fragmentelor, personajelor şi situaţiilor caracteristice
LR.2.4.3. să facă distincţia dintre scrierile lirice şi epice (baladă şi poem)
LR.2.4.4. să facă distincţia textelor ştiinţifico-literare: biografia, autobiografia, jurnal, note de drum
LR.2.4.5. să recunoască figurile de stil (personificarea, metafora, hiperbola, etc)
LR.2.4.7. să facă distincţia dintre descriere, povestire, monolog şi dialog
LR.2.4.8. să stabilească trăsăturile fizice şi morale ale personajelor din text
LR.2.4.9. să ştie să alcătuiască un jurnal despre operele literare citite

Următoarele enunțuri descriu ce trebuie elevul/eleva să știe și să realizeze la nivelul avansat.

ABILITĂȚI DE CITIRE ȘI ÎNȚELEGEREA TEXTULUI CITIT

În domeniul ABILITĂȚI DE CITIRE ȘI ÎNȚELEGEREA TEXTULUI CITIT elevul/eleva:

LR.3.1.2. analizează textele scrise în diferite stiluri funcționale

EXPRIMAREA ÎN SCRIS

În domeniul EXPRIMAREA ÎN SCRIS elevul/eleva:

LR.3.2.3. aplică normele ortografice ale limbii literare
LR.3.2.4. identifică și analizează valorile artistice ale unui text

GRAMATICA, LEXICUL, LIMBA ROMÂNĂ LITERARĂ

În domeniul GRAMATICA elevul/eleva trebuie:

LR.3.3.1. să aplice regulile de despărțire a cuvintelor în silabe
LR.3.3.2. să cunoască noțiunile de fonetică a limbii române
LR.3.3.3. să analizeze părțile de vorbire ținând cont de categoriile gramaticale
LR.3.3.4. să facă distincția dintre unitățile sintactice în propoziție și frază
LR.3.3.5. să știe felurile propozițiilor coordonate și subordonate din frază și ortografia lor

În domeniul LEXICUL elevul/eleva trebuie:

LR.3.3.6. să știe să găsească sensul unui cuvânt necunoscut și să-l aplice în vorbirea cotidiană
LR.3.3.7. să folosească cuvintele și expresiile însușite în toate situațiile de comunicare

În domeniul LIMBA ROMÂNĂ LITERARĂ elevul/eleva trebuie:

LR.3.3.9. să distingă formele de exprimare literară și dialectală
LR.3.3.10. să cultive varianta literară a limbii române în toate situațiile de comunicare

LITERATURA

În domeniul LITERATURA elevul/eleva trebuie:

LR.3.4.1. să recunoască titlul operei literare, autorul, genul și speciile literare pe baza fragmentelor date, personajelor caracteristice, temelor și motivelor
LR.3.4.2. să recunoască caracteristicile esențiale ale genurilor literare într-un anumit text
LR.3.4.3. să determine figurile de stil în operele literare
LR.3.4.4. să analizeze operele literare citite
LR.3.4.5. să analizeze trăsăturile fizice și morale ale personajelor din text
LR.3.4.7. să respecte metodologia lucrărilor scrise

Institutul pentru Evaluarea Calității Învățământului și Educației
Fabrisova 10, 11000 Belgrad

Tel: 011/ 206 70 00
Fax: 011/ 206 70 09
E-mail: office@ceo.gov.rs
www.ceo.edu.rs

Design
Miroslav Jovanović

Tehnoredactare computerizată și coperta
Institutul pentru Evaluarea Calității Învățământului și Educației